

2131988077

ΠΑΝΔΩΡΑ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ
ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΔΙΣ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ.

Συντάχται: Α. Ρ. ΡΑΓΚΑΒΗΣ, Κ. ΠΑΠΑΡΡΗΓΟΠΟΥΛΟΣ, Ν. ΔΡΑΓΟΥΜΗΣ. κ.λ.

ΤΟΜΟΣ Α.

ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ Β'. ΑΠΡΙΛΙΟΣ, 1850

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΝ. Ὁ Συμβολαιογράφος, ὑπὸ Ἀ. Ρ. Ρ. — Θαυμαστά εφευρέσεις. —
Ἡ ἐν Μαραθῶνι μάχη, ὑπὸ Κ. Π. — Παράστασις Ἀντιγόνης. — Διάφορα.
ΕΙΚΟΝΕΣ. Ἀερόστατον Πετινίου. — Μαραθωνικὸν πεδίον. — Σχημὴ τῆς Ἀντιγόνης.

ΑΙ ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ ΓΙΝΟΝΤΑΙ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ παρὰ τοῖς Συντάχταις, καὶ παρὰ τῷ Τυπογράφῳ Κ. Χρ. Δούκα.
ΕΝ Τῆ: ΔΟΥΠΗ: ΕΛΛΑΔΙ παρὰ τοῖς ΚΚ. ἐπιστάταις τῶν ταχυδρομείων.
ΕΚΤΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ παρὰ τοῖς ΚΚ. Ἑλλ. προξένοις.
ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ, παρὰ τῷ Κ. Γ. Σταυρίδῃ.

ΤΙΜΗ ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗΣ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑ.

ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ δρ. 16, ἐλευθέρᾳ Ταχυδρομικῶν.
ΕΝ ΤΟΥΡΚΙΑ: γρόσια 80, ἐλευθέρᾳ Ταχυδρομικῶν.
ΕΝ ΔΑΚΙΑ: Δίστηλα 3 1/2 δμ.
ΕΝ ΡΩΣΣΙΑ: Ρούβλ. ἀργ. 7, δμ.
ΕΝ Τῆ: ΙΟΝΙΩ: ΠΟΛΙΤΕΙΑ: Δίστ. 3, δμ;
ΑΛΛΑΧΟΥ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ Φράγκα 16. Τὰ Ταχυδρομικά εἰς βάρος τῶν Συνδρομητῶν.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΧΡ. ΑΝΑΣΤ. ΔΟΥΚΑ.

1850.

Η ΠΑΝΔΩΡΑ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ.

Τῆς εἰς τὴν Ἑλλάδα ἐπικρατούσης μεγάλης διανοητικῆς κινήσεως οὐδὲν ὑπάρχει χαρακτηριστικώτερον σύμπτωμα ἀπὸ τὰς προσπάθειάς αἱτίνες καταβάλλονται ἐκ τινος ἤδη χρόνου ὑπὲρ τῆς διαδόσεως τῶν φώτων εἰς ὅλας τὰς τάξεις, καὶ ὑπὸ παταίας περιοδικῶν καὶ ἄλλων συγγραμμάτων μορφᾶς καθιστῶσι τὰς μὲν ἰδέας προσιτὰς εἰς πάσας τὰς διανοίας, τὴν δὲ ἀνάγνωσιν ἐνασχόλησιν περιττὴν καὶ συνήθη εἰς μέγα μέρος τοῦ ἔθνους· διότι περτωτισμένος δὲν δύναται νὰ κληθῆ ὁ λαὸς παρ' ᾧ ἡ παιδεία μεταδίδεται, ὡς πῦρ ἐντὸς νάρθηκος κεκλεισμένου, εἰς ὀλίγους προνομιούχους, ἱερόγλυφον ἀκατάληπτον εἰς τὸ κοινὸν τῶν ἀνθρώπων, ἀλλ' ὅπου τὸ θάλπον αὐτῆς φῶς εἰσδύει μέχρι τῶν μυγίων τοῦ ἔθνους, ἐξ ἴσου διανερούμενον, καὶ μετρίαζόμενον ἀναλόγως τῶν διανοητικῶν δυνάμεων πρὸς ἃς προσφέρεται.

Ἀξιοσεβάστοι εἰσὶν οἱ ἀγῶνες ἀναμιθόλως τῶν χρησιμωδούντων τῶ ὑψηλότερα διδάγματα, καὶ ἐκ περιωπῆς διδόντων τοῖς σοφοῖς ἀφορμὴν ὅπως σοφώτεροι γίνωνται. Ἄλλ' ἡ Πανδώρα, μὴ τολμῶσα ν' ἀναβλέψῃ μέχρι τῶν δυσπράσιτων κορυφῶν τῆς σοφίας, τάττεται μᾶλλον μετὰ τῶν καλλιτεργούντων τὰς ταπεινάς ὑπωρείας, ἐλπίζουσα ὅτι οἱ καρποί τῆς ὄψεως, ἀν' οὐχὶ τοῖς κρείττοσιν ἴσως, ἀλλὰ βεβαίως τοῖς πλείοσιν ἐρίκτοι, δὲν θέλουσι μείνει καὶ αὐτοὶ ἐντελῶς ἀλυσιτελεῖς εἰς τὴν ἐθνικὴν πρόσοδον.

Ἐπομένως οὔτε μεγάλα ἀξιοῦσα, οὔτε τὴν ἀπικτήτην κἂν ἐχούσα ὅτι ἐφαρμάζει πρῶτον τινα καὶ νῦν ἰδέαν, ἐρχεται μόνον νὰ συγκατατάξῃ μετὰ τῶν χρησίμων ἐκεῖνῶν φιλολογικῶν ἐπιχειρήσεων, αἱτίνες ἀποστίνονται πρὸς τοὺς ἐκ τῆς ἀναγνώσεως κυρίως τέρπον ζητούντας, καὶ τὴν ὠφέλειαν μόνον διὰ τοῦ διαβατηρίου αὐτῆς δεχομένους, καὶ τὰ ἱμακτικὰ φάρμακα ἀπὸ μῆτις φιάλην πίνοντες, ἧς μέλι χρεῖται τὰ χεῖλη. Εἶναι δὲ καὶ παρ' ἡμῶν, ὡς ἀπανταχοῦ, τοσοῦτον πολυπληθέστερον τὸ γένος τῶν τοιοῦτων ἀναγνωστῶν ἀπὸ τῶν ἀρεσκομένων ἐν τροφῇ σπουδαίαν μὲν, ἀλλὰ συγχρόνως ἔζηρᾶν, καὶ τοσοῦτον χρησίμων φαίνεται νὰ παρασκευάζηται τῆς διανοητικῆς τροφῆς καὶ δι' αὐτῶν τὴν ὄρεξιν, ὥστε ἡ Πανδώρα πέπεισθαι ὅτι οὐδὲν ἀνωφελὲς ἐπιχειρεῖ, πολλαπλασιάζουσα διὰ τῆς ἐκδόσεώς τῆς τῶν ἀοιθμῶν τῶν δι' αὐτοὺς γραφομένων συγγραμμάτων, ἀρ' ὧν κατ' ἄλλο δὲν θέλει διαφέρει κυρίως, εἰμὴ κατὰ τὸν τρόπον καθ' ὃν θέλει προσπαθῆσαι νὰ ἐκπληρώσῃ τὸ πρόγραμμά τῆς.

Ἡ ὕλη ἣν ὑπόκειται θέλει πρὸ πάντων περιέχει τὰ ἐπόμενα.

α) Διηγήματα ἢ πρωτότυπα ἢ μεταφραζόμενα ἐκ τῶν ἀρίστων τῆς ξένης φιλολογίας, ἀναπτύσσοντα δὲ τρόπους καὶ ἤθη λαῶν, καὶ διαδραματίζοντα βίου, ἀνδρῶν καὶ ἱστορικῆς ἐποχῆς.

β) Περιηγήσεις.

γ) Πραγματείας περὶ τῶν κυριωτέρων κοινωνικῶν ζητημάτων.

δ) Τὰ περιεργότερα τῶν ἐπιστημῶν.

ε) Ἐρευνήσεις, ἀνακαλύψεις, κτ.

στ) Ἐπικρίσεις ἐκδοσῶν ἑλληνικῶν συγγραμμάτων.

ζ) Ἀγγελίας καὶ κρίσεις τῶν περιεργωτάτων ἐν Εὐρώπῃ ἐκδοσῶν συγγραμμάτων, καὶ μάλιστα τῶν ἀφορώντων εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν ἑλλ. φιλολογίαν.

η) Ποιήσεις.

θ) Μυθιστορηματικῆ πρωτότυπα, ἢ ἐκ τῶν ἀρίστων καὶ συντομωτέρων εὐρωπαϊκῶν μεταφραζόμενα.

Οἱ ὑποφαινόμενοι, ἀν καὶ δὲν εἰσὶν οἱ μόνοι ἐνεχθῆναι εἰς τὴν ἐκδοσὶν τῆς Πανδώρας, ἀναλαμβάνουσι δὲ πέναντι τοῦ κοινοῦ πᾶσαν αὐτῆς τὴν εὐθύνην καὶ περὶ τῆς ἐντελείας τῆς συντάξεως αὐτῆς οὐδὲν ἀνώτερον δυνάμεων τῶν ὑπόσχομαι· δύο δὲ θέλουσιν εἶθαι τὰ πᾶσα τῆς ἐπιμελείας τῶν ἀντικείμενα, τὰ ἤθη καὶ ἡ γλῶσσά καὶ μετὰ θεητικῆς εὐλαβείας, θέλουσι σέβασθαι, τὴν ἐκλογὴν καὶ εἰς τὴν συγγραφήν τῶν ἀρθρῶν, ἢ πρωτων, ἢ μεταφραζόμενων, τὴν καθαρότητα ἀμφοτέρων. τείνονται δὲ συγχρόνως καὶ πρὸς πάσας τὰς τῶν ἀπαντ ὁμογενῶν εὐφυίας, καὶ προθύμως καὶ εὐγνωμόνως ἀνοίτας σελίδας τῆς Πανδώρας εἰς τὰ προϊόντα αὐτῶν.

Τῆς Πανδώρας θέλουσιν ἐκδίδεσθαι δύο φυλλάδια μῆνα, ἐκαστον περιέχον ἀνὰ τρία φύλλα καὶ ἐν παραρτήματι, κοσμούμενα διὰ τριῶν εἰκόνων τοῦλάχιστον, ἐπιμελεζομένων μετὰ τῶν ἀρίστων, καὶ κομιζομένων πάντων ἐκ Γαλλίας· ἕκαστον τυπογραφικὸν φύλλον τῆς Πανδώρας θέλει περιέχει ὕλην τοῦλάχιστον δύο συνήθων τυπογραφικῶν φύλλον. Ἐπομένως θέλει παρέχει ἡ Πανδώρα τοὺς συνδρομητὰς τῆς 192 φύλλων ὕλην καὶ 72 εἰκόνας.

Ἡ τιμὴ τῆς συνδρομῆς αὐτῆς εἶναι 12 Δραχμῶν ἔτος, 4 δὲ δραχμαὶ ἢ τοῦ παραρτήματος, ἢ ἐν ὅλοις 16 δ. ἀν ἐγκριθῇ μᾶλλον νὰ συγχωνευθῇ τὸ παράρτημα μετὰ φυλλαδίων.

Εἰς τὴν Τουρκίαν, ἡ Πανδώρα μετὰ Παραρτήματος λευθέρᾳ ταχυδρ. δικαιωμάτων. Γρ. 80.

Εἰς Μολδοβλαχίαν, ὁμ. Διπτῆλα 3

Εἰς Ρωσίαν, ὁμ. ἀργ. Ρούβλια 7.

Εἰς τὰς Ἰονίους Νήσους, ὁμ. Δίπτ. 3

Εἰς τὴν λοιπὴν Εὐρώπην, Φρ. 16 (ἀλλὰ τὰ ταχυδρομικὰ εἶναι εἰς βάρος τῶν Κυρίων Συνδρομητῶν.)

Αἱ συνδρομαὶ καὶ αἱ ἐπιστολαὶ (ἐλεύθεραι ταχυδρ. δικαιωματος) ἀπευθύνονται πρὸς τὴν διεύθυνσιν τῆς Πανδώρας εἰς Ἀθήνας.

Ἡ συνδρομὴ εἶναι ἐτησίως προπληρωτέα· ὁ δὲ μὴ πληρώσας αὐτὴν μετὰ τὴν παραλαβὴν τοῦ α. φυλλαδίου, δὲν θέλει λάβει τὸ ἐπόμενον. Ἄν δὲ καὶ ἐλήφθησαν πάντα τὰ τάλληλα μέτρα ὅπως ἡ δημοσίευσις τοῦ περιοδικοῦ τοῦ συγγραμματος, ἀπαξ ἀρχίσασα, νὰ μὴ διακοπῇ πλέον, ἦτον ὁμοίως ἐγγυῶνται ἀτομικῶς οἱ ὑποφαινόμενοι τὴν ἀδοσὶν τῆς προκαταβληθείσης συνδρομῆς ἐν τῇ ἀπιθανῶν πτώσει καθ' ἣν, εἴτε ἐν τῷ πρώτῳ, εἴτε ἐν τινὶ τῶν ἐπόμενων ἐτῶν, ἤθελεν αὐτὸ παῦσαι ἐκδιδόμενον πρὶν τῆς ἐξουσίας λήξεως.

Ἐν Ἀθήναις, τῆ 12 Δεκεμβρίου 1849.

A. P. Ραγκαβῆς.

N. Δραγοῦμης.

K. Παπαρρήγόπουλος.

Χρ. Α. Δούκας Τυπογράφος.

Σημ. ἐνεκρίθη νὰ συγχωνευθῇ τὸ παράρτημα εἰς τὴν μετὰ τῆς Πανδώρας

ΤΟΜ. Α.

ΦΥΛΛ. 2.

Η ΠΑΝΔΡΑ.

Ο ΣΥΜΒΟΛΑΙΟΓΡΑΦΟΣ.

(Ἰδ. Φύλλ. 1.).

Μίαν δὲ ὥραν μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τοῦ Ῥοδί-
νου, ὁ Νικολὸς ἐμβῆκε πάλιν ἀκροποδητὴ εἰς τὸν
κοιτῶνα τοῦ κόμητος. Ἐπειδὴ ὅμως καὶ τώρα ἤκου-
σεν ἄκραν ἠσυχίαν, ἐξῆλθεν ὁμοίως διὰ νὰ μὴ τα-
ραξῆ τὸν ὕπνον του. Τρις ἐπανελάβε τὸ αὐτὸ κατὰ
διάληψιν ἡμισείας ὥρας· τέλος δ' ἐκπλαγείς διὰ τὸν
μακρὸν τοῦτον ὕπνον, ἐπλησίασεν εἰς τὴν κλίνην,
ἤγειρεν ἐλαφρῶς τὰ παραπετάσματα, καὶ ποῖα ὑπῆρ-
ξεν ἡ ἐκπληξίς του, ὅταν εἶδεν ὅτι τὰ προσκεφάλαια
ἐκρυπτον τὴν κεφαλὴν τοῦ ἀσθενοῦς, ποῖα δὲ ἡ φρί-
κη του ἔταν μακρύνας αὐτὰ εἶδεν ὅτι ὁ γέρον ἦτον
νεκρὸς, καὶ αἷμα ἐμίαινε τὸ πρόσωπόν του καὶ τὴν
σινδῶνν του!

Τόμος Α.

— Ὁ κόμης! ἔκραξεν ὁ πιστὸς ὑπηρετὴς, τρέ-
χων ἐξω τοῦ κοιτῶνος ὡς μανιώδης καὶ ἀποσπῶν
τὰς λευκὰς τρίχας του. Ὁ κόμης Ναννέτος! Βοηθή-
σατε! ἀπέθανεν ὁ κόμης Ναννέτος.

Αἱ ἄγριαι αὐταὶ κραυγαὶ εἴλκυσαν τοὺς ἐκπε-
πληγμένους γείτονας, καὶ ἡ ἀπαίσια ἀγγελία ἀπὸ
στόματος εἰς στόμα διεδόθη ἐν ῥιπῇ ὀφθαλμοῦ εἰς
ὄλον τὸ Ἀργοστόλιον, ὅπου ὁ γέρον κόμης ἠγαπᾶτο
καὶ ἐτιμᾶτο ὡς παλαιὸς πατριάρχης. Τὸ πλῆθος ὄλον
τεθλιμμένον συνέβρευσεν πρὸς τὴν νεκρικὴν οἰκίαν, καὶ
διάφοροι μεταξὺ αὐτοῦ ἐκυκλοφόρουν φῆμαι κατὰ
τοὺς μὲν ἀποπληξία ἐπέφερε τὸν αἰφνῆδιον τοῦ κό-
μητος θάνατόν, κατ' ἄλλους λησται ἐλθόντες τὴν νύ-
κτα τὸν ἐθανάτωσαν, καὶ ἤρπασαν ἀπὸ τὸ ταμεῖόν
του μεγάλην χρημάτων ποσότητα.

Μεταξὺ τῶν πρώτων ἀφιχθέντων ἦτον καὶ ὁ συμ-
βολαιογράφος Τάπας, ὅστις, ὡς ἐκ τοῦ ἐπαγγέλμα-
τός του, εἶχε τὸ πλεονέκτημα νὰ πληροφοροῖται συ-
Φυλλ. 2.

νήθως πρὸ τῶν λοιπῶν ὄλων ὅσα συνείδαινον ἐντὸς τῆς πόλεως καὶ τῆς νήσου. Παραγκωνίζων τοὺς ἐπὶ τῶν κλιμάκων συσσωρευομένους, τοὺς ἀναβάνοντας καὶ τοὺς καταβαίνοντας, εἰσῆλθε μετὰ σπουδῆς εἰς τὸν θάλαμον ὅπου ἔκειτο ὁ νεκρός. Φαίνεται δὲ ὅτι τὸ οἰκτρὸν θέαμα τῆς σεβασμίας ἐκείνης μορφῆς, πελιδνῆς ἤδη, διεστραμμένης ὑπὸ τῆς ἀγωνίας, καὶ ὄλης καθημαγμένης, ἐκίνησε βίαια καὶ εἰς τοῦ Τάπα τὴν καρδίαν αἰσθήματα, ὡς καὶ εἰς ὄλων τῶν περιστώτων, καὶ εἰς αὐτὴν μάλιστα βιαιότερα· διότι ἂν ὄλων τὰ βλέμματα δὲν ἦσαν προσηλωμένα εἰς μόνην τὴν νεκρικὴν κλίνην, ἦτον εὐκολόν νὰ ἰδῆ ἕκαστος τὸ πρόσωπον τοῦ συμβολαιογράφου γενόμενον διὰ μιᾶς ὥρον ὡς αὐτὸ τοῦ νεκροῦ. Ἀλλὰ ταχέως ἐκίνησε τῆς λύπης του τὴν ὄμην, καὶ ἀναλαβὼν τὴν ὄψιν καὶ τὴν σοβαρότητα τῶν χαρακτήρων του, ἔσπευε μ' εὐσεβῆ χεῖρα τὴν σινδόνην τῆς κλίνης, καὶ ἐκάλυψε τὸν νεκρὸν ὑπὲρ τὴν κεφαλὴν· ἔπειτα δὲ ἐκάλυψε κατὰ μέρος τὸν ὀλοφυρόμενον Νικολόν.

— Κάρο, τῷ εἶπε, βέκιος ἦτον ὀπόβερος· ἕνα κόλπο ἀποπληξίας μᾶς τὸν ἐπῆρε. Αἱ! τί ὠφελοῦν τὰ δάκρυα; μὴ γὰρ θὰ τὸν ἐξυπνήσουν; Σήμερα ἐτοῦτος, αὐριό ἐγὼ, μελαύριο ἢ ἀρεντιά σου. Τέτοιος εἶν' ὁ ἄνθρωπος. Σὰν σαπίση, πέτα τον. Μὴν τώρα, κάρο, τί τοὺς θέλεις ἐτούτους ἐδῶ καὶ μετὰ τοὺς ἐμάζωξες; Πρέπει νὰ ἔχουμε καὶ κομμάτι ρισπέττο γιὰ τὸν πεθαμμένο, κοσπέττο! Τὴν ἀνάπαισι ἐπῆγε νὰ εὐρη ὀπόβερος εἰς τὸν ἄλλον κόσμον. Δὲν πρέπει γιὰμὰ νὰ τὸν κάμωμ' ἐδῶ τοῦ κόσμου τὸ σπεττάκολο. Κλείσε τὴν θύρα, τζόια μου, καὶ βγάλε τους ἐξῶ ὡς νὰ ἔλθουν οἱ παπάδες, τὸ καλὸ ποῦ σου θέλω, νὰ τὸν σηκώσουμε χωρὶς βοή καὶ χωρὶς παραχῆ, καθὼς ἔζησεν ὄλην του τὴν ζωὴν.

Ὁ πιστὸς ὑπηρέτης προθύμως πειθόμενος εἰς τοὺς λόγους τοῦ συμβολαιογράφου, συμφώνους μετὰ τὴν διάθεσιν τῆς ἰδίας του θλίψεως, ἦτις σιγῆν ἐπεζήτη καὶ ἡτυχιάν ἐπίσης, παρεκάλει τοὺς παρευρισκομένους νὰ μακρυνθῶσι, καὶ ἤρχισεν ὁ κοιτῶν νὰ κενοῦται ὅταν εἰσώρμησεν ὡς ἐξῶ φρονῶν ὁ Βοράτης, καὶ ὀλοφυρόμενος ἐδόξη ἐπὶ τῆς κλίνης, ἐνηγκαλίσθη τὸν ἐγκακαλυμμένον νεκρὸν, καὶ κατεφίλει τὸ ἄμορφον σῶμα. Ὁ Τάπας τότε πλησιάζας εἰς τὸ εὖς τοῦ ὑπηρετοῦ, τῷ εἶπε λέξεις τινάς, καὶ ὁ Νικολὸς προσελθὼν πρὸς τὸν Βοράτην, τὸν ἔλαβεν ἐκ τοῦ βραχίονος, καὶ ἐπροσπάθει διὰ πειθοῦς καὶ δι' ἐλαφρῆς βίας νὰ τὸν ἀποσπᾷ ἀπὸ τὸ ἀντικείμενον τῆς ἀπελπισίας του. Ἀλλ' ὁ Βοράτης ἐπέμεινεν ὡς ἄνθρωπος οὐδ' ἐπέθετο ὁ νοῦς, ἀλλ' οὐχὶ ἡ καρδία.

— Ἄφες τοῦλάχιστον νὰ ἰδῶ ἅπαξ ἀκόμη τοὺς σεβαστοὺς χαρακτήρας του, ἀνέκραξεν. Ἡ τελευταία λέξις του ἦτον βεβαίως· εὐχὴ πρὸς ἐμεῖ. Ἄφες νὰ τὴν λάβω ἐπὶ τῶν νεκρῶν του χειρῶν.

Καὶ ὄλος τρέμων ἀνέσπευε τὴν σινδόνην ἥτις ἔκρυπτε τοῦ κόμητος τὴν μορφήν. Ἀλλὰ μόλις ἐγειράς κῦτήν, ἔμεινεν ὡς ἐμβρόντητος.

— Τὸν ἱατρὸν, ἔκραξε· τρέξατε εἰς τὸν ἱατρὸν.

— Τὸν ἱατρὸν; εἶπεν ὁ Τάπας. Τί τὸν θέλεις τὸν ἱατρὸν; Μῆτε ζωὴ ἔχει μῆτε πνοή· ἀπόθανε, πόλερο ἄμικο· κἀνένας δοτόρος δὲν τὸν ἀναστήνει πλέον.

— Τὸν ἱατρὸν, ἔκραξε πάλιν ὁ Βοράτης τρέχων πρὸς τὴν θύραν. Ἀμέσως, φέρετέ τον ἀμέσως!

— Ἀρῆτε, εἶπεν ὁ Τάπας μετὰ τὸνον ρωνῆς ἐκκράζοντα οἶκτον. Δὲν βλέπετε; ἡ λύπη τὸν ἐσκότησε· Κόπιασε, κάρο Βοράτη, κόπιασε ἐξῶ, νὰ κλειδῶσωμε τούτην τὴν κάμερα. Δεῖξου φρόνιμος ἄνθρωπος· ἐδῶ μόνον τὸν νοῦν σου θεῖα χάρις καὶ τὴν ὕγεια σου. Κόπιασε, κάρο.

Ἀλλ' εἰς αὐτὴν τὴν στιγμὴν δὴ τῶν παρευρισκομένων, οἵτινες εἰς τὴν πρώτην κορυγὴν τοῦ Βοράτου εἶχον ἤδη ἐξέλθει διὰ νὰ ἐκπληρώσωσι τὴν ἐντολήν του, εὐρόντες ἕνα τῶν ἱατρῶν διερχόμενον ἐμπρὸς τῆς οἰκίας, τὸν εἰσῆγαγον εἰς τὸν κοιτῶνα τοῦ πένθους.

Ὁ δὲ Τάπας, ἄμα τὸν εἶδε, κατεβίβασε τὰ δίοπτρα ἐπὶ τῶν ὀφθαλμῶν του, ὅπερ ἐπραττεν ἡ ἐκ προθέσεως ὅταν εἶχε νὰ κρῦψη τινὰ ἰδέαν, ἢ αὐτομάτως ὅταν δυσσηρεστέτο. Ἀλλὰ τίς εἶχε τὸν νοῦν εἰς τὸν Τάπαν;

— Ἐξοχώτατε, εἶπεν ὁ Βοράτης, ἔμαθες ὅτι ἀπέθανεν ὁ ἀγαθὸς γέρον μας. Πλησιάζε, ἐξοχώτατε, εἰπέ, τί σὲ φαίνεται; ἀπὸ τί ἀπέθανε.

— Κόλπο, κοσπέττο! ἀνέκραξεν ὁ Τάπας· ποῖος ἤμπορεῖ ν' ἀμφιβάλλῃ; φοβερὸ κόλπο ἀποπληξίας!

— Ἐγὼ τὴν ἀμφιβολίαν μου, ἀπεκρίθη ὁ Βοράτης. Ἀρῆτε τὸν ἱατρὸν νὰ εἰπῇ.

Ὁ ἱατρὸς ἐπλησίασε τότε τὸν νεκρὸν. Ἐβῆν δὲ ἡ πρώτη του ὄψις ὅτι κατέπληξε καὶ αὐτὸν, ὡς εἶχε καταπλήξει καὶ τὸν Βοράτην, καὶ αὐτὸν τὸν Τάπαν. Μετὰ ταῦτα τὸν παρατήρησε προσεκτικώτερον, ἤγχισε μὲ τὴν χεῖρα τὸν τράχηλόν του, ἐψηλάφησε τοὺς ἀδένας, καὶ σείσας τὴν κεφαλὴν,

— Σιὸρ Νικολὸ, εἶπεν, εἰδοποιεῖσατε τὴν ἀστυνομίαν νὰ ἔλθῃ.

— Περ μπάκο τί κουβέντες! ἀνέκραξεν ὁ Τάπας. Τὴν ἀστυνομίαν! Δὲν τὸν ἀφήνετε νὰ τὸν θάψουν μετὰ τὴν ἡσυχίαν του τὸν χριστιανὸ; μὴ θὰ τὸν πᾶτε καὶ ὁ σὺν κρίσει σὰν τοὺς Φαραῶ τῆς Αἰγύπτου;

Ὁ ὑπηρέτης ἐδίστασεν. Ἀλλ' ὁ ἱατρὸς ἐπέμεινεν ἐντόμως.

— Σὲ καθιστῶ ὑπεύθυνον, σιὸρ Νικολὸ, εἶπεν· εἰδοποίησε ἀμέσως τὴν ἀστυνομίαν.

Μετὰ δύο λεπτά, ἐφ' ὧν ὁ ἱατρὸς ἤξηκολούθησε σιωπηλῶς τὰς ἐρεῦνας του, εἰσῆλθεν ὁ ἀστυνόμος μετὰ τοῦ ἀνακριτοῦ.

— Κύριοι, τοῖς εἶπεν ὁ ἱατρὸς, ὁ κόμης Ναννέτος ἀπέθανε, κατὰ τὴν γνώμην μου, ἀπὸ θάνατον οὐχὶ φυσικὸν ἀλλὰ βίαιον. Ἐκτελεσατέ τὰ τῶν καθηκόντων σας.

— Καὶ εἰς τί στηρίζετε τὴν γνώμην σας, ἐξοχώτατε; ἐρώτησεν ὁ ἀστυνόμος τὸν ἱατρὸν.

— Ἡ συμπέσις τοῦ φάρυγγος, ἀπεκρίθη, δεικνύων διὰ τῆς χειρὸς τὰ ἀπαριθμούμενα, αἱ μελαναὶ τοῦ τραχήλου κηλίδες, ἡ ἐξοίδησις τῶν ἀδένων καὶ ἀμυγδαλῶν, ἡ ἐξόγγωσις τῶν ὀφθαλμῶν, ἡ συστολὴ τῶν μύων τοῦ προσώπου, ἡ σπασμωδικὴ συστροφή τῶν ἄκρων, καὶ ἡ αἰμορραγία αὐτῆ, ἀποτελεσματὸς βήξεως τῆς σφαγίτιδος φλεβῆς, ἀποδεικνύουσιν ἀναμφισβητήτως ἀποπνιγμὸν βίαιον.

Ἡ ἀπόφαισις αὐτῆ τοῦ ἱατροῦ καὶ αἱ φοβοραὶ ἀναπτύξεις ἐφ' ὧν τὴν ἐστήριξε, βαθεῖαν ἀπέτελεσαν ἐντύπωσιν ἐπὶ τῶν παρευστώτων, πρὸ πάντων δὲ ἐπὶ τοῦ Βοράτου, ὅστις ἐκάλυψε μὲ τὰς δύο του χεῖρας τὸ πρόσωπόν του, καὶ ἀδυνατῶν ν' ἀντιπαλαίσῃ πρὸς τὴν βίαν τῶν αἰσθημάτων του, ἠρθάνθη τὰς δυνάμεις του ἐκλείπουσας, καὶ ἔπεσε λειποθυμῶν καὶ ὡς νεκρὸς πλησίον τοῦ νεκροῦ οἴλου του. Ὁ Τάπας ἐπεμελήθη τότε ἀμέσως νὰ σταλῇ ὁ ἀσθενὴς εἰς τὴν οἰκίαν του, καὶ ἐπικαλεσθεὶς καὶ τοῦ ἱατροῦ τὴν συγκατάθεσιν, παρήγγειλε μετὰ φιλαδέλφου σπουδῆς νὰ ῥιθῆ εὐθὺς εἰς τὴν κλίνην του.

Εἶχε δὲ καὶ αὐτοῦ, φαίνεται, βιαιῶς συγκινήσει τὴν καρδίαν τὸ οἰκτρὸν θέαμα, διότι τὰ χεῖλη του ἦσαν λευκά ὡς κήρινα.

— Περ μπάκο, εἶπεν ἄμα ἐξῆλθεν ὁ Βοράτης· ὅποιος ἔχει τοῦ Κόντε Ναννέτου τὸ βιδῆ, πρέπει νὰ κέρην καλὰ τὰ μέτρα του. Βέκιος κ' ἀββῶστος, χωρὶς φυγῆ γεννητῆ νὰ τὸν φυλάγῃ, κάθεται μετὰ τὸν γέρο— Νικολὸ μόναχος εἰς τὴν ἄκρα τοῦ κόσμου. Κοσπέττο! δὲν εἶναι στραροδινάριο ἀν' ἐμῆσαν δύο μπριπόνιοι τὴν νύκτα καὶ τὸν σπεδίρισαν. Ἡ θάλασσα εἶν' αὐτοῦ πέρα. Οἱ φονιάδες θὰ βγῆκαν ἀπὸ κἀνενα καράβι, καὶ τώρα τὰ πρίμαραν τίς ξέρει διὰ ποῦ. Ἄμε κάθου γύρευε!

— Τοῦλάχιστον τὸ καθήκόν μας εἶναι, Κύριε Τάπα, εἶπεν ὁ Ἀστυνόμος, νὰ ζητῶμεν ἕως οὗ νὰ εὐρωμεν.

Ἐπειτα δὲ προσεκάλεσεν ὄλους τοὺς θεατὰς πλην τοῦ ἀνακριτοῦ, τοῦ Τάπα, τοῦ ὑπηρετοῦ καὶ τοῦ ἱατροῦ, νὰ ἐξελλῶσι, καὶ ἀποτεινόμενος πρὸς τὸν τελευταῖον τοῦτον τὸν ἠρώτησεν ἂν δὲν ἦτον δυνατὸν νὰ ἐλειποθύμησεν ὁ κόμης διὰ νυκτός, καὶ τότε πεσόντα ἐπ' αὐτοῦ τὰ προσκεφάλαια νὰ τὸν ἀπέπνιξαν. Ἡ ἀπάντησις τοῦ ἱατροῦ ἦτον ὅτι ἡ ἔκφρασις τοῦ προσώπου καὶ τῶν μελῶν ἡ θέσις ἀπεδείκνυν ἀγῶνα σφοδρὸν καὶ οὐχὶ αἰφνίδιον θάνατον συμβάντα ἐν μέσῳ λειποθυμίας. Ὁ γέρον Νικολὸς προσκλήθεις ὑπὸ τοῦ ἀνακριτοῦ, ἔθεσεν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τοῦ νεκροῦ τὰ προσκεφάλαια εἰς τὴν θέσιν τὰ εἶχεν εὐρεῖ ὅτε πρώτον εἰσῆλθεν εἰς τὸν κοιτῶνα, καὶ παρετηρήθη ὅτι ἦτον ἀδύνατον νὰ πέσῃ κατ' ἐκείνον τὸν τρόπον ἢ κεφαλὴ αὐτομάτως, ἀλλ' ὅτι ἀναγκαιῶς πρέπει νὰ ἐτέθη καὶ νὰ ἐκρατῆθη βιαιῶς ἐκεῖ.

Ὁ ἀστυνόμος ἀπεκάλυψε μετὰ ταῦτα τὸν νεκρὸν ἐντελῶς. Ἡ σινδόνη ἦτον ἐσχισμένη εἰς βάρη παρὰ τοὺς πόδας του. Ἐρωτηθεὶς περὶ τούτου ὁ ὑπηρέτης, ἀπήντησεν ὅτι τὴν εἶχε στρώσει νέαν ἀφ' ἐσπέρας τῆς ἡμέρας ἐκείνης. Ἦτον ἄρα προφανές ὅτι τὴν ἐσχισεν ὁ πάσχων ἐπὶ τῆς ἀγωνίας του.

Μετὰ ταῦτα ὁ ἀστυνόμος ἤρχισε τὴν ἐξέτασιν τῶν σκευῶν. Ἐπὶ κἀνεὸς δὲν εφαινετο ἴχνος παραβίασεως. Λαβὼν δὲ τὰς κλειδας ἀπὸ τὸν Νικολόν, ἠνέωξε τὰ συρτάρια τοῦ γραφείου, καὶ εὐρεν εἰς αὐτὰ ποσότητα ὡς χιλίων διστήλων εἰς διάφορα χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ νομίσματα. Ὁ Τάπας παρουσιάσας τότε γενικὸν ἐπιτροπικὸν τοῦ κόμητος Γερασίου, ἀνεψιοῦ τοῦ ἀποθανόντος, καὶ ἐκ περισσοῦ ἀκόμη καὶ γενικὴν διαθήκην τοῦ γέροντος, συντεταγμένην ἕνα μῆνα πρὸ

τοῦ θανάτου του, καὶ κηρύττουσαν τὸν Γεράσιμον γενικὸν κληρονόμον του, ἀπήτησε νὰ τῷ παραδοθῇ ἐπὶ ἀποδείξει ἢ ποσότης αὐτῆ, εἰς ὃ προθύμως συνήνεσαν οἱ ὑπηρεταὶ τῆς δικαιοσύνης.

Μετὰ τὰ σκευὴ ἐξέτασεν ὁ ἀστυνόμος ἐν πρὸς ἐν τὰ παραθύρα· ὄλα ἦσαν κλειστά, καὶ ἀνευ βήξεως, ἦς οὐδὲν ἴχνος εφαινετο, ἦτον ἀδύνατον ν' ἀνοιχθῶσιν ἐξῶθεν. Αἱ θύραι ἦσαν ἐπίσης ἀνεπαροί.

— Παράδοξον! εἶπεν ὁ ἀνακριτής. Ὅτι ὁ κόμης ἐδολοφονήθη, φαίνεται βεβαίον. Οἱ λησται ὅμως δὲν ἀφήνουν γίλια δίστηλα εἰς τὰ συρτάρια, οὔτε εἰσέρχονται ἀπὸ τὰς τρύπας τῶν κλειθρῶν. Δὲν εἶναι ἀλήθεια, σιὸρ Τάπα;

— Σικοῦρο, σικοῦρο! ἔλεγεν ὁ συμβολαιογράφος, ἐνῶ ἀπέματτε τὸν ἰδρωτὰ ἀπὸ τὸ μέτωπόν του.

— Καὶ κατοικεῖ κἀνεὶς ἄλλος εἰς τὴν περιοχὴν αὐτῆς τῆς οἰκίας; ἠρώτησεν ὁ ἀνακριτής τὸν ὑπηρέτην.

— Κἀνεὶς, ἀπεκρίθη αὐτός, ἐκτὸς τοῦ Κ. Ροδίνου, γραμματέως τοῦ μακαρίτου, καὶ ἐμοῦ.

— Καὶ κλείετε καθ' ἐσπέραν τὰς θύρας; ἐπρόσθεσεν ὁ ἀστυνόμος.

— Μάλιστα, καθ' ἐσπέραν.

— Ἐνθυμείσαι ἂν τὰς ἐκλείσας χθές;

— Ἐνθυμοῦμαι ὅτι τὰς ἐκλείσα καὶ χθές καθὼς πάντοτε.

— Καὶ σήμερον τὸ πρῶτ' ὅταν ἐξῦπνησας, ἐπανελάβεν ὁ ἀστυνόμος, τὰς θύρας κλειστάς;

— Ὅχι, ἀπήντησεν ὁ Νικολὸς, τὰς εὐρον ἀνοικτάς. Ἐπειδὴ ὅμως ὁ Κύριος Ροδίνης ἔχει ἀντικλειδίον, καὶ χθές ἐπέστρεψεν ἐξώρας τὴν νύκτα, δὲν ὑπόπτεισα παντελῶς, καὶ ἐνόμισα ὅτι ἐκεῖνος ἐλησημόνησε νὰ τὰς κλείσῃ.

— Ἄ! ὁ σιὸρ Ροδίνης ἔχει ἀντικλειδί! εἶπεν ὁ Τάπας, καὶ διὰ μιᾶς ἐχρωματίσθησαν ἐρυθρὰ τὰ μέγρι τοῦδε κάτωχρα χεῖλη του, καὶ εἰς τοὺς ὀφθαλμούς του ἀνέλαμψεν ἀστραπὴ αἰφνιδια ἄλλα ἄόρατος, διότι τὴν ἀπεβρόβησεν ὁ ὕελος τῶν δίοπτρων του.

— Ἄς ἔλθῃ ὁ Κ. Ροδίνης, εἶπεν ὁ ἀνακριτής· δύναται νὰ μᾶς φωτίσῃ εἰς τὰς ἐρεῦνας μας.

— Ὁ Κ. Ροδίνης δὲν εἶν' ἐδῶ, ἀνεχώρησεν εἰς τὴν Κέρκυραν, ἀπεκρίθη ὁ Νικολὸς.

— Κόμει! χθές ἐπέστρεψεν ἐξώρας τὴν νύκτα, καὶ σήμερ' ἀνεχώρησε βουὸν ὦρα! περὶ δίο σάντο! εἶπεν ὁ Τάπας, ὀμιλῶν καθ' ἑαυτὸν, καὶ ὕψασας τὰ δίοπτρα εἰς τὸ μέτωπον, ἐγύμνωσε τὸ βλέμμα του, ἐκκράζον ἐκπληξιν.

— Ἀνεχώρησεν εἰς τὴν Κέρκυραν! ἐπανελάβεν ὁ ἀνακριτής. Καὶ τί ὦρα ἦτον ὅταν ἐπέστρεψε χθές ὁ Ροδίνης;

— Κύριοι, εἶπεν ὁ Νικολὸς ἔντρομος, δὲν ὑποπτεύετε τὸν σιὸρ Ροδίνην βέβαια ὡς φρονεῖα τοῦ κόμητος!

— Κάρο μίο, ὑπέλαβεν ὁ συμβολαιογράφος· ὁ Ροδίνης εἶναι νέος χρυσός. Τὸν ἀγαπῶ σὰν τὰ μάτια μου· ὅμως ὄλ' οἱ ἄνθρωποι εἶναι παῖδιά τοῦ Ἀδάμ, καὶ ὁ πειρασμὸς ἔχει πολλὰ παγίδια ἀκόμη. Ἐπειτα, ἀμικο, εἰς μίαν ὑπόθεσι τόσο ἰμπορτάντε, ἢ δικαιο-

σύνη πρέπει να ξεραξή, και γαρά ε' έκείνον που είναι άθλιος.

— Καλά σέ λέγει, έπρόθεσε μεθ' ήμερότητος ο άνακριτής. Το χρέος μας είναι να ξερατώμεν όλες τας περιστασιασάς. Τοσο μάλιστα συμφέρει εις τους θύλους, διότι αποδεικνύει την άθωότητά των όστε ο παραχαλός ν' αποκηρύξη. Ποίαν όρση επέστρεψε χθές ο Ροδίνης;

— Δέν ήξέσω καλά, ή μεσάνυχτα ή και μετά τα μεσάνυχτα, άπεκρίθη δ ύπηρέτης.

— Τότε δά σιαούρο, έπενε δ Τάπας ώς χυψήν ή τις τον διέφυγεν, δ σιόρ Νικόλας έκοιμώυταν.

— Είδες τον Ροδίνην όταν ήλθεν; έρώτησεν δ διαστής.

— Όχι τον ήκουσα. Το βήμα του μ' έξύπνησεν, αλλά μετ' όλιγον άπεκοιμήθην πάλιν.

— Και δέν ήκουσας άλλην χάμιαν ταραχήν;

— Ηκουσα τον σιόρ Ροδίνην ότι διευθύθη προς τον κοιτώνά του άλλα χωρίς να ήμνη, επέστρεψε, και ήμνησεν εις τω κόμητος. Εκεί ήκουσα ότι ώμίλουσι οι δύο, και τότε άπεκοιμήθην.

Ο Τάπας έβήθη βλέμμα έκαρατυχών προς τον άνακριτήν και τον άστυνόμον.

— Και τό πρωί, έπενε, όταν έφυγεν, έξώσε βέβαια άνόμα δ κόρης.

— Δέν ήξέσω, αλλά δέν τό πιστεύω, άπήνησεν δ Νικόλας, νέα άκρηρα χύμων.

— Κακαίς, θλιβεραίς νεύματις σιόρ κόμητε. Ο κόρης τ'ιος σ' άφηκε χόρους. Άξθε την διαθήκη του, πόβεσο άμύχο, και μήν άποχρήσης και σ' από την λύτην σου. Μήν έλθής δια χάμιποσον καιόν εις τό Αγροπολί, όπου δια θα σέ φανούν μανρα και σκευαί μετε άυτού που είσαι, είναι καλήτερα ή ζήτησε κοινολατρίως εις τά ταξείδια, ώς να περήνη... ή λύτη σου.

Ο Ροδίνης λυτόν άπέπλευσε προς Κέρυρα, και έπειθ δ άρμάς ήτον στανίστης τότε άκόμη, και ύπηρέτης των πλουσιωτέρων μόνων έθών, άπήλθε δια κώλιον Ιστιοφόρου. Η άνωπομονησία του ήτο μεγάλη, αλλά τά στοιγεία άδιαφορούρι δια των άθλώπων την άνωπομονησίαν έπομένως διήκασεν διάλιχος του τέσσαρας ήμέρας, άτινες τω έόχησαν τώσω μάλλον τέσσαρα έτη, καθ' όσον ήξέσεν ότι τω έχηρά. Τοντο τουλάχιστον άλλαι τόσαι δια την έπιστολήν. Είναι περύτερον να περιγράφωμεν την συνέντευξίν του μετά της μητόρας του. Μετά μίαν ώραν τή ειγέ διηγηθή την ευτυχίαν του, ειχε λάθει την αυγατάθειαν μετά της εύχης της, τή έδειξε την διαθήκην δ' ής δ κόρης άφηνεν άρτομικός εις άστήν τετρακισχίλια διστηλία, και άρ' ού ήκουσε διας τας εύλογίας όσας ή εύγνωμοσύνη τή έπέπεσε προς τον ενάστον γέγοντα, έστρεψεν ήτη τους όφθαλμούς προς τον λιμένα, άντιπαλαιών κατά της έπιπόμου προσηλίσως της όπως μείτη τουλάχιστον μίαν ή δύο ήμέρας πλοίων της. Σωτήρορον έγινωρα την υίτην του Ροδίνη στρογγή, ειχεν ήδη κερδίσει ει' άυτού τινάς όφρας, και τον έπισσε να περιμεινη τό γέμισα, εις την τράπεζαν δέ διαπραγματεύετο περί της νυκτός, και ο Ροδίνης έπαλητάκε να ενδώη εις την θυσίαν και άλλων τινών ώρων δια να την ευχαριστήση, όταν δ ύπηρέτης τώ έπέδωκεν έπιστολήν φερουσαν σφραγίδα έπιστολήν.

— Τίς την έπεσεν; έρώτησεν δ Ροδίνης.

— Τρεις κονταστράδαιοι της άστυνομίας, άπεκρίθη δ ύπηρέτης, και περιμεινουν εις την αλήτην.

Ο Ροδίνης ήλώξε την έπιστολήν, και ποσορνωός έταράχθη.

— Ιδού, ήτηρε, έπτε μεθίδων, αλλά με ήλλοιωμένην φωνήν, έχω σύμμαχον εναντίον σας.

— Ητόν σύμμαχον; τή Κεφαλληνίαν. Με προσκαλεί να έπιστρέψω άνωπεθέτως.

— Πώς; μόλις έφθασε. Τι δήλοϊ τούτο; Και αν δέ θελήσης να υπάγης άπόψε, και μείτης ώς αύθιων...

— Οι κλητήρες είναι διατεταγμένοι να με φέρουν χωρίς να θέλω.

— Άλλά τι είναι τούτο; ω θεέ μου! Τι τρέχει; έκαξεν ή φιλόστοργος μήτηρ. Η άστυνομία να σέ συλλάβη... τί είναι τούτο;

— Τι δήλοϊ, ουδ' έγώ έννοώ, άπεκρίθη δ Ροδίνης, άλλ' ήούλασε μήτηρ, τίποτε σπουδαίον δέν ειπείσεται να ήνωαι. Ας κράζωμεν τους κλητήρας.

— Ας κράζωμεν, κύριοι, έπτε προς την κλητήρας. Η ευτυχία και δ πόθος έδωματο ίσως να περιμεινη. Το πείλιμον καθήκον όμως δέν περιμεινει. Μετ' όλίγας στιγμάς άνεχώρουν έπι τω κώλιου της άστυνομίας, και μετά τινας ήμέρας κατέπλεον εις Αγροπόλιον.

Ο Ροδίνης, δια άνοδίας, ήβλησε να έιθη προς τον τάγον του εύρέστου του, και με τω ποσορσητήν σπανδή των όφρατων του. Αλλ' οι κλητήρες τώ είπον ότι έγινου διαταχήν να τον διηγώσωσι κατ' ευθείαν εις την άστυνομίαν. Αχόλουθους έπομένως άυτούς, παρρησιασθη εις τον άστυνόμον, τώ έγήγησε την άδειαν να άπέλθη. Αλλ' ο άστυνόμος τώ είπεν ότι διαταχήν έχει να τον κρατήση, και τον παρβέδωκεν εις τον δεσμοφυλάκα. δ δέ δεσμοφυλάκ τώ είπεν ότι έγει διαταχήν να μή τον άφήση να κοινωνήτη μετ' ουδένος, και τον κρατείσσει εις μισοκλωμένη είρημήν.

Ο Ροδίνης ένόμειεν ότι διειροπολεί, ουδ' έδωματο να έννοηη τι τώ συμβαίνει; και ένιστε μόν ύπόπτειεν ότι ή κυβέσηνης, ήγληκαύουσα συνωμοσίαν τινά, άωρον προέιν τον ύπερχείλιος ένθουσταμάου των εν ταίς νήσοις συμπρακτωτών μας κατά την άρχήν της Ελληνικής επαναστάσεως, συνέλαβε και αυτών έπι τινι ύποψία άνωποστάτω, άλλοτε ότι έστρεψθη ίσως άντ' άλλου κατά λάθος της άστυνομίας, και δι' άλλης της νυκτός μετέβαλεν άπό συμπαραμωσ εις συμπαραμωσ άλλ' άπέπληγε την περί έαυτου μέριμναν ή θλίψις του δια τον θάνατον του εύεργέτου του, του άλλου πατρός του.

Την έραυόιον, δια από πρώτας, έκουίσθη εις τό δι καστήριον, προς μεγίστην χάραν του, διότι ή άνάκρισις έμείλιε να τώ έπηγήτη την θέσιν του. Ιδού περίπου δ τυπικός διάλογος της άνακρισεως.

— Πώς έννομάζεις;

— Αθανάσιος Ροδίνης.

— Ποια ή πατρίς σου;

— Κέρυρα.

— Πόσον έτών είσαι;

— Εικοσιεπτάρονον.

— Ποιον τό επάγγελμά σου;

— Τραυματέον του θάνατον του κόμητος;

— Που έυαθεσ τον θάνατον του κόμητος;

— Εις την Κέρυρα, από τους άστυνομικούς φάλακας όττινες μ' έφεραν.

— Πότε άνεχώρησας δια Κέρυρα;

— Την δεκάτην του ένεστώτος μηνός.

— Ποίαν ώραν;

— Την πέμπτην της πρωίας.

— Πώς άφήχες τον κόμητα Ναννέτον όταν άνεχώρησας;

— Κοιμώμενον.

— Πώς τό ήξέσρεις ότι έκοιμάτο;

— Μοι τό είπεν δ ύπηρέτης του.

— Και δέν ήμνησες να τον άπογαίρησής;

— Όχι, δια να μη παρβάλω τον ύπνον του.

— Παράδοξον φαίνεται, όταν, ως είναι γνωστόν, είγες τόσην οικειότητα προς τον κόμητα, να μή θελήσης να τον άπογαίρησής προ της άνεχώρησεως σου.

— Τόν είχον άπογαίρησεται έρ' έπέρας, ήξέσω τον ότι θ' άναχωρήσω πολύ πρωί.

— Αρ' έπέρας είγες έξέλιθι της οικίας. Που ήπηρες και ποίαν ώραν έπέστρεψας;

— Εξήλθα, και ήτηρα εις τω συμπολιογράφου Τάρκ. έκείθεν εις τω Κ. Βοράτου, μεθ' ού ήλθον εις τω κόμητος. Έρεται δέ μετά τω Κ Βοράτου πάλιν ήτηρα εις άυτού την οικίαν, όπου και έμεινα μέγχι τής πρώτης μετά τό μεσονύκτιον, και μετά ταύτα έπέστρεψα.

— Έπιστρέψας εις την οικίαν, που διευθύνης και τί έπαράς;

— Εις τον κοιτώνά μου, και συσχεώσας τά δια την δουροπιάν μου, έκοιμήθη.

— Όταν έπέστρεψας εις την οικίαν, ήτον ή έξω θύρα κλειστή;

— Την εύρον άνοιχτή, και ένόμισα ότι δ ύπηρέτης την άφηκε δια τινά αιτίας.

— Έγεις κλειδόν της θύρας έκείνης;

— Έγώ.

— Μετά ταύτα δ δικατής έκάλεσε τον Τάπην, όττις όμολόγησεν ότι μετά μετρηδίων της έννάτης του μηνός τώ όντι δ Ροδίνης ήλθεν εις τό γρασειόν του, ότι ένώπιον διαφώρον πελατών του τώ έγήγησε να τώ προσμυθήση δάσειον χιλίων διστηλίαν, είπών ότι έντός άλλου θέλει έγει πώθεν να τό άποδώση, ότι δέ έρωτηθείς έπιμνωστορον υπ' άυτού, τώ είπεν ιδιαιτέως ότι δ κόμης Ναννέτος τώ άφηκε δι' ιδιορραφίου διαθήκησ όλην του την περιουσίαν. Ο Τάπας πορσθηθεν ότι δέν ήβλησε να ποχλώρητη πορσάρσω εις την διαπραγματέυσιν του δάσειον, ύποπτεύσας τινά άπάτην, διότι ήξέσεν ότι πρό ενός μηνός δ Κόμης Ναν-

νίτος είχε διαθέσει τὰ ἑαυτοῦ διὰ συμβολαιογραφικῆς διαθέτης ὑπὲρ τοῦ ἀνεψιοῦ του, καὶ ὅτι ἂν ἐκτοτε ἤθελε νὰ μεταβάλῃ ἢ τὸ ὅλον ἢ μέρος αὐτῆς, ἔπρεπε κατὰ τὴν τάξιν, καὶ καθ' ἕνα ἄρθρον τῆς διαθέτης του, νὰ πρᾶξῃ τοῦτο διὰ προσθέτου διατάξεως εἰς τὸ αὐτὸ ἔγγραφο.

Ἡ καταθεσις αὐτῆ ἐφάνη λίαν ὑπευδαία εἰς τὸν ἀνακριτὴν.

Μετὰ τὸν Τάπαν προσκληθέντες οἱ πελάται του, οἱ παρευρεθέντες κατὰ τὴν ὄψιν εἰς τὸ γραφεῖόν του, κατέθεσαν ἔλοι ὁμοίως ὅτι ἤκουσαν τὸν Ῥοδίην ζητοῦντα τὸ δάειον, καὶ λέγοντα ὅτι θέλει ἔχει κτήματα ἀρκετὰ νὰ ἐξασφαλίσωσι δεκάκις τὰ χίλια διστήλα.

Ὁ Βοράτης προσκληθεὶς μετ' αὐτοὺς ἐπεκύρωσεν ὅτι τὴν ἐσπέραν τῆς ἰννάτης ὁ Ῥοδίης ἦλθεν εἰς τὴν οἰκίαν του, καὶ τὸν συνᾶδουσε μετὰ τῆς θυγατρὸς του εἰς τοῦ κόμητος, καὶ ἐξετασθεὶς διηγήθη πῶς κατὰ προτροπὴν τοῦ κόμητος ἤρραβώωνε τὴν Ἀγγελικὴν μετὰ τοῦ Ῥοδίου.

— Μὲ συγχωρεῖτε ἂν φαίνομαι ἐπεμβαίνων εἰς τὰς οἰκιακὰς σας σχέσεις, εἶπεν ἠπίως ὁ δικαστὴς. Πιστεῦτατε ὅτι περιορίζομαι ἀκριβῶς εἰς ὅσα μόνον δύνανται νὰ μὲ φωτίσωσιν εἰς ἀνακάλυψιν τῆς ἀληθείας. Ὁ Ῥοδίης εἶναι πτωχός. Ὁ Κόμης Ναννέτος δὲν σὰς τὸ εἶπεν ὅταν σὰς τὸν ἐπρότεινε ὡς γραμβρόν;

— Ὁ Κόμης μοὶ εἶπεν ὅτι ἂν πλοῦτον ὁ Ῥοδίης δὲν ἔχῃ, ἔχει ὅμως τὴν φέρουσαν τὸν πλοῦτον ἰκανότητα μετὰ τῆς τιμιότητος.

— Ἀφ' ἐσπέρας λοιπὸν τοῦ θανάτου του, εἶπεν ἐπιμένων ὁ δικαστὴς, ὁ κόμης δὲν σὰς εἶπεν ὅτι ἀρῆνει κληρονόμον του τὸν Ῥοδίην;

— Κληρονόμον του τὸν Ῥοδίην! ἀνέκραξεν ὁ Βοράτης: ὄχι! τοῦτο δὲν τὸ εἶπε. Τοῦτο εἶναι διαβολὴ κατὰ τοῦ Ῥοδίου.

— Καὶ ἀπὸ τοῦ κόμητος ἀνεχωρήσατε ὁμοῦ μετὰ τοῦ Ῥοδίου τὴν ἐσπέραν ἐκείνην; ἐρώτησε πάλιν ὁ δικαστὴς.

— Μάλιστα.

— Καὶ ποίαν ὥραν ἀνεχώρησεν ὁ Ῥοδίης ἀπὸ τὴν οἰκίαν σας;

— Εἰς τὴν μίαν μετὰ τὸ μεσονύκτιον.

Ἐπειτα ἐξετασθεὶς ὁ Νικολός, ἐπανέλαβεν ἀπαρᾶλακτως ὅσα καὶ εἰς τὴν πρώτην ἀνάκρισιν εἶχεν εἶπει, ἐπιμένων πάντοτε ὅτι ἀφ' οὗ ὁ Ῥοδίης ἐπέστρεψε τὴν νύκτα εἰς τὴν οἰκίαν, εἰσῆλθεν εἰς τὸν κοιτῶνα τοῦ κόμητος, καὶ ὅτι ἐκεῖθεν ἤκούετο συνομιλιῶν μετὰ τοῦ γέροντος. Ἐρωτηθεὶς ἂν ἤξευρεν ὅτι ὁ κόμης ἀρῆνει κληρονόμον του τὸν Ῥοδίην, ἀπεκρίθη ὅτι ποτὲ δὲν ἤκουσε τί περὶ τούτου.

Μετ' αὐτὸν ὁ δικαστὴς μετεκάλεσε τὴν Ῥοδίην ἐκ νέου.

— Τὴν ἐνάτην τοῦ μηνός, τῷ εἶπεν, ἐπρωτεύατε εἰς τὸν συμβολαιογράφον νὰ σὰς διαπραγματευθῇ δάειον χιλίων διστήλων. Ἡμπορεῖτε νὰ μὰς ἐξηγήσῃτε ποίαν ἀνάγκην εἶχατε τῆς ποσότητος ταύτης;

Καὶ βλέπων ὅτι ὁ Ῥοδίης ἐδίσταξε ν' ἀποκριθῇ,

— Ἐνθυμεῖσθε, ἐπρόσθεσεν, ὅτι ὑπεσχεθήτε καὶ ὅτι μὰς ὀφείλετε ὅλην τὴν ἀλήθειαν.

— Ἄν τὸ δικαστήριον, εἶπεν ὁ Ῥοδίης, ἔχῃ ἀνάγκην πρὸς φωτισμὸν του νὰ εἰδῶσιν καὶ εἰς τοῦ ἰδιωτικοῦ μου βίου τὸ ἄδουτον, καὶ τοὶ λυπούμενοι δι' αὐτὸ, θέλω ὅμως τῷ τὸ ἀποκαλύψω προθύμως. Ἐξήγησα τῷ ὄντι τὸ δάειον, ἀλλ' ὄχι ὀριστικῶς. Ἐπρόκειτο νὰ ζητηθῇ ὑπὲρ ἐμοῦ ἡ χεὶρ τῆς Κ. Ἀγγελικῆς Βοράτου. Μόνον ἂν ἡ πρότασις ἐγένετο δεκτὴ εἶχον ἀνάγκην αὐτοῦ.

— Ἀλλὰ εἶπατε εἰς τὸν συμβολαιογράφον ὅτι δύνασθε νὰ ἐξασφαλίσῃτε τοὺς δανειστάς σας διὰ κτημάτων δεκαπλασίας ἀξίας. Κτήματα δὲν ἔχετε εἰς τὴν Κεραλληνίαν. Ποία ἦτον ἡ ἰδέα σας;

— Κτήματα τῷ ὄντι δὲν εἶχον, ἀπεκρίθη ὁ ἐξεταζόμενος. Ἄλλ' ὁ κόμης Ναννέτος μοὶ ἀρῆνει τὰ ἐδικὰ του. Ἴδου διατὶ ἐξήτουν δάνειον, διότι ἐπὶ τῆς ζωῆς τοῦ εὐεργέτου μου δὲν ἐδυναμήν, δὲν ἤθελον κἄν, νὰ ἐγγίσω τὴν περιουσίαν του.

— Ὁ Κόμης Ναννέτος σὰς ἀρῆνει λοιπὸν κληρονόμον του. Ἄλλὰ δὲν ἔχει τὸν ἀνεψιὸν του; πῶς;

— Δὲν ἀνήκει εἰς ἐμὲ, εἶπεν ὁ Ῥοδίης, ἀπορούγων ν' ἀποκριθῇ εἰς ὅτι ἠντίττετο ἡ ἐρώτησις, νὰ κρίνω τοὺς λόγους δι' οὗς ὁ κόμης ἀρῆνει εἰς ἄλλον καὶ οὐχὶ εἰς τὸν ἀνεψιὸν του τὴν κληρονομίαν του.

— Καὶ ἀρῆνει διαθέτην δι' ἧς σὰς καθιστᾷ κληρονόμον του;

— Μάλιστα.

— Πρέπει νὰ τὴν καταθέσῃτε εἰς τὸ δικαστήριον.

Ὁ Ῥοδίης τὴν ἐξήγαγεν ἀπὸ τὸν κόλπον του, καὶ τὴν παρέδωκεν εἰς τὸν ἀνακριτὴν, ὅστις τὴν ἀνέγνω μετὰ πολλῆς προσοχῆς.

— Ἡ ὑπογραφή εἶναι τοῦ κόμητος; ἐρώτησε τέλος.

— Μάλιστα, ἀπεκρίθη ἀταράχως ὁ Ῥοδίης.

— Ἀλλὰ τὸ γράψιμον αὐτῆς δὲν ἐμοιάζει μετὰ τὸ τοῦ ἐγγράφου.

— Δὲν ἐμοιάζει βεβαίως, ἀπήντησεν αὐτὸς, διότι τὸ ἔγγραφο δὲν εἶναι γεγραμμένον διὰ χειρὸς του.

— Ἄ! ἀλλὰ διὰ τίνος χειρὸς; ἐρώτησεν ὑπόπτως ὁ ἀνακριτὴς.

— Διὰ τῆς ἐδικῆς μου.

— Πῶς τοῦτο; διὰ τῆς ἐδικῆς σας;

— Ναί, ἀπεκρίθη ἀρελῶς ὁ Ῥοδίης. Μὲ ὑπηγόρευε καὶ ἔγραφο.

— Ἄ! σὰς ὑπηγόρευε, κύριε Ῥοδίη, κ' ἐγράφετε, εἶπεν ὁ δικαστὴς, προσηλῶν εἰς τὸν ἀνακρινόμενον δῆξάτα βλέμματα. Καὶ πότε σὰς ὑπηγόρευσε καὶ ἐγράψατε τὴν διαθέτην, δὲν μοὶ λέγετε;

— Τὴν ἐνάτην τοῦ μηνός, περὶ τὴν μεσημβρίαν.

— Ἄ! τὴν ἐνάτην; παρετήρησεν εἰρωνικῶς ὁ δικαστὴς. Τὴν τελευταίαν ἡμέραν τῆς ζωῆς του. Ἐτυχία, Κύριε Ῥοδίη, ὅτι δὲν περιέμεινε μέχρι τῆς δεκάτης.

Ὁ Ῥοδίης ἔφερε τὸ χειρόμακτρον εἰς τοὺς ὀφθαλμοῦς του.

— Περιμείνατε διὰ τὴν τραγικὴν ἐπίδειξιν τὴν δικάσιμον ἡμέραν, εἶπε μετὰ πικρίαν ὁ δικαστὴς. Τότε ἡμπορεῖ νὰ ἔχῃ τι ἀποτέλεσμα. Κατὰ τὸ παρὸν ἐπιτρέψατε εἰς τὴν εἰρκτήν.

(Ἀκολουθεῖ).

ΘΑΥΜΑΣΙΑ ΕΦΕΥΡΕΣΙΣ.

Ἀπέναντι τῶν ἐξαιτίων ἐρευρέσεων, αἰτινες μὰς ἐκπλήττουσι καθ' ἑκάστην, ὑπάρχει ἀκόμη τις τολμητικῆς ψευδόςσορος διεισχυζόμενος ὅτι ὁ ἀνθρώπινος νοῦς δὲν εἶναι θεϊκῆς καταγωγῆς; ὁ Γουτεμπεργος κατορθοὶ τὴν στερεοποίησιν τῶν ἰδεῶν καὶ τοῦ λόγου, ὁ Σγχαρίτιος κλέπτει τὸν κεραυνὸν ἀπὸ τῆς οὐράνιοις ὀπλοθήκῃς, ὁ Οὐάττ λαμβάνει τὸν γίγαντα τοῦ ἀτμοῦ ὡς μίσθιον ὑπρέτην του, ὁ Δαγγερός μεταποιεῖ τὸν ἥλιον εἰς γραφίδα του, ἄλλος τὴν ἠλεκτρικὴν ὕλην εἰς φανὸν καὶ εἰς γραμματοκομίστην του. Ἄλλ' ἡ μεγίστη, νομίζομεν, πασῶν τῶν ἐρευρέσεων, εἶναι ἡ νεωστὶ ἐν Γαλλίᾳ γενομένη ὑπὸ τοῦ σοφοῦ φυσιογνώστου Πετινου, ἧτις κατορθοὶ ὅτι ποτὲ ἡ αὐθαδεσττέρα μυθοποιῶν φαντασία δὲν ἐτόλμησε νὰ συλλάβῃ. Ὁ Δαίδαλος διαπετώμενος τὰ πελάγη, καὶ ὁ Βελερορόντης ὠχούμενος ἐπὶ πτερωτοῦ ἵππου, ἦσαν νήπια κλονούμενα εἰς τοὺς πόδας τῶν ἀπέναντι τοῦ Πετινου, ὅστις ἐπαγγέλλεται νὰ περιέλθῃ δλόκληρον τὴν περιφέρειαν τῆς γῆς, σείρων μὲθ' ἑαυτοῦ 25 χιλιάδας ἀνθρώπων, εἰς δύο ἡμερονύκτια!

Καὶ ἂς μὴν ἐκλάβῃ τις τοῦτο ὡς μάταιον ὕνερον κεφαλῆς πυρεσσούσης. Ὁ Κ. Πετινος καθυπέδαλε τὴν ἐρεύρεσιν του εἰς τὴν βιομηχανικὴν ἀκαδημίαν τῆς Γαλλίας, ἧτις ἐρευνητάτα αὐτὴν δι' ἐπιτροπῆς τῆς, τὴν παρέδεχθη, τὴν ἀνεγνώρισεν οὐ μόνον ὡς εὐφροσύνην, ἀλλὰ συγχρόνως καὶ ὡς στήριζομένην εἰς ἀλανθίστους βάσεις, εἰς τοὺς θεμελιώδεις, βεβαιωτέτους καὶ ἀπλουστέτους τὴν ἐπιτυχίαν τῆς. Ἴδου εἰς τί στήριζεται ἡ ἀπίστευτος αὕτη ἐρεύρεσις:

Ὁ Κ. Πετινος ἐσκέφθη ὅτι πᾶσα κίνησις εἶναι δύναμις, καὶ πᾶσα δύναμις εἶναι, ἢ ἐνδέχεται νὰ γίνῃ χρήσιμος. Καὶ τῷ ὄντι μέχρι τοῦδε εὔρετρόπον ὁ ἀνθρώπος νὰ ὠφελῆθῃ ἀπὸ πάσας τὰς περὶ αὐτὸν κινήσεις, ἀπὸ τὴν κίνησιν τῶν ζώων, τὴν κίνησιν τοῦ ἀέρος, τὴν κίνησιν τοῦ ὕδατος, τὴν κίνησιν τῆς ἐλαστικότητος, τὴν κίνησιν τοῦ ἀτμοῦ, τὴν κίνησιν τοῦ ἐκκριμοῦ καὶ τὴν τῆς βαρύτητος. Ἄλλ' ὑπάρχει μία κίνησις, ἀνωτάτη, βεβαιωτάτη καὶ ταχυτάτη πασῶν, ἣν οὐδεὶς ἐπινόησε νὰ καταστήσῃ ὑπηρετικὴν εἰς τὰς ἀνάγκας τοῦ ἀνθρώπου, αὕτη εἶναι ἡ κίνησις τῆς γῆς περὶ τὸν ἄξονά της. Εἰς ταύτην ἀπέβλεψεν ὁ μεγαλεπήβολος νοῦς τοῦ ἐρευρετοῦ. Ὅταν θέλωμεν νὰ μεταδώμεν εἰς τόπον τινά, πόσον ὄρελος, πόσον κέρδος ἀναπαύσεως καὶ ταχύτητος, εἶπεν ὁ Πετινος, ἂν ἀντι νὰ πορευώμεθα ἡμεῖς πρὸς αὐτὸν, ἐδυναμέθα. Ἰσχυρότεροι τοῦ Μωάμεθ, νὰ φέρομεν αὐτὸν πρὸς ἡμᾶς! Καὶ τοῦτο κατώρθωσεν ὁ προφήτης τῆς ἐπιστήμης καὶ τῆς εὐφυίας.

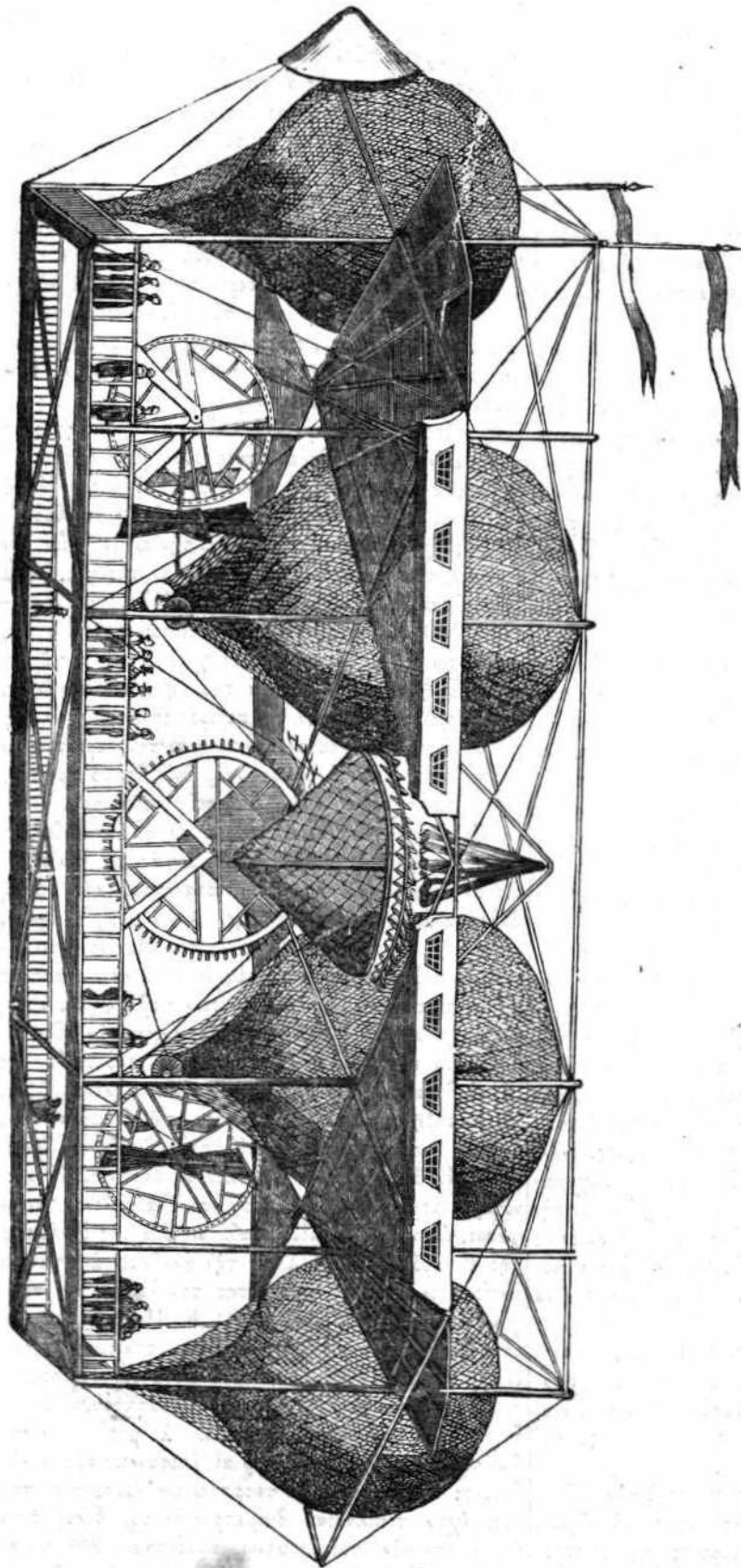
Ἡ γῆ, ὡς γνωστὸν, στρέφεται περὶ τὸν ἄξονά της ἀπὸ ἀνατολῶν πρὸς δυσμὰς ἐντός 24 ὥρῶν, ὥστε ἕκαστον σημεῖον τῆς περιφέρειας τῆς περιτρέχει περίπου 400 λεύγας τὴν ὥραν, διότι ἡ περιφέρειὰ τῆς δλόκληρος ἔχει περίπου λεύγας 9600. Ἀλλὰ τὴν αὐτὴν διήρως ταχύτητα δὲν ἔχει ὁ περιγεμ-

μέος περὶ αὐτὴν ἀξὸν. Ἄν βυθίτῃς τροχὸν εἰς τὸ ὕδωρ, καὶ περιστρέψῃς αὐτὸν μετὰ ταχύτητα, θέλεις ἰδῆ τὸ ὕδωρ σχηματίζον περὶ αὐτὸν καμπύλας ἐχούσας διεύθυνσιν ἐναντίαν τῆς κινήσεώς του· τοῦτο δὲ, διότι τὸ ὕδωρ μένει ὀπίσω, καὶ τόσῳ μᾶλλον, ὅσῳ μᾶλλον ἀπέχει τῆς περιφέρειας τοῦ κύκλου. Αὐτὸ τοῦτο συμβαίνει καὶ εἰς τὸν περικυκλούντα τὴν γῆν ἀέρα· ἀλλ' ἐνταῦθα τὸ φαινόμενον εἶναι ἐπαισιωτέρον, ἀναλόγως τῆς μεγαλητέρας ἀρεότητος τοῦ βευστοῦ.

Ὅσον λοιπὸν ὑψηλότερον αἰρόμεθα ὑπὲρ τὴν ἐπιρᾶναιαν τῆς γῆς, τόσον βραδύτερον παρακολουθεῖ αὐτὴν ἡ ἀτμοσφαῖρα εἰς τὴν περὶ τὸν ἄξονα περιστροφὴν τῆς, εἰς βαθμῶν ὥστε, ἀμέσως ὑπὲρ τὰ νεφρῶν ἡ ἀτμοσφαῖρα ἔχει περιστροφῆς ταχύτητα μόνον 200 λ. Ἐνεῖται ἐπομένως ὅτι ἂν κατορθώσῃ τις ν' ἀρῆθῃ εἰς τὸ ὕψος τοῦτο τῆς ἀτμοσφαίρας, καὶ νὰ μείνῃ ἀκίνητος εἰς τι σημεῖον αὐτῆς, θέλει στρέφεσθαι μετ' αὐτῆς μετὰ ταχύτητα 200 λευγῶν τὴν ὥραν, καὶ ἐπειδὴ ἡ γῆ στρέφεται μετὰ διπλασίαν ταχύτητα, θέλει ἐπισπεδορμεῖ ὡς πρὸς αὐτὴν κατὰ 200 λ. τὴν ὥραν ἦτοι, ἂν στιγμὴν τινὰ ἴσταται ὑπὲρ τι σημεῖον τῆς γῆς, μετὰ μίαν ὥραν θέλει πλανᾶσθαι ὑπὲρ ἄλλο σημεῖον κείμενον 200 λεύγας μακρὰν τοῦ πρώτου πρὸς δυσμὰς, καὶ οὕτως εἰς δις ὅσον χρόνον χρειάζεται ἡ γῆ διὰ νὰ στραφῇ περὶ τὸν ἄξονά της, ἦτοι εἰς 48 ὥρας, θέλει περιγεσθαι ὅλην τὴν περιφέρειάν της, ἢ ἀληθέστερον, ἡ γῆ θέλει ἐκτελεῖ δλόκληρον τὴν περιστροφὴν τῆς ὑπ' αὐτὸν, καὶ ὁ τόπος ὑπὲρ ὠθῆθῃ: τὸ πρῶτον, θέλει ἐπανέρχεσθαι αὐθις ὑπὸ τοὺς πόδας του.

Ἡ θεωρία αὕτη εἶναι ἀσφαλεστάτη ἀναμφιβόλως, στηριζομένη εἰς ἀναμφισβητήτους ἀρχὰς, εἰς τὸν πρώτιστον νόμον τοῦ ἡμετέρου πλανήτου, καὶ ὑψηλῆς μάλιστα διὰ τὴν ἀρελείαν της. Ἀλλὰ μόνη ἡ ἀγνοσι δόξα τῆς θεωρίας δὲν ἔρκει εἰς τὸν Πετινον ἀνεξήγησε δὲ τοὺς τρόπους καθ' οὗς ἐδύνατο νὰ καταστήσῃ αὐτὴν πρακτικῶν ἀποτελεσμάτων παραγωγὸν, καὶ ἡ μεγαλοφυΐα του ἐδείχθη καὶ εἰς αὐτῶν τὴν εὐεσιν. Ὅλον τὸ πρόβλημά του περιορίζετο τούντε ὕθεν εἰς τὸ νὰ δύναται ν' ἀναβῇ εἰς τὸ ἀπαιτούμενον ὕψος, νὰ διατηρῆται εἰς αὐτὸ, ἐναντίον τῶν βευσμάτων τοῦ ἀνέμου, καὶ νὰ προχωρῇ καθ' ὅποιον διεύθυνσιν θέλει.

Ἡ ἀνάβασις οὐδεμίαν δυσκολίαν παρέχει. Τὸ κοινότερον ἀερόστατον, ὑπὸ ὑδρογόνου ἐλαυνόμενον, ἀνέρχεται, ὡς καθεὶς γνωρίζει, καθέτως διὰ τῆς δυνάμεως τῆς ἐλαφρότητος. Ἄλλ' εἰς τὴν ἀνάβασιν ἀντιτάττει ἀντίστασιν ἄνωθεν ἡ πυκνότης τοῦ ἀέρος, καὶ πλανήτως ἡ δύναμις τοῦ ἀνέμου. Ὁ Κ. Πετινος διὰ νὰ ἐλαττώσῃ τὴν ἀντίστασιν, αὐξάνει τὴν δύναμιν τῆς ἐλαφρότητος. Τοῦτο δὲ γίνεται κατὰ διττὸν τρόπον, ἄ. δι' αὐξήσεως τοῦ ὄγκου τοῦ ἀεροστάτου, διότι οἱ ὄγκοι τῶν σφαιρῶν αὐξάνονται κατὰ λόγον τῶν κύβων τῶν διαμέτρων των, ἐν ᾧ αἱ ἐπιπέδων αὐτῶν αὐξάνονται κατὰ λόγον τῶν τετραγώνων. ὥστε ἀερόστατον, ἔχον τριπλασίαν διάμετρον ἄλλου, θέλει ἔχει ἐπιπέδων μὲν (καὶ ἐπομένως ἀντίστασιν) 9κις μεγαλητέραν, ἀλλὰ ὄγκον, (καὶ ἐπομένως ἐλαφρότητα) 27κις ἀντίστασιν κατὰ τῆς ἀντιστάσεως) 27κις μεγαλητέρον.

β'. Διὰ πολλαπλασιασμοῦ τῶν ἀεροστάτων, ὧν ἓν μόνον, τί προηγούμενον, ν' ἀπαντᾷ ἀντίστασιν, τὰ δὲ λοιπὰ ὅλα, διατεθειμένα εἰς ἐλλειψοειδῆ σχήμα, ν' αὐξάνωσι τὴν ἐλαφρότητα, οὐχὶ ὁμῶς καὶ τὴν ἀντίστασιν.

Διὰ τοῦτο θεωρεῖ ὁ Πετίνος, ὅτι τὸ Ἀερόστατον, ὅσον μεγαλύτερον καὶ πολυτυνητότερον, τόσο ἐντελέστερον καὶ σκοπιμώτερον εἶναι. Δι' ὃ καὶ ἐσχεδιάσατο τὸ ἐδικόν του, ὁποῖον φαίνεται εἰς τὸ προσηρημένον ἰχνόγραμμα, μήκος μὲν ἔχον 150 μέτρων, πλάτος δὲ 27, καὶ ὕψος 36, καὶ διηρημένον εἰς τρεῖς δόμους ἢ καταστρώματα, διὰ τὴν ὑπηρεσίαν τῶν μηχανῶν, τὴν διαμονὴν τῶν ἐπιβατῶν κτλ. Διὰ τὴν ἐννοήσῃ δὲ τίς τὸ μέγεθος τοῦ τεραστίου τούτου ἀεροστάτου, πρέπει νὰ φαντασθῇ ὄγγον τριπλάσιον τοῦ Παρθενῶνος, διαπορευόμενον τοὺς ἀέρας. Διὰ τῆς τοιαύτης λοιπὸν διαθέσεως τὸ μηχανήμα τούτου, ὡς ἐκ τοῦ σχήματός του μὲν εὐκολώτερον διασχιζέει τὸν ἀέρα, ὡς ἐκ τοῦ μεγέθους του δὲ δυσκολώτερον παρασύρεται ὑπὸ τοῦ ἀνέμου.

Ἐν ὕψος μέχρις οὗ ἀπαιτεῖται νὰ ὑψωθῇ τὸ ἀερόστατον, ἀμέσως ὑπεράνω τοῦ καταπετάσματος τῶν νεφελῶν, δὲν εἶναι παντάπασιν ἐκ τῶν ἀπροσίτων εἰς τὸν ἄνθρωπον καὶ ἀντιπαθῶν πρὸς τὴν φύσιν αὐτοῦ· διότι οὔτε τὸ ψῦχος εἶναι ἐκεῖ ἀνυπόφορον, οὔτε ὁ ἀήρ ἀπνευστος ὑπὸ ἀερότητας, πολλοὶ δὲ τολμηροὶ ἀεροναῦται ὑψώθησαν πολλαχὲς εἰς ζῶνας πολὺ αὐτῆς ἀνωτέρας.

Ἡ τελευταία δυσκολία ἦν εἶχε νὰ νικήσῃ ὁ Πετίνος, ἦν ἐκείνη εἰς τὴν προσέκρουσαν ὅλα αἱ μέχρι τοῦδε περὶ ἀεροστάτων ἀπόπειραι, ἦτις ἐματῶσε πᾶσαν ἐπιμονὴν καὶ πᾶσαν εὐφυΐαν, ἢ διεύθυνσις τοῦ ἀεροστάτου. Καὶ ταύτης δὲ ἐθριάμβευσε, κατὰ τὴν γνώμην τῆς Ἀκαδημίας, ὁ Πετίνος, ἐπικαλεσθεὶς, ὡς καὶ διὰ τὴν θεμελιώδη ἐκείνην ἰδέαν τῆς ἐφευρέσεώς του, ἓνα

τῶν ἀπλουστέρων νόμων τῆς φύσεως. Διότι ὅσα μᾶλλον ὑψοῦται ὁ ἀνθρώπινος νοῦς καὶ ἀνακαλύπτει μίαν γωνίαν τῆς ἀπεράντου σοφίας τοῦ πλάστου, τόσο μᾶλλον πείθεται ἐπὶ τῆ φύσιν, τὸ ἔργον τῶν χειρῶν αὐτοῦ, παράγει τὰ μέγιστα ἀποτελέσματα διὰ τῶν ἐλαχίστων ἀγῶνων.

Ἡ περὶ διεύθυνσεως τοῦ ἀεροστάτου ἰδέα τοῦ Πετίνου στηρίζεται εἰς τὴν ἐξῆς θεωρίαν. Ἄν εἰς ὑγρὸν ἤρεμῶν βυθίσῃς ἐλαφρὸν πέταλον ἢ φύλλον μετάλλου, δίδων εἰς αὐτὸ ἐντελῶς ὀριζοντίαν διεύθυνσιν, τὸ πέταλον θέλει καταβῆ καθέτως εἰς τὸν πυθμένα. Δὲς τῷ ὁμῶς διεύθυνσιν ὀλίγον κεκλιμένῃ, καὶ ἀντί νὰ καταβῆ καθέτως, θέλεις τὸ ἰδῆ λαμβάνον τὴν πρὸς τὸ μέρος τῆς κλίσεως διαγώνιον. Ἐν ἀνάπαλιν ἂν, βυθίσῃς ἐλαφρὸν σανίδα εἰς τὸ ὕδωρ, τὴν ἀφήσῃς ν' ἀναβῆ ὀριζοντίως, θέλει ὑψωθῆ κατὰ διεύθυνσιν καθετόν· ἂν ὁμῶς τῆ δώσης κλίσιν τινα, θέλει ὑψωθῆ πλαγίως, παρεκκλίνουσα πρὸς τὴν διαγώνιον. Τὸ αὐτὸ φαινόμενον ἐπαναλαμβάνεται, καὶ ἐπὶ ἰσχυροτέρως, ἐντὸς τοῦ ἀέρος, ὅπου ὁ Κύριος Πετίνος, ἔχων τὸν τρόπον νὰ καταβαίη ὡς τὸ πέταλον τοῦ μετάλλου, ἢ ν' ἀναβαίη ὡς ἡ σανὶς εἰς τὸ ὕδωρ, δύναται, δίδων εἰς τὸ σύμπλεγμα τῶν ἀεροστάτων του κλίσιν τινα ἀποτελοῦσαν γωνίαν πρὸς τὸν ὀριζοντα, νὰ μακρύνηται τῆς καθέτου εἰς ὁποῖαν διεύθυνσιν θέλει.

Ἄλλ' αὐτὸ τοῦτο εἶναι ἡ δυσκολία, τὸ νὰ δοθῇ ἡ κλίσιν ἐντὸς τοῦ ἀέρος, τὸ νὰ εὐρεθῇ δηλ. εἰς τὸν ἀέρα στερεόν τι σημεῖον, σημεῖον στηρίξεως, χρησιμεῦον ὡς ἀφετηρία κινήσεως ἢ κλίσεως εἰς τὸ ἀερόστατον. Ὁ Κ. Πετίνος σημεῖον τοιοῦτου δὲν ἔχει ἀνάγκη· ἀντ' αὐτοῦ δὲ τῷ ἀρκεῖ νὰ κατορθώσῃ διαφορὰν μεταξὺ τῆς δυνάμεως καὶ τῆς ἀντιστάσεως, καὶ ἡ διαφορὰ αὕτη νὰ ἴσῃ ὑπὲρ τῆς ἀντιστάσεως. Ἰδοὺ λοιπὸν ποῖον ἀπλούστατον ἐπινοήσε τρόπον· Ἐκατέρωθεν τῆς γιγαντιαίας μηχανῆς τοῦ ἐφήρμοσεν ἀνὰ δύο κώνους ἐξ ὑφάσματος, ἀντιστόμους, καὶ κατὰ θέλησιν ἀναπετανομένους ἢ συσπυρμένους. Ἄν ἐνῶ τὸ ἀερόστατον ἐκτελεῖ μίαν τῶν δύο φυσικῶν του κινήσεων, τὴν ἀνάβασιν φερ' εἰπεῖν, ἀνοίχθῃ τὸ στόμιον τοῦ πρὸς τὰ ἄνω ἀφωρῶντος κώνου μίαν μόνης τῶν δύο πλευρῶν, ὁ ἀήρ θέλει εἰσρεῖ εἰς αὐτόν, καὶ θέλει εὐρίσκει μεγάλην ἀντίστασιν ἐντὸς τοῦ κώνου καὶ μέχρι τῆς κορυφῆς του, ἐνῶ ἡ αὐτὴ ἀντίστασις δὲν θέλει ἀπαντᾶσθαι ὑπὸ τῆς ἄλλης πλευρᾶς, ἐπομένως ἡ πρώτη πλευρὰ θέλει ἀναβαίνει δυσκολώτερον καὶ βραδύτερον ἀπὸ τὴν δευτέραν, καὶ οὕτως ἡ μηχανὴ θέλει κλίνει πρὸς τὴν πλευρὰν ἐκείνην. Ἄς φαντασθῶμεν ὅτι ἡ μηχανὴ ἀνέρχεται καθέτως, ὅτι ὁμῶς ἠνεώχθη τὸ ἀνω στόμιον τοῦ κώνου τῆς βορείας πλευρᾶς.

Ἡ πλευρὰ αὕτη θέλει ἀμέσως πιεσθῆ ὑπὸ τοῦ ἀέρος πρὸς τὰ κάτω, ὡς εἰς ἑτερόζυγον στάθμην, θέλει δὲ ἐγερθῆ μᾶλλον ἢ ἀπέναντι ἢ νοτιὰ πλευρὰ καὶ ἐπομένως, καθ' ὃν ἐξεθέμεθα ἀνωτέρω κανόνα, τὸ ἀερόστατον, ἀντὶ νὰ ἐξακολουθῇ ὑψούμενον καθέτως, θέλει λάβει τὴν διαγώνιον μεταξὺ τῆς καθέτου καὶ μετιξὺ τῆς πρὸς νότον ὀριζοντίου διεύθυνσεως.

Ὁμοίως ἂν καταβαίη τὸ ἀερόστατον καὶ ἀνοίχθῃ τὸ κάτω στόμιον τοῦ κώνου μίαν τῶν πλευρῶν, ἢ μηχανὴ θέλει καταβῆ οὐχὶ καθέτως, ἀλλὰ κλίνουσα πρὸς τὴν κατ' ἐναντίαν διεύθυνσιν διαγώνιον. Ἰδοὺ κατὰ ποῖον ἀσφαλέστατον τρόπον, χωρὶς οὐδεμιᾶς δαπάνης μηχανικῶν ἢ ἄλλων δυνάμεων, κατορθοῖ ὁ Πετίνος νὰ διευθύνηται ἐντὸς τοῦ ἀπείρου ἀέρος πρὸς τὰ δεξιὰ ἢ τὰ ἀριστερὰ, πρὸς τὰ ἐμπρὸς ἢ πρὸς τὰ ὀπίσω, καὶ, ὅπερ εἶναι ὁ κυριώτερος σκοπὸς του, νὰ παλαίη κατὰ τοῦ ἀνέμου, ἦτοι διὰ διαφορῶν κινήσεων νὰ διαρβῶνῃ τὰς παρεκκλίσεις εἰς ὅσας ὑπ' αὐτοῦ ἀναγκάζεται.

Ἄλλὰ δὲν πρέπει νὰ νομίσωμεν ὅτι ὁ Πετίνος, περιμένων παθητικῶς νὰ ἔργωνται αἱ χῶραι τῆς γῆς καὶ νὰ τίθηται ὑπὸ τὸ ἀερόστατόν του, ὡς σταθμὸν ὃ εἰς τὴν πλάστιγγά του μεταχειρίζομενος τὸν ἀέρα, καὶ ὡς κινήσεως ἐλαττήριον τὸν ἴσμον τῆς βαρύτητος, μένει ὀκνηρῶς ἐπαναπαυόμενος εἰς τοὺς μεγάλους ἐργάτας τῆς φύσεως, καὶ οὐν τῇ Ἀθῆνᾷ δὲν κινεῖ καὶ αὐτὸς τὴν χεῖρα. Ἐξ ἐναντίας βοῦθει τὸ σύστημα τῶν συνθέτων ἀεροστάτων του καὶ διὰ διαφορῶν μηχανικῶν τρόπων, διὰ μεγάλων πτερύγων ἃς προσθέτει ἐκατέρωθεν, καὶ αἰτίνες κατὰ θέλησιν ἀνοίγομεναι ἢ κλειόμεναι, αὐξάνουσι ἢ ἐλαττοῦσι τοῦ ἐναερίου ὀγκήματος τὴν πρὸς ἑκάτερον τῶν μερῶν ἀντίστασιν εἰς τὸν ἀέρα καὶ εἰς τὸν ἀνεμον, καὶ συντελοῦσιν εἰς τὴν διεύθυνσιν του. Προσέτι δὲ διέθετο καὶ ἀγγινοῦστατον ἐλίκων σύστημα, αἰτίνες στρέφονται διὰ τοῦ ἐν τοῖς κώνοις πυκνουμένου, καὶ διὰ τῶν μικρῶν στομιῶν αὐτῶν μετ' ὀρμῆς ἐξερχομένου ἀέρος, καὶ συντελοῦσιν ἐπίσης, ὡς αἱ τῶν ἀτμοπλόων ἀρχιμήδειαί ἐλικες, εἰς τῆς μηχανῆς τὴν διεύθυνσιν.

Τοιοῦτο εἶναι τὸ θαυμασιόν ἐπιστημονικὸν οἰκοδόμημα τοῦ μεγάλου ἐφευρέτου. Νομίζομεν περιττόν νὰ ἐξηγήσωμεν τὰ καθέκατα τοῦ μηχανισμοῦ ἐν ἐπρότερον. Ἄρκει νὰ εἰπῶμεν, ὅτι ἡ Ἀκαδημία ἐκρίνε ἀνὰ τὰ θαυμασιῶς συνηρηολογημένα, οὐδὲν σπουδαῖον ἐλάττωμα ἔχοντα, καὶ ἐντελῶς εὐκατόρθωτα.

Διὰ τῆς τοιαύτης λοιπὸν μηχανῆς, ἐξ ἧς ὀκτὼ συνδεδεμένα ἀερόστατα περιεχοῦσης, ἀναλαμβάνει ὁ Πετίνος νὰ περιφέρῃ τρισχιλίους ὀδοιπόρους περὶ ὅλην τὴν γῆν εἰς δις εἰκοσιτέσσαρας ὥρας. Δι' αὕτην, εἰς ὀλιγωτέρας τῶν 3 ὥρῶν, θέλομεν μεταβαίνει ἀπὸ Ἀθηνῶν εἰς Παρίσιον, εἰς ἓν ἡμερονύκτιον εἰς τὴν Καλλιφορνίαν. Ἐννοεῖται ὅτι ἡ ἐπιστροφή πρὸς ἀνατολὰς θέλει εἶσθαι ὀλίγον μακροτέρα, καὶ τόσοον περισσώτερον, ὅσον ἐγγύτερον κείται τὸ μέρος εἰς ὃ θέλομεν νὰ φθάσωμεν. Διότι ἡ γῆ στρέφεται μόνον ἐκ δυσμῶν πρὸς ἀνατολὰς, ἀρα ὁ ὀπισθοδρομῶν ἀεροναύτης χωρεῖ πάντοτε ἐξ ἀνατολῶν πρὸς δυσμᾶς, καὶ διὰ τὴν φθᾶσιν εἰς τόπον ἀνατολικώτερον αὐτοῦ κείμενον, πρέπει νὰ περιμείνῃ ἕως οὗ περιστραφῆσῃ πᾶσα ἡ γῆ, φέρῃ τὸν τόπον τοῦτον ὑπὸ τοὺς πόδας του. Οὕτω διὰ νὰ μεταβῶμεν ἀπὸ μὲν Κωνσταντινουπόλεως εἰς Ἀθήνας θέλομεν ἀφικνεῖσθαι εἰς 1 ὥραν, 20 λ., ἀπὸ Ἀθηνῶν ὁμῶς εἰς Κωνσταντινούπολιν, πρέπει νὰ υπερβῶμεν τὰς Ἡρακλείους στήλας, τὸν Ἀτλαντικόν, τὴν Ἀμερικὴν, τὸν Εἰρη-
Φυλ. 2.

νικόν ὠκεανόν, ὅλην κατὰ πλάτος τὴν Ἀσίαν, τὴν Εὐρωπαϊκὴν Ῥωσίαν, καὶ τότε μόνον θά φθάσωμεν ὑπὲρ τὴν Κωνσταντινούπολιν. Ἀλλὰ ὅλη αὕτη ἡ ὁδοὶ παρὰ θέλει γίνεαι εἰς 48 ὥρας, πλὴν τῆς ἀποστάσεως ἀπὸ Κωνσταντινουπόλεως εἰς Ἀθήνας.

Μέχρι τοῦδε μία μόνη παρίσταται δυσκολία εἰς τὴν πραγματοποιήσασθαι τοῦ γιγαντιαίου τούτου σχεδίου, ὅτι ἡ κατασκευὴ τοῦ ἀεροστάτου ἀπαιτεῖ δαπάνην 300,000 δρ., δύναται ὅμως νὰ κατασκευασθῇ καὶ μικρότερον διὰ 100,000 δρ. Ὡς ὁ Κολόμβος ἔκρουε μάτην τὰς θύρας τῶν ἐθνῶν χωρὶς νὰ εὕρισκῃ τινὰ νὰ τῷ παρέξῃ ὀλίγα κερμάτια ὅπως προσθέσῃ νέον ἡμισφαίριον εἰς τὴν γῆν, θέλει ἄρξ μάτην ζητήσῃ τὰς δέκα μυριάδας δραχμῶν ὁ Πετίνος διὰ τὸ μεγαλοῦρημά του, τὸ μέλλον νὰ καταστήσῃ τὸν ἄνθρωπον ἀληθῆ βασιλέα τῆς γῆς; Ἡ ἐπιστήμη ἐγγυᾶται εἰς τοὺς δανειστάς τὴν ἀσφάλειαν τῶν κεφαλαίων των. Ἄν ἀποτύχῃ ἡ ἐπιχείρησις, μηδαμνὴ ποσότης θέλει ἀπολεσθῆ εἰς γενναίαν ἀπόπειραν. Ἀλλ' ἂν ἐπιτύχῃ!...

P.

Η ΕΝ ΜΑΡΑΘΩΝΙ ΜΑΧΗ

Υπό Κ. Π.

(Τέλος. Ἰδὲ Φυλλάδιον I^{ον}).

Τὸ ἀσθενέστερον μέρος τοῦ στρατιωτικοῦ ὄργανο μου τῶν Ἀθηναίων ἦτο, κατὰ τοὺς ἀρχαιότερους τούτους χρόνους, ἡ στρατηγία· διότι ἀπ' ἐκάστης φυλῆς ἐξελέγετο, κατὰ πᾶν ἔτος, εἰς στρατηγός, ἕκαστος δὲ τῶν 10 τούτων στρατηγῶν ἦτο μὲν μόνιμος ἡγεμὼν τῆς ἰδίας φυλῆς δι' ὅλον τὸ ἔτος, ἦρχε δὲ, πᾶσαν δεκάτην ἡμέραν, σύμπαντος τοῦ στρατοῦ, καθ' ἣν σειράν ἐγένετο ἡ κλήρωσις τῶν φυλῶν. Ἐκτὸς τῶν δέκα τούτων στρατηγῶν, παρευρίσκετο ἐν τῷ στρατοπέδῳ καὶ ὁ τρίτος τῶν ἐννέα ἰδίως μὲν λεγομένων ἀρχόντων τῆς πολιτείας, διὰ κλήρου δὲ προχειριζομένων (ὄχι, ὡς οἱ στρατηγοί, δι' ἐκλογῆς), ὁ Πολεμάρχης, ὅστις ὅμως ἄλλο δικαίωμα, ὡς φαίνεται, δὲν εἶχεν εἰμὴ τὸ ἀγεῖν τὴν δεξιὰν πτέρυγα καὶ τὸ ψηφίζειν ἐν τῷ πολεμικῷ συμβούλιῳ.

Ἡ τοιαύτη τῆς στρατηγίας βύθμισις ἦτο βεβηχώς ἀλεθρία, καθότι, ἂν καὶ ἡ ἐκλογὴ τῶν δέκα καὶ ἡ κλήρωσις τοῦ Πολεμάρχου ἐγένετο ἐκ μόνων τῶν ἐπισημοτέρων πολιτῶν, ἐκ τῶν ἐχόντων δηλαδὴ 5000 περίπου σημερινῶν δραχμῶν ἐτήσιον πρόσοδον, δὲν ἦτο ὅμως εὐκόλον νὰ διακρίνῃ τὸ πλῆθος πάντοτε τὸν ἰκανώτερον, καὶ ἀπαιτεῖτο νὰ ἐπιτύχῃ ὄχι ἐν ἰκανόν ἄνδρα, ἀλλὰ δέκα· ἔπειτα οὐδ' ἐνόητος, οὐδὲ μονιμότης ὑπῆρχε περὶ τὴν διεύθυνσιν τοῦ στρατοῦ· καὶ ἐπὶ πᾶσιν, ἢ εἰς τὸν τυφλὸν κληρὸν ἀνατεθειμένη ἐκλογὴ τοῦ ἐπιδικαιητοῦ τῶν στρατηγῶν πολεμάρχου, ἦτο μάλιστα ἐπικίνδυνος. Ἀλλ' ὁ τρόπος καθ' ὃν ἐπολιτεύθησαν οἱ Ἀθηναῖοι εἰς τὴν προκειμένην περίστασιν μαρτυρεῖ, ὅτι ἡ φρόνησις τῶν ἀνθρώπων ἔνδρα νὰ θεραπεύσῃ μέχρι τινός καὶ αὐτοὺς τοὺς

χειρίστους τῶν θεσμῶν, ἐνῶ ἄπειρα παραδείγματα ἀποδεικνύουσιν, ὅτι οἱ ἄριστοι τῶν θεσμῶν οὐδὲν ἀγαθὸν παράγουσιν, ἐὰν κακῶς ἐφαρμόζωνται.

Ἰσχυε τότε μάλιστα ἐν Ἀθήναις ὁ τῶν Ἀλκμαιωνιδῶν οἶκος, δι' ἐνεργείας τοῦ ὁποίου εἶχον κυρίως ἐκβληθῆ οἱ Πεισιστρατιδαί. Ὁ οἶκος οὗτος ὑπῆρξεν ἀείκοτε τοσοῦτον μέγας καὶ πολὺς ἐνταῦθα, ὥστε δύναται νὰ γράψῃ τὴν ἱστορίαν τῶν Ἀθηναίων, γράφων ἀπλῶς τὴν τῶν Ἀλκμαιωνιδῶν βιογραφίαν. Τοῦτο δὲ ἀποδεικνύει οὐ μόνον τὸν πλοῦτον καὶ τὸ ἀπὸ τοῦ γένους ἀξίωμα, ἀλλὰ καὶ τὴν ἰκανότητα καὶ τὴν παράδοξον εὐτραπέλιαν τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων, διότι ἐν τῷ διαστήματι τῶν πολλῶν ἑκατονταετηρίδων καθ' ἃς ἐπρωταγωνίστησαν τῶν Ἀθηναίων, αἱ ἐπικρατοῦσαι ἰδέαι καὶ δοξασταὶ ἔπαθον θαυμαστικὰ ἀλλοιώσεις· καὶ τοὶ δὲ τοσοῦτων ἐπιγινωμένων ἀλλοιώσεων, οὐδὲν ἤττον οἱ Ἀλκμαιωνίδαί πρωτεύουσιν ἀδιαλείπτως. Ὁ οἶκος οὗτος εἶχε τὸ γένος ἀπὸ τοῦ τελευταίου βασιλέως τῶν Ἀθηναίων Κόδρου. Οἱ μετὰ τὴν κατάλυσιν τῆς βασιλείας κυβερνήσαντες τὰς Ἀθήνας ἰσόβιοι ἄρχοντες ἦσαν πρόγονοι τῶν Ἀλκμαιωνιδῶν. Βραδύτερον οἱ ἄλλοι τῶν Ἀθηναίων εὐπατρίδαί ἀφῆρσαν ἀπὸ τοῦ γένους ἐκείνου τὸ δ καίωμα τοῦ νὰ λαμβάνεται ἀπὸ αὐτοῦ καὶ μόνου ὁ ὑπέρτατος τῆς πολιτείας ἄρχων· ἀλλὰ, ὅτε ἐν ἔτει 612 πρ. Χρ. οἱ ἀριστοκρατικοὶ ἐκινδύνευσαν ἀπὸ τοῦ πρώτου ἐν Ἀθήναις ἀναφανέντος δημαγωγοῦ Κύλωνος, εἰς τὸν Ἀλκμαιωνιδῆν Μεγακλέα ἀνέθεσαν τὴν σωτηρίαν τῆς μερίδος αὐτῶν, καὶ δι' αὐτοῦ τῶνόντι διέσωσαν τότε τὴν ὑπεροχὴν. Τοῦ Μεγακλέους τούτου υἱὸς ἦτο ὁ Ἀλκμαίων ἐκεῖνος, εἰς ὃν ὁ Κροῖστος, φίλον ὄντα καὶ μεταβάντα εἰς Σάρδεις, ἐπέτρεψε νὰ λάβῃ ἀπὸ τοῦ θησαυροῦ τόσα χρήματα ὅσα διὰ μιᾶς ἡδύνατο ὁ ἴδιος νὰ ἐκφέρῃ. Αὐτὸς δὲ, ἐνδυσθεὶς, ὡς ἡξέμερε, χιτῶνα μέγα καὶ ὑποδήματα εὐρύτατα, παρεγέμισε τὰ τε ὑποδήματα καὶ ἅπαντας τοὺς κόλπους, ἐπέπεσε δὲ ψήγματα χρυσοῦ εἰς τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς, ἐβλαβε καὶ εἰς τὸ στόμα ὅσον ἡδύνατο, ἔπειτα δ' ἐξῆλθε μόλις συρβόμενος καὶ βμοιάζων πᾶν ἄλλο ἢ ἄνθρωπον· ὁ δὲ Κροῖστος, γελάσας, οὐ μόνον πάντα ἐκεῖνα ἔδωκεν, ἀλλὰ καὶ ἄλλα ὄχι ὀλιγώτερα τούτων ἐπέτρεψε νὰ παραλάβῃ. Μετ' ὀλίγον ἡ δημοκρατικὴ μερίς ἐνισχύθη διὰ τοῦ Πεισιστρατιτοῦ τοσοῦτον, ὥστε ἡ στενὴ ἀρχαία ἀριστοκρατία δὲν ἡδύνατο νὰ ἐλπίσῃ εὐλόγως ὅτι θέλει ἀντιταχθῆ· ὅθεν οἱ Ἀλκμαιωνίδαί ἀναλαμβάνουσι τὴν ἀρχηγίαν μέτου τινὸς κόμματος, τοῦ τῶν Παράλων, τὸ ὁποῖον, ὡς προείπομεν, ἐτήρει τὴν μεταξὺ τῶν δύο ἄκρων ἰσορροπίαν ἀρχηγός τῶν Περσῶν τότε ὑπῆρξεν ὁ τοῦ προηγουμένου Ἀλκμαίωνος υἱὸς Μεγακλῆς.

Ἐπειτα, ἐξωστέντων τῶν Πεισιστρατιδῶν, οἵτινες ἄρξαντες ἐγκατέλιπον τὴν δημοκρατικὴν μερίδα, δι' ἣς εἶχον προαχθῆ καὶ, τούτου ἕνεκεν, ἐγκατελείφθησαν ὑπ' αὐτῆς, ἡ μερίς αὕτη λαμβάνει κράτος μέγα, ὥστε πρόδηλον ἦτο ὅτι θέλει κατισχύσει. Οἱ Ἀλκμαιωνίδαί ἐπιχειροῦσι τότε νὰ βυθίσωσι τοῦλάχιστον τὰς πράξεις αὐτῆς καὶ διὰ Κλεισθένους,

τοῦ υἱοῦ τοῦ προηγουμένου Μεγακλέους, χειραγωγήσαντες τὸ πλῆθος, ἔβαλον τὰ θεμέλια τοῦ αὐτοῦ πολιτεύματος. Ἀπὸ τοῦ Κλεισθένους τούτου, τὸ γένος τῶν Ἀλκμαιωνιδῶν δὲν ἀνέδειξε πλέον μεγάλους ἐν τῇ ἱστορίᾳ ἄνδρας, ἐξηκολούθησεν ὅμως πρωτεύον, ἐν Ἀθήναις, διὰ τῶν γυναικῶν. Καθότι ἅπαντες οἱ ἐνδοχοὶ στρατηγοὶ καὶ κυβερνήται ὅσους ἀνέδειξεν ἡ πόλις ἐν τῇ πέμπτῃ ἑκατονταετηρίδι, ἐθεώρουσαν ὑπαραίτητον νὰ συνδεθῶσι μετὰ τοῦ οἴκου ἐκείνου διὰ κηδεστίας. Οὕτως ὁ ἀντίζηλος τοῦ Μιλτιάδου Ξάνθιππος ἔλαβε σύζυγον τὴν ἀνεψιᾶν τοῦ Κλεισθένους Ἀγαρίστην, ἥτις, ἐγκυος οὖσα, εἶδε ἐγέννησε Περικλέα τὸν Ὀλύμπιον. Ἐγγονος τοῦ ἀδελφοῦ τῆς Ἀγαρίστης ταύτης Μεγακλέους ἦτο ἡ χαριστάτη ἐκείνη Ἰσοδίκη, ἥτις κατώρθωσε νὰ δεσμεύσῃ μέχρι τοῦ θανάτου αὐτῆς τὸν τοσοῦτον περὶ τοὺς ἔρωτας ἄστατον Κίμωνα, τὸν υἱὸν τοῦ Μιλτιάδου· καὶ ἐγγονος ἐπίσης τοῦ Κλεισθένους ἦτο ἡ τοῦ Κλεινίου σύζυγος Δεινομάχη, ἡ γεννήσασα τὸν Ἀλκιβιάδην, τὸν εὐφύτερον ἄμα καὶ κακοτροπώτερον τῶν Ἑλλήνων. Καθ' ἅσπασαν λοιπὸν τὴν τῶν Ἀθηναίων ἱστορίαν βλέπομεν τοὺς Ἀλκμαιωνίδας ἰσχυροὺς καὶ μεγάλους. Ἰδίως ὅμως παντοδύναμοι διετέλουσαν ἐν ἔτει 490, καθότι δι' αὐτῶν μὲν πρό εἰκοσιν ἐτῶν ἐξώστησαν οἱ Πεισιστρατιδαί, δι' αὐτῶν δὲ ὁ δῆμος εἶχεν ἀσφάλειαν τὴν νεαρὰν αὐτοῦ ἀρχὴν· εἶχον δὲ κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην προϊσταμένους Μεγακλέα, τὸν Κλεισθένους υἱὸν, καὶ ἕτερον Μεγακλέα, υἱὸν Ἰπποκράτους τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ Κλεισθένους, καὶ Ξάνθιππον, τὸν σύζυγον τῆς ἀδελφῆς τοῦ τελευταίου Μεγακλέους Ἀγαρίστης.

Ἀλλὰ πρὸ ἐξ ἐτῶν εἶχεν ἐπανέλθει εἰς Ἀθήνας, μετὰ μακρὰν ἀπουσίαν, εἷς ἐκ τῶν ἀνθρώπων ἐκείνων οἵτινες γεννῶνται διὰ νὰ ἀρχωσιν ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ, καὶ ἀρχοῦσι διὰ νὰ μεγαλοουργῶσι. Μιλτιάδης ὁ Κίμωνος ἦτο Ἀθηναῖος ἀπὸ δὲ τοῦ 515 ἔτους πρ. Χρ., 25 δηλαδὴ ἔτη πρὸ τῆς ἐν Μαραθῶνι μάχης, εἶχε μεταθῆ εἰς τὴν Θρακικὴν χερσόνησον διὰ νὰ κληρονομήσῃ τὴν αὐτόθι ὑπὸ τοῦ θείου αὐτοῦ, Μιλτιάδου τοῦ Κυφέλου, ἰδρυθεῖσαν ἡγεμονίαν. Περὶ τὴν διεξαγωγὴν τῆς ἡγεμονίας ταύτης ἀνέδειξε τὴν βίαν καὶ τὴν τραχύτητα, ἥτις κατὰ δυστυχίαν συνήθως παρακολουθεῖ τὰ μεγάλα πολεμικὰ προτερήματα, περιεστοιχίσθη ὑπὸ δορυφόρων, συνέλεξε θησαυροὺς μεγάλους καὶ συνώδευσε τὸν Δαρεῖον εἰς τὴν Σκυθικὴν αὐτοῦ ἐκστρατείαν· ἀλλὰ συγχρόνως ἔλαβεν ἐντεῦθεν ἀφορμὴν νὰ γνωρίσῃ ἐκ τοῦ σύνεργου τὸν Περσικὸν στρατὸν καὶ νὰ παρατηρήσῃ τὰ ἐλαττώματα αὐτοῦ. Δὲν ἡξέμερον ἂν πρὸς τούτους, ὡς ὑπὸ πολλῶν ἐβρέθη, μικροῦ ἐδέησεν, ἐπὶ τῆς ἐκστρατείας ταύτης, νὰ ἐπιφέρῃ τὸν ὄλεθρον τοῦ μεγάλου βασιλέως, διὰ τῆς συμβουλῆς τὴν ὁποίαν ἔδωκε μὲν εἰς τοὺς Ἴωνας νὰ λύσωσι τὴν ἐπὶ τοῦ Ἰστρου γέφυραν, ἐγκαταλείποντες τὸν Δαρεῖον εἰς τὰς ἀχανεῖς ἐκείνας ἐρήμους, δὲν ἠκολούθησαν δὲ οἱ ἡγεμόνες τῶν Ἰώνων διὰ τοὺς ἰδιοτελεῖς αὐτῶν σκοπούς. Περὶ τούτου, ἂν καὶ βῆθέντος κατὰ πρῶ-

τον ὑπὸ τοῦ Ἡροδότου, διαστάζουσιν εὐλόγως τινὲς τῶν νεωτέρων, διότι οἱ μὲν τοσαῦτα ἀπὸ τοῦ Μιλτιάδου κινδυνεύσαντες Πέρσαι κατ' οὐδὲν ἠνώχλησαν αὐτὸν ἐπὶ πολλὰ ἔτη περὶ τὴν εἰρηλικὴν κατοχὴν τῆς ἡγεμονίας αὐτοῦ· οἱ δὲ Σκυθῆαι, εἰς οὓς τληκικοῦτον ἠγωνίσθη νὰ περιποιήσῃ ὠφέλημα, καὶ εἰς τὴν Χερσόνησον ἔπειτα ἐμβαλλοῦσι, καὶ αὐτὸν ἀναγκάζουσι νὰ τραπῇ εἰς φυγὴν. Ὅθεν πολὺ πιθανώτερον εἶναι, ὅτι τὸ διήγημα ἐκεῖνο ἐπενοήθη βραδύτερον, πρὸς ἀπολογία τῶν Μιλτιάδου, καθ' ἣν ἐποχὴν κατηγορήθη ἐν Ἀθήναις ἕνεκα τῆς κατὰ τὴν Χερσόνησον τυραννίδος. Τὸ βέβαιον ὅμως εἶναι ὅτι, περὶ τὰ ἔσχατα τῆς ἡγεμονίας αὐτοῦ ταύτης, ἀφῆρσεν ἀπὸ τῆς Περσικῆς κυριαρχίας τὰς Πελασγικὰς νήσους Ἀθημον καὶ Ἰμβρόν, καθυποβαλὼν αὐτὰς ὀνόματι μὲν εἰς τοὺς Ἀθηναίους, πράγματι δὲ ὑπὸ τὸ ἴδιον αὐτοῦ κράτος. Ὅταν δὲ οἱ Πέρσαι, καταβαλόντες τὴν ἐπανάστασιν τῶν ὑπ' αὐτῶν ἐκείνων τῶν ἡγεμόνων τῶν Ἰωνικῶν πόλεων ἀκαίρως μετέπειτα κινήθεισαν, ἐπλησίασαν εἰς τὴν Θρακικὴν χερσόνησον, ὁ Μιλτιάδης, θεωρήσας τότε πρῶτον ἑαυτὸν κινδυνεύοντα ἀπὸ τούτων, ἐμβιβάσει τοὺς θησαυροὺς εἰς πέντε τριήρεις καὶ ἀποπλέει εἰς Ἀθήνας, τῷ 496. Ὁ Μιλτιάδης ἦτο πεντηκοντούτης περίπου κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην· καὶ δὲν εἶχε μὲν λάβει εἰσέτι ἀφορμὴν μεγάλην νὰ ἀναδείξῃ τὴν θαυμασίαν στρατιωτικὴν ἀρετὴν, δι' ἣς ἐπροίκισεν αὐτὸν ἡ φύσις, δὲν εἶχε μείνει ὅμως καὶ ἀργός. Ὡς ἐκ τῆς κατὰ τὴν Χερσόνησον ἡγεμονίας, εἰς τὴν εὐφυίαν αὐτοῦ εἶχε προσθέσει τὴν πείραν, δι' ἣς ἐνίκησε κυρίως ἐν Μαραθῶνι, καὶ τὸν πλοῦτον, δι' οὗ πολλὰ βεβαίως ἐξωμάλυνε τὰ κατ' ἀρχὰς κωλύσαντα τὴν ἐκλογὴν αὐτοῦ. Ἀλλὰ συγχρόνως ἡ ἡγεμονία ἐκείνη ἐπεκράτησε παραδόξως κατὰ φύσιν αὐτογνώμονα τοῦ ἀνδρὸς χαρακτήρα καὶ κατέστησεν αὐτὸν πολὺ ἐπιτήδειότερον τῶν ἀρχῆ στρατοπέδου ἢ πόλεως ἐλευθερίας κυβερνημένων, δι' ἃ ἄνευ μὲν τοῦ ἐσχατοῦ κινδύνου εἰς ὃν περιήλθον τότε αἱ Ἀθηναίαι, οὐδέποτε ἴσως ἠθέλεν ἐνταῦθα εὐδοκιμῆσει, παρελθόντος δὲ τοῦ κινδύνου, τάχιστα ἀπωλέσθη. Ἡ φύσις καὶ ἡ τύχη ἐφαίνοντο παρασκευάσασαι ἐπιτήδες τὸν ἄνθρωπον διὰ τὸν κρίσιμον ἐκεῖνον ἀγῶνα· διότι τοῦτο συμβαίνει εἰς τὰ ἔθνη τῶν ὁποίων ὤριμος μὲν εἶναι ἡ διανοητικὴ ἀνάπτυξις, ἀκμαία δὲ ἡ ἠθικὴ κατὰστασις. Διὰ πᾶσαν χρεῖαν, παράγεται ἀμέσως παρ' αὐτοῖς ὁ ἴδιος ἐπιτήδειος ἄνθρωπος. Οἱ Ἀλκμαιωνίδαί ἦσαν ἐπιτήδαιοι περὶ τὴν πολιτικὴν τῶν πραγμάτων διεξαγωγὴν, καὶ ἰσχυρον ἐνόσω κυρίως προέκειτο περὶ ἐσωτερικῆς διοικήσεως· ἄμα ὅμως ἐπῆλθον ἄλλαι περιστάσεις καὶ τὸ κύριον ζήτημα κατέστη ὁ πόλεμος, παρήχθη ἀμέσως ὁ πρὸς τοῦτο ἀρμόδιος ἄνθρωπος καὶ ἰσχυσεν, ἂν καὶ πολλὰ ὑπῆρχον τὰ κωλύοντα.

Ὁ Μιλτιάδης, μικρὸν μετὰ τὴν ἐπάνοδον αὐτοῦ, κατηγορήθη ὑπὸ τῶν Ἀλκμαιωνιδῶν, οἵτινες δὲν εἶδον βέβαια ἀνυπόπτως ἐπιφαινόμενον εἰς Ἀθήνας ἄνδρα τοσοῦτον πολύτερον, ἐπὶ ἐτυράνησεν ἐν Χερσονήσῳ Ἀθηναίων πολιτῶν, καὶ ἡ κατηγορία αὕτη ἦτο

μάλιστα επικίνδυνος εἰς ἐποχὴν καθ' ἣν πρόσφατος ὑπῆρχεν ἔτι ἡ μνήμη τῶν Πεισιστρατιδῶν. Ὅστε διὰ τὴν κατηγορίαν ταύτην καὶ ἐν γένει τὴν ἀντίπραξιν τῶν παντοδυναμῶν Ἀλκμαϊωνιδῶν, δὲν ἐφαίνετο πιθανὴ ἡ ἐπιτυχία τούτου εἰς τὰς ἐκλογὰς τοῦ 490 ἔτους. Ἀλλ' ἡ πόλις, ἡ ἐνεργήτατα τὰς ἐκλογὰς ταύτας ἀφοῦ ἔμαθεν ὅτι ὁ ἐχθρὸς πλησιάζει, ἐσκέφθη ἄλλως ἐπὶ τοῦ προκειμένου. Οἱ Ἀλκμαϊωνίδαι, καθὸ πρωτοουργοὶ τῆς ἐξώσεως τοῦ Ἰππίου, ἦσαν βεβαίως πλείστης εὐγνωμοσύνης καὶ πίστεως ἄξιοι, ἐπειδὴ ὅμως προέκυτε πόλεμος πρὸς Πέρσας, ὁ Μιλτιάδης ἠδύνατο νὰ φανῆ χρησιμώτερος αὐτῶν, καθὸ γνώσκων κάλλιστα τὸν Περσικὸν στρατὸν καὶ τὸν τρόπον τοῦ πολεμεῖν αὐτοῦ, ἔχων συνεννοήσεις ἐν αὐτῷ διὰ τῶν Ἰώνων, πρὸς τοὺς ὁποίους διατῆρει πολὺν καὶ ἀρχαίαν σχέσιν, καὶ παρέχων ἐπίσης τὰ πιστὰ εἰς τὴν πόλιν διὰ τὸ κατὰ τοῦ Ἰππίου, τοῦ φρονεῦσαντος τὸν πατέρα αὐτοῦ Κίμωνα, μίσος. Ὅθεν ὄχι μόνον ὁ Μιλτιάδης ἀνηγορεύθη εἰς τῶν 10 στρατηγῶν, ἀλλὰ καὶ τέσσαρες ἄλλοι φίλοι αὐτοῦ οἱ Ἀλκμαϊωνίδαι, δὲν ἐπιεικιοψήρησαν εἰμὴ εἰς πέντε φυλάς, εἰς δὲ τὸν ἀγαθὸν πολέμαρχον Καλλιμαχὸν ἀνετέθη τὸ ἔργον τοῦ νὰ διευθύνῃ, ἐπὶ τῇ κοινῇ σωτηρίᾳ, τὴν τε περὶ τὸ κατὰ τοῦ Ἰππίου πῆδος ὁμοφωνίαν τῶν μερίδων ἐκείνων, καὶ τὴν ἀμοιβδαίαν περὶ τῶν πρωτείων διαφωνίαν. Τὰ ὀνόματα ὄλων τῶν στρατηγῶν τούτων δὲν εἴναι γνωστὰ, διότι ὁ Ἡρόδοτος, ἐκτὸς τοῦ πολεμάρχου Καλλιμάχου καὶ τοῦ Μιλτιάδου, ἐνός μόνου ἔτι μνημονεύει τῶν στρατηγῶν, τοῦ ἐν τῇ μάχῃ πεσόντος Σησιλάου τοῦ Θρασύλου. Βραδύτερον ὁ Πλούταρχος εἶπεν εἰς τὸν βίον τοῦ Ἀριστείδου, ὅτι καὶ ὁ Ἀριστείδης καὶ ὁ Θεμιστοκλῆς ἐστρατήγησαν ἐν Μαραθῶνι· ἀλλὰ τοῦτο εἶναι βέβαιον μὲν ὡς πρὸς τὸν πρῶτον, παντάπασιν δὲ ἀπίθανον ὡς πρὸς τὸν Θεμιστοκλέα, τὸν ὁποῖον ὁ Ἡρόδοτος, ἐπὶ τῆς ἐν Σαλαμῖνι μάχῃς, ὀνομάζει νεωστὶ εἰς τὰ πρῶτα ἀξιώματα προαχθέντα, ὅπερ δὲν ἠθέλων εἰσθαι βεβαίως ἀκριβὲς ἐὰν πρὸ δεκαετίας ἐλάμβανε τὸ ὑπέρτατον στρατιωτικὸν ἀξίωμα. Καὶ αὐτὸς δὲ ὁ Πλούταρχος, εἰς τὸν βίον τοῦ Θεμιστοκλέους, εἰς τὸν ὁποῖον κυρίως ἔπρεπε νὰ μνημονεύῃ τῆς στρατηγίας ταύτης, οὐδόλως ἀναφέρει αὐτὴν ἔξεναντίας λέγει αὐτὸν νέον ἔτι ὄντα ἐπὶ τῆς ἐν Μαραθῶνι μάχῃς, ἐνῶ διὰ τὴν χειροτονηθῆναι στρατηγὸς ἀπαιτεῖτο νὰ ἦναι τὸλάχιστον τριακοντούτης, καὶ ἐν γένει παρὶστῆσι τὸν ἄνθρωπον ὄχι ὡς συστράτηγον τοῦ Μιλτιάδου, ἀλλὰ ὡς πόρρωθεν ἀφορῶντα εἰς τὸ αὐτὸ ἀξίωμα. Ὅστε χάριν ῥητορικοῦ μᾶλλον σχήματος, διὰ τὴν παραστήτη τοὺς δύο ἐκείνους ἄνδρας, ἐρίσαντας, ἐν τῷ πρὸς τοὺς βραδύρους τούτω ἀγῶνι, ὅπως μετέπειτα, ἐν τῇ πολιτείᾳ, πρὸς ἀλλήλους ἦσαν, ἐχειροτόνησεν ἐν παρόδῳ εἰς τὸν βίον τοῦ Ἀριστείδου, τὸν Θεμιστοκλέα Μαραθωνομάχον στρατηγόν. Καὶ λέγομεν τοῦτο μετὰ θάρρους, διότι ὁ τριτῆνδρος πρωταγωνιστὴς τοῦ ἐν Σαλαμῖνι κατορθώματος δὲν ἔχει χρεῖαν πλεονάζοντων κομημάτων διὰ τὴν ἀξίωσιν τὸ ἀπαράμιλλον κλέος, τὸ ὁποῖον ἀπένευεν εἰς αὐ-

τὸν οἱ αἰῶνες ἅπαντες, ἀνακηρύξαντες μὲν φωνῇ σωτήρα τῆς Ἑλλάδος.

Κατὰ τὸ κρίσιμον λοιπὸν ἐκεῖνο 490 ἔτος, οἱ Ἀθηναῖοι ἀνέδειξαν στρατηγούς ἅπαντας τοὺς ἄνδρας ὅσοι ἠδύνατο νὰ συντελέσωσιν εἰς τὴν σωτηρίαν τῆς πατρίδος· περὶ δὲ τὴν κλήρωσιν τοῦ πολεμάρχου ἐπολιτεύθησαν τοσοῦτον ἐπιτηδεύεις, ὥστε ἀνεδείχθη ἀνὴρ ἄξιος τοῦ Μιλτιάδου συναγωνιστής. Διότι δὲν ἐκλήρωοντο εἰμὴ οἱ παρσταθέντες εἰς τὸ Θρηεῖον, ὅπου ἐγένετο ἡ πράξις αὐτῆ ἐνώπιον τῶν βῆ θεσμοθετῶν, παρέστησαν δὲ οἱ ἰκανώτεροι μόνον. Ἀμα δὲ ἀναγγελέντος ὅτι οἱ Πέρσαι ἀπεβιδάσθησαν εἰς Μαραθῶνα, καὶ ὅτι φαίνονται διαπεθεμένοι νὰ μείνωσι πρὸς τὸ παρὸν αὐτόθι, ἡ βουλή καὶ ὁ δῆμος, ἐπὶ τῇ προτάσει τῶν στρατηγῶν, ἀπεφάσιζαν αὐθημερὸν τὴν εἰς τὸ αὐτὸ χωρίον ἐξαγωγήν τῆς τῶν Ἀθηναίων δυνάμεως, τὴν ἀποστολὴν εἰς τοὺς Πλαταιεῖς, (τοὺς ἀπὸ τινος χρόνου διατελοῦντας ὑπὸ τὴν προστασίαν τῶν Ἀθηναίων) προσκλήσεως τοῦ νὰ στρατεύωσι πανδημεῖ εἰς Μαραθῶνα, τὴν ἀποστολὴν εἰς Σπάρτην ἡμεροδρόμου, διὰ τὴν ἀναγγεῖλναι τὸν κίνδυνον τῆς πόλεως καὶ νὰ ζητήτῃ ἐπικουρίαν. Ἀπερὸν φαίνεται τῶν ἄνω πῶς οἱ Ἀθηναῖοι τότε πρῶτον ἐπεκαλέσαντο τὴν συνδρομὴν τῆς Σπάρτης, ἐνῶ πρὸ καιροῦ ἐγνώριζον τὴν ἐπερχομένην στρατείαν καὶ πρὸ ἰκανῶν τούλάχιστον ἡμερῶν ἐβλεπον τὸν ἐχθρὸν στόλον παραπλέοντα τὴν Εὐβοίαν καὶ κυριεύοντα τὴν Κάρυστον καὶ τὴν Ἐρέτριαν. Ἀλλ' ἡ προηγουμένη αὐτῆ ἀδράνεια ἐνισχυεῖ ἴσως τὴν γνώμην, ὅτι οἱ Πέρσαι δὲν ἐπέπλευσαν τοσοῦτον βραδέως ὅσον συνήθως νομίζεται, ὅτι ἢ εἰς τὰ Εὐβοικὰ πελάγια ἀριεῖ αὐτῶν συνέπεσε μετὰ τὴν ἐποχὴν τῶν ἐν Ἀθήναις ἀρχαιρεσιῶν, καθ' ἃς ὁ τοσοῦτον ἄλλοτε ὑποβλεπόμενος Μιλτιάδης δὲν ἐπέτυχεν εἰμὴ διὰ τὸν πρόδηλον κίνδυνον, καὶ ὅτι, ἐνὶ λόγῳ, ὁ ἀνὴρ οὗτος πρὸ ὀλίγων μόνον ἡμερῶν ἔδρευεν ἐν τῷ συνεδρίῳ τῶν Ἀθηναίων στρατηγῶν.

Ὁ Μιλτιάδης ἐνόησεν ἀμέσως διατὶ ὁ Ἰππίας ἀπεβιδάσθη εἰς Μαραθῶνα· ἢ πρόθεσις τοῦ ἐχθροῦ δὲν ἦτο προδήλως νὰ ὁρμήσῃ ἐκ τοῦ παραχρῆμα ἐπὶ τὰς Ἀθήνας, ἀλλ' ἀφοῦ διενεργήτῃ τὴν στάσιν τῶν Διακρίων, εἰς τῶν ὁποίων ἠλπίζε τὸν συνδρομὴν. Ἡ ἐξαγωγή τῆς δυνάμεως τῶν Ἀθηναίων ἦτο ἄρα ἀναγκαστικὴ ἐπὶ τῷ διττῷ σκοπῷ, τοῦ νὰ προληθῆ πᾶσα ἐνδεχομένη τυχὸν ἐπιτυχία τῶν βασιουργῶν τῆς μικρᾶς τοῦ τυράννου μερίδος, καὶ νὰ ἀποβῇ χρησιμὸν τὸ λάθος εἰς τὸ ὁποῖον περιέπεσαν οἱ Πέρσαι, προκαλέσαντες τοὺς Ἕλληνας νὰ ἀγωνισθῶσι πρὸς αὐτούς ἐν τῷ Μαραθωνικῷ πεδίῳ, ἢ καὶ εἰς τὰς πρὸς δυσμὰς αὐτοῦ κοιλάδας. Ὅτι οἱ ἐχθροὶ ἐπράξαν κατὰ τοῦτο λάθος μέγα, εἶναι ἀναμφισβήτητον, διότι μὴ δυνάμενοι, οὐδ' ἐν τῷ Μαραθωνικῷ πεδίῳ, καὶ ἔτι ὀλιγώτερον εἰς τὰς πρὸς δυσμὰς κοιλάδας, νὰ ἀναπτύξωσιν ἅπαντα τὸν στρατὸν, κατεδίκαζον οἱ ἴδιοι εἰς ἀρχοπτίαν μέρος αὐτοῦ καὶ ἠλάττουσαν οὕτω τὴν τε ἀνισότητά των δυνάμεων καὶ τὴν πιθανότητα τῆς ἐπιτυχίας. Πρὸς τούτους οἱ Ἕλληνας καὶ νικηθέντες ἐνταῦθα

ἠδύνατο, διὰ τὴν οὖσιν τὴν χώραν, νὰ ἀντιτάξωσιν εἰς τὸν νικητὴν πολλὰς ἔτι δυσκολίας. Δὲν ἦτο ἤδη ἀπίθανον νὰ διορθώσωσιν οἱ Πέρσαι τὸ γεγῆσιν σφάλμα, καὶ, ἐνοήσαντες ὅτι ἀπὸ μὲν τῶν Διακρίων δὲν θέλουν λάβει συνδρομὴν, ἐν δὲ τῷ Μαραθωνικῷ πεδίῳ δὲν συνέφερον ὁ ἀγῶν, νὰ ὁρμήσωσιν εἰς τὰς Ἀθήνας. Ἐὰν ἀπεφάσιζον τοιοῦτον τι οἱ ἐχθροὶ, εἶχον δύο δρόμους νὰ ἀκολουθήσωσιν ἢ τὸν διὰ θαλάσσης, περιπλέοντες τὸ Σούνιον, ἀλλὰ τότε οἱ Ἕλληνας, τέμνοντες τὴν διαγώνιον, προσελαμβάνον αὐτοὺς εἰς Φάληρον εὐκολώτατα ἢ τὸν ἀπὸ ξηρᾶς διὰ τῆς πύλης τῆς Προβαλίνου, τὴν ὁποίαν οἱ Ἕλληνας δὲν ἠδύνατο νὰ καταλάβωσιν, ὡς ἐξάγεται ἀπὸ τὰ κατωτέρω. Τὴν διαβασίαν ταύτην δὲν ἦτο ἐνδεχόμενον ὅτι θέλουν προτιμῆται οἱ Πέρσαι, διότι ἔπρεπε πρὸς τοῦτο, ὡς προειρηται, νὰ χωρισθῶσιν ἀπὸ τοῦ στόλου αὐτῶν καὶ ἀπὸ σύμπαντος τοῦ ἐλαφροῦ στρατοῦ, τοῦ συγκειμένου ἐκ τῶν ἐρετῶν, τοὺς ὁποίους ἀναγκαστικῶς ἠθέλων ἀφήτει εἰς τὰ πλοῖα. Καὶ ἀπὸ ταύτης ὅμως τῆς πύλης ἐὰν ἐγένετο ἡ εἰσβολή, οἱ Ἕλληνας ἠδύνατο νὰ ἐμβάλωσι μὲν εἰς τὴν πόλιν ἐγκαίρως φρουρὰν ἀποχωρῶσαν, διὰ δὲ τοῦ ὑπολοιποῦ στρατοῦ, περικόπτοντες τὰς τροπὰς τοῦ ἐχθροῦ, ἐπιτιθέμενοι ἐκ διαλειμάτων καὶ ἐνισχυόμενοι ὑπὸ νέων ἐπικουριῶν, νὰ ἐπιέρωσι τὴν κατατρόπωσιν τῶν βραδύρων. Οἱ ὑπολογισμοὶ οὗτοι τῶν Ἑλλήνων ἦσαν ἐπίσης ὀρθοί, ὅσον οἱ τῶν Περσῶν ἦσαν ἐσφαλμένοι.

Οἱ Ἀθηναῖοι κατέλαβον βεβαίως τὴν κοιλάδα τοῦ Βραναῖ, ἧτοι τοῦ ἀρχαίου Μαραθῶνος. Ἐνταῦθα ἔκειτο τὸ καθωπιωμένον τῷ Ἡρακλεῖ πεδίον, ἐπὶ τοῦ ὁποῖο ἔστησαν τὸ στρατόπεδον, οχυρώσαντες, διὰ τῆς ὀπισθοφυλακῆς αὐτῶν, διαδύρους μὲν καὶ ἄλλας θέσεις, ἀλλ' ἰδίως τὴν θέσιν τὴν κατεχομένην σήμερον ὑπὸ τοῦ χωρίου Σταμάτα, διὰ τὴν μὴ κυκλωθῶσιν ὑπὸ τοῦ ἐχθροῦ, ὅστις ἠδύνατο νὰ ἀναβῆ ἀπὸ τῆς παραλλήλου κοιλάδος τοῦ σημερινοῦ Μαραθῶνος (τῆς ἀρχαίας Οἰνόης), διὰ τῆς ὁποίας φέρεται ὁδὸς τεμνομένη ἄνωθεν τοῦ χωρίου εἰς δύο, ὡς ἡ μία ἐνοῦται εἰς Σταμάτα μετὰ τῆς ἀπὸ τῆς κοιλάδος τοῦ Βραναῖ ἀναβαίνουσας. Ἀγγλος τις, τοῦ ὁποῖου τὸ ὄνομα εἶδμεν μὲ θλίψιν μας ἀναμνησθέντα, ἐνεκεν ἐλλειψῆς τινος περὶ χρημάτων διαφοράς, εἰς τὴν ἐσχάτως γενομένην ἐπέμβασι τοῦ Ἀγγλικοῦ στόλου, ἀποπλανηθεὶς ὑπὸ τῆς ἐσφαλμένης ἰδέας, ὅτι οἱ μὲν Πέρσαι κύριον σκοπὸν προετίθεντο νὰ μεταβῶσιν ἀπὸ τῆς χώρας τοῦ Μαραθῶνος εἰς τὴν ἄλλην Ἀττικὴν, οἱ δὲ Ἕλληνας ἠδύνατο νὰ ἐμποδίσωσι τὴν διάβασιν ταύτην, καὶ θεωρῶν, ὅτι οἱ Πέρσαι διὰ τῆς πύλης τῆς Προβαλίνου ἦτο εὐλογώτερον νὰ περᾶσωσι, καθὸ ὀλιγωτέρως τῶν δύο ἄλλων, ἔσπευτε νὰ παρατάξῃ τοὺς Ἕλληνας παρὰ τὴν εἰρημένην πύλην. Ἀλλ' ἐλησμονήσαν ὅτι ἡ πύλη αὕτη ἦτο πλησιεστῆτι εἰς τὴν θάλασσαν, ὅτι ἐπὶ τῆς θαλάσσης αὐτῆς ὑπῆρχον 600 τριήρεις, ὅτι ἐπὶ τῶν τριήρων αὐτῶν ἐπέβαινον πολλὰ χιλιῶδες στρατιωτῶν ἐπιτηδεῖων περὶ τὴν τοξοτικὴν καὶ ὅτι ἐπομένως οἱ οὕτω πῶς παρατεταχθέντες Ἕλ-

ληνες, ἔχοντες δηλαδὴ τὸ δεξιὸν κέρας εἰς τὴν παραλίαν προσηρηθέντων, προσβληθέντες κατὰ μέτωπον μὲν ὑπὸ τοῦ τακτικοῦ στρατοῦ τῶν Περσῶν, δεξιόθεν δὲ ὑπὸ τῶν ἐπὶ τοῦ στόλου τοξωτῶν, ἀγνοῶν ἂν ἠδύνατο ν' ἀνθέξωσιν, ἤξεύρω ὅμως κάλλιστα ὅτι δὲν ἠθέλων ἔχει τὸ δεξιὸν κέρας τοσοῦτον ἀσφαλές, ὅσον ἐξάγεται ἀφ' ὄλας τὰς εἰδησεις ὅτι εἶχον ἀμφοτέρως τὰς πτέρυγας. Ἐπὶ δὲ πᾶσιν ὁ ἐρμηνευτὴς ἐκεῖνος τῆς ἐν Μαραθῶνι μάχῃς δὲν παρετήρησεν ὅτι, ἂν οἱ Ἕλληνας κατέλαβον τὴν πύλην τῆς Προβαλίνου, ἐκ τούτου δὲν ἔπεται ὅτι ἠθέλων προαχθῆ αἱ δύο ἄλλαι πύλαι, αἵτινες, ἂν καὶ δυσβατώτεραι, δὲν εἶναι ὅμως ἀδιάβατοι. Ὅστε τὸ ἐπιχειρήμα κατατρίβεταί πανταχόθεν καὶ δῆλον ἄρα ὅτι δύναται τις νὰ πᾶρη ἦττον ὀλοσχερῆ οὐ μόνον ἐν Μαραθῶνι ἀγωνιζόμενος, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τοῦ γραφείου αὐτοῦ, ἐν ἀνέσει, στρατηγῶν τῆς μάχῃς, ἐὰν δὲν σκέπτεται ὀρθότερον τοῦ Ἰππίου καὶ τῶν Περσῶν.

Οἱ Πέρσαι εἶδον μὲ ἀπορίαν τοὺς Ἕλληνας ἐπελθόντας εἰς Μαραθῶνα, φρονήσαντες ἐξ ἀρχῆς, ὅτι οὗτοι δὲν θέλουν τολμηθεὶς νὰ ἀγωνισθῶσιν ἐκ τοῦ συστάδην· πεπεισμένοι δὲ ἔτι οἱ ἐχθροὶ ἐκεῖνοι περὶ τῆς τῶν Διακρίων συνδρομῆς, ἠλπίσαν, ὅτι, διὰ τὴν ἐκ τῆς πόλεως ἀπουσίαν τῆς κυριωτέρας τῶν Ἀθηναίων δυνάμεως, θέλουν καὶ ἐν αὐτῇ ἐπιτύχει στάσιν. Ὅθεν, διὰ τὴν ἐνθάδ' ἐπιτύχουσι τοὺς ἀντιπάλους περὶ τὴν ἐπιθετικὴν ταύτην διάθεσιν, τὴν ὁποίαν ἐθεώρουν ὡς λάθος μέγα, ὑποχωρήσαντες, ἐγκατέλιπον τὸ πλεῖστον τοῦ εὐρύτερου Μαραθωνικοῦ πεδίου, περιωρίσθησαν εἰς τὸ βορείωτερον αὐτοῦ μέρος καὶ ἔστησαν τὸ κύριον αὐτῶν στρατόπεδον ὀπισθεν τούτου, ἐν Τρικορύθῳ, ὅπου, μέχρι Παυτανίου, δηλαδὴ μετὰ 700 περίπου ἐνιαυτοῦς, ἐφαίνοντο ἔτι αἱ λίθιναι τοῦ ἰππικοῦ αὐτῶν φάτναι. Οἱ Πέρσαι δὲν ὑπέθετον ὅτι οἱ Ἕλληνας θέλουν κατέλθει εἰς τὸ εὐρύτερον ὀπισθεῖν τοῦτο πεδίον, ἐπειρήθησαν ὅμως νὰ δελεάσωσιν αὐτοὺς, σκοπὸν ἔχοντες, ἐὰν οἱ Ἕλληνας δὲν ἐπιτεθῶσι, νὰ ὁρμήσωσιν αὐτοὶ εἰς τὴν κοιλάδα τοῦ Βραναῖ, ἅμα, κατορθωθείσης τῆς ἐπαναστάσεως τῶν Διακρίων, προσβληθῶσιν οἱ Ἀθηναῖοι ὀπισθεν.

Τοιαῦτα ἦσαν αἱ θέσεις καὶ αἱ ἐλπίδες τῶν δύο ἀντιπάλων, ὅτε τὴν ἐπιούσαν προσηλθόν εἰς τὸ Ἑλληνικὸν στρατόπεδον 1000 περίπου Πλαταιεῖς ὀπλίται, οἱ μόνον τῶν Ἑλλήνων οἱ ἀξιώθοντες τῆς τιμῆς τοῦ νὰ ἀγωνισθῶσι μετὰ τῶν Ἀθηναίων ἐν Μαραθῶνι· διότι μετὰ δύο ἄλλας ἡμέρας, ἔφθασεν ἐκ Σπάρτης ἀγγελία λέγουσα, ὅτι θέλει μὲν σταλῆ βοήθεια, ἀλλ' ἡ βοήθεια αὕτη δὲν δύναται, κατὰ νόμον θρησκευτικόν, νὰ ἐκστρατεύτῃ πρὸ τῆς πανσελήνου, μέχρι τῆς ὁποίας ὑπελείποντο ἔτι 4 ἢ 5 ἡμέραι. Ἐνταῦτοις ἀπανταχόθεν τῆς Διακρίας ἦρχοντο εἰδήσεις ὅτι οἱ ἀπόστολοι τοῦ Ἰππίου πρόετρεπον δραστηρίως, διὰ χρημάτων καὶ ὑποσχέσεων, τοὺς ὄρειους ἐκείνους κατοίκους εἰς ἐπαναστάσιν· οἱ Σπαρτιατικὴ δὲν ἠδύνατο νὰ φθάσωσιν εἰμὴ μετὰ 8 ἡμέρας περίπου. Ἐπρεπε λοιπὸν οἱ Ἕλληνας, καθ' ὀλιγονόμως χεῖρας, τοὺς Πέρσας κατέχοντας μέρος

ἀξιόλογον τῆς Ἀττικῆς καὶ ἐν ἀνέσει ὑποκινουίντας τοὺς κατοίκους αὐτῆς εἰς στάσιν; Τὸ ζήτημα ἦτο σπουδαῖον καὶ πρὸς λύσιν αὐτοῦ συνεκροτήθη, τῆ πέμπτῃ ἡμέρᾳ ἀπὸ τῆς ἀρίξεως τῶν Ἀθηναίων, στρατιωτικὸν συμβούλιον. Εἶνα; βέβαιον, ὅτι ὁ αὐτοῦ ἀναλαμβάνων τὸ δυσχερὲς ἔργον τοῦ νὰ καταπέτῃ τοὺς ἀναγνώστῃας τῆς Πανδώρας νὰ μάθωσιν ἅπαντα τὰ κατὰ τὴν ἐν Μαραθῶνι μάχῃν, δὲν ἔλαβε τὴν τιμὴν νὰ παρευρεθῆ εἰς τὴν συνεδρίασιν ταύτην, οὐδὲ τὰ πρακτικὰ αὐτῆς ἀνέγνωσεν. Ἀλλὰ, κατὰ τὴν καλὴν ἢ κακὴν συνήθειαν, τὴν ὁποῖαν καθεύρωσαν ἀπὸ τινος οἱ ἱστορικοὶ, νὰ ἀναπληρῶσι τὰς ἀτελεῖς εἰδήσεις, ὅσας εὐρίσκουσιν εἰς τὰς πηγὰς δι' ἰδίων εἰκασιῶν, δύναμαι, ἀπὸ τῶν ὀλίγων λέξεων τὰς ὁποίας, κατὰ τὸν Ἡρόδοτον, εἶπεν ὁ Μιλτιάδης; εἰς τὸν Καλλιμάχον, νὰ σα; ἐκθέσω ἑνταῦθα ἐν συνόψει τὸν τε λόγον τοῦ Μιλτιάδου, τοῦ προτεινάντος νὰ μὴ ἀναβληθῆ ἐπὶ πλεον ὁ ἀγὼν, καὶ τὸν λόγον δι' οὗ οἱ Ἀλκμαιωνῖδαι ἠγωνίσθησαν νὰ ἐπιτύχωσιν τὴν ἀναβολὴν τῆς μάχης α' Ἐὰν ἐπὶ τοσοῦτον χρόνον, εἶπεν ὁ Μιλτιάδης, ἀφῃσώμεν ἀνενοχλήτους τοὺς ἐχθρούς: τίς ἐγγυᾶται ὅτι ἐπὶ τέλους δὲν θέλουν ἐπιτύχει αἱ βραδουργίαι τοῦ Ἱππίου; ἂν δὲ ἐπιτύχωσιν, εἰς ποίαν ἀμυγχανίαν δὲν θέλει περιέλθει τὸ Ἑλληνικὸν στρατόπεδον, προσβληθὲν μὲν ἀπὸ τοῦ μετώπου καὶ ἐκ πλαγίου, ἀποκοπὴν δὲ ἀπὸ τῆς πόλεως; Ἦ πρό ὀλίγων ἡμερῶν, διὰ προδοσίας δύο ἐπιστῶν πολιτῶν, γενομένη παράδοσις τῆς Ἐρετρίας, μαρτυρεῖ ὅπως μέγας εἶναι κατὰ τοῦτο ὁ κίνδυνος τῆς πόλεως. Ἐξεναντίας, ὁ ἐκ τοῦ συστάδην ἀγὼν παρίστησι πλείστας πιθανότητας νίκης. Ναί μὲν τὸ πλῆθος τοῦ ἐχθρικοῦ στρατοῦ εἶναι πολλὰ πλάσιον τοῦ Ἑλληνικοῦ, ἀλλ' οἱ Πέρσαι, πιεζόμενοι εἰς τὸ βορειοανατολικώτερον μέρος τοῦ πεδίου, δὲν θέλουν δυναθῆ νὰ ἀναπτύξωσιν ἅπανσαν αὐτῶν τὴν δύναμιν. Ἀπὸ τῆς μυστικῆς μετὰ τῶν ἐν τῷ Περσικῷ στρατοπέδῳ Ἰώνων συνεννοήσεως ἐξάγεται, ὅτι τὸ ἱππικὸν πολλάκις ἐπὶ ἡμέρας δλοκλήρους ἀναχωρεῖ πρὸς ἀναζήτησιν τροφῶν καὶ γύμασιν ὥστε ἡ μάχη δύναται νὰ συγκροτηθῆ, ἀπόντος τοῦ ἱππικοῦ. Πρὸς τοῦτοις, ἂν οἱ Ἕλληνες ἐρομήσῃσι δρομαίως κατὰ τοῦ ἐχθροῦ, δύναται νὰ ἀποφύγῃ τὴν ἐπιειλημμένην βολὴν τῶν πολυαριθμῶν αὐτοῦ τοξοτῶν, ἐλθόντες δὲ ἅπαξ εἰς χεῖρας μετὰ τοῦ τακτικοῦ τῶν Περσῶν, θέλουν ἀναδειχθῆ, ἀσυγκρίτῳ τῷ λόγῳ ἀνωτεροί, διὰ τὴν τελειότεραν αὐτῶν πανοπλίαν. Τελευταῖον, ἡ ἠθικὴ δύναμις τοῦ ὑφ' ἐνός συμφέροντος καὶ αἰσθήματος κινουμένου Ἑλληνικοῦ στρατοῦ εἶναι τοσοῦτον ὑπερέτρα τοῦ ἐκ τεσσάρων ἀποκοπῶν καὶ ἐξ ἐθνῶν, ἀντιζήλων καὶ πολεμίων τὸ πλείστον, συμπεφρασμένου ἐχθρικοῦ, ὥστε ἡ ἐπιτυχία εἶναι σχεδὸν ἀναμφίβολος. Καὶ ἂν ὁμως οἱ Ἕλληνες παρ' ἐλπίδα ἦθελον ὑποχωρῆσαι, δύναται, παρ' αὐτοὺς τοὺς Πέρσας εἰς τὰς ἀνωθεν τῆς κοιλάδος τοῦ Βρανᾶ δυσχωρίας, νὰ παρατείνωσιν ἔτι τὴν ἀντίστασιν. Ὁ ἰστορικὸς οὗτοι ἐπεισαν τοὺς τέσσαρας τῶν στρατηγῶν, ἀλλ' οἱ πάντε Ἀλκμαιωνῖδαι ἀντέστησαν. Ὁ ἰστορικός οὗτοι ἐπεισαν τοὺς τέσσαρας τῶν στρατηγῶν, ἀλλ' οἱ πάντε Ἀλκμαιωνῖδαι ἀντέστησαν. α' Ὁ ἐκ τοῦ συστάδην ἀγὼν, εἶπεν, πρὸς ἐχθρὸν πολυαριθ-

μον καὶ ἔχοντα μέγα καὶ φοβερὸν ἀπὸ τοῦ πολέμου ὄνομα, εἶναι τόσῳ μᾶλλον ἐπικίνδυνος, ὅσοι οἱ Ἕλληνες κατὰ πρῶτον ἦδη ἔμελλον νὰ ἀντιπαραταχθῶσιν εἰς αὐτόν, ἀπὸ δὲ τῆς μάχης αὐτῆς ἐξηρατῶ ἡ τύχη τῆς πόλεως. Οἱ Διακριοὶ οὐδεμίαν σώζουσι πρὸς τοὺς Πεισιπτρατίδας εὐνοίαν, ὥστε αἱ βραδουργίαι τοῦ Ἱππίου δὲν δύναται νὰ ἐπιτύχωσι, τοῦλάχιστον τοσοῦτον ταχέως καὶ εὐχερῶς. Ἀναβαλλομένη δὲ ἐντοῦτοις τῆς συμπλοκῆς, οἱ μὲν Ἕλληνες θέλουν προσλάβει ἐπικουρίαν ἀξιόλογον ἀπὸ τῆς Σπάρτης, δύο χιλιάδων ὀπλιτῶν καὶ πολλῶν φιλῶν, οἱ δὲ Πέρσαι θέλουν περιέλθει εἰς δελην ἄμυγχανίαν, πιεζόμενοι εἰς γῶρον στενὸν καὶ στερούμενοι τῶν πρὸς τροφήν ἐπιτηδείων. Ἐπιτηδεύματα ταῦτα τῶν Ἀλκμαιωνῖδων ἦσαν ἰσχυρά. Εἶναι πρόδηλον, ὅτι ἂν ὁ ἀγὼν ἠδύνατο ν' ἀναβληθῆ ἢ ἀναβολὴ συνέφερε, διότι οἱ Ἕλληνες περιέμενον ἀξιόλογον ἐπικουρίαν. Ὁ ἰστορικός οὗτοι δὲ ἡ ἀναβολὴ ἦτο ἀκίνδυνος, ἐξάγεται ἐκ τούτου, ὅτι ὁ Μιλτιάδης, καίτοι λαβὼν ἐπὶ τέλος τὴν ἀδειαν νὰ ἄγωνισθῆ, δὲν παρετάχθῃ εὐμὴ τὴν πέμπτην ἀπὸ τῆς συγκροτήσεως τοῦ συμβουλίου ἡμέραν, ὅτε δὲν ὑπελείποντο εἰμὴ δύο ἢ τρεῖς ἡμέραι μέχρι τῆς ἀρίξεως τῶν Σπαρτιατῶν. Διατὶ λοιπὸν, ἐνῶ ἀφ' ἐνός προεκάλεσε τὴν περὶ τοῦ ἀγῶνος ἀπόφασιν τοῦ συμβουλίου, ἔπειτα ἀνέβαλεν αὐτὸν μέχρις αὐτῆς σχεδὸν τῆς παραμονῆς τῆς τῶν Σπαρτιατῶν ἀρίξεως, ὥσανεὶ τὰ πάντα ἐγένοντο μόνον διὰ νὰ ἀποκλεισθῶσι τῆς τιμῆς τοῦ ἀγῶνος οἱ ἐπικουροὶ ἐκεῖνοι; Ἦ φιλοδοξία ἀνδρῶν τοιοῦτων ὅσοι ἦτο ὁ Μιλτιάδης εἶναι πάθος δεινὸν, τὸ ὁποῖον πολλάκις δύναται τὰ πάντα νὰ διακινδυνεύσῃ, δὰ νὰ κορεσθῆ; ἀλλὰ « πῶς συνήνεσαν εἰς τοῦτο οἱ ἄλλοι στρατηγοί, οἱ μὲν ἐκεῖνοι φησίσαντες, καὶ μάλιστα ὁ Ἀριστείδης; καὶ ὁ Καλλιμάχος, ἀνδρὸς οἵτινες, μέγα ἔχοντες ἐπ' ἀρετῆ ὄνομα, βεβαίως δὲν ἐκύβευσαν τὴν τύχην τῆς πατρίδος διὰ νὰ θεραπεύωσιν τὸ πάθος τοῦ Μιλτιάδου; Ἦ ἀλήθεια εἶναι ὅτι, ὡς συνήθως συμβαίνει εἰς τοιαύτας περιστάσεις, τὴν διαγωγὴν τοῦ Μιλτιάδου προεκάλεσαν καὶ λόγοι ἰδιοτελεῖς, καὶ λόγοι ὁμως σπουδαίωτεροι κοινῶς συμφέροντος, τοὺς ὁποῖους δὲν εἶπεν ἐν τῷ συμβουλίῳ, ἀλλὰ βεβαίως ἐκοινολόγησεν εἰς τοὺς φίλους στρατηγούς, διὰ νὰ τοὺς καταπέτῃ. Ὁ Μιλτιάδης ἤθελε νὰ στρατηγήσῃ αὐτὸς τῆς μάχης, εἰς τοῦτο δ' ἐκινήτο ὄχι ἀπλῶς ὑπὸ φιλοδοξίας, ἀλλ' ὑπὸ τῆς βαθείας καὶ ὀρθότητος πεποιθήσεως τὴν ὁποῖαν εἶχεν, ὅτι, μόνον αὐτοῦ στρατηγοῦντος, ἠδύνατο νὰ εὐδοκηθῆ ὁ ἀγὼν. Ἀλλὰ διὰ νὰ κατορθωθῆ τοῦτο, ἔπρεπε οἱ ἄλλοι στρατηγοὶ νὰ παραχωρήσωσιν αὐτῷ τὴν τῆς ἰδίας ἡμέρας πρυτανείαν τοῦτο δὲ δὲν ἦσαν πρόθυμοι νὰ πράξωσιν εὐμὴ οἱ τέσσαρες αὐτοῦ φίλοι, οὐχὶ ὁμως καὶ οἱ πάντε Ἀλκμαιωνῖδαι στρατηγοί, οἵτινες προέβλεπον, ὅτι ὁ ἀγὼν ἐκεῖνος, νικητῆς, ἐμελλε νὰ ἀποκτήσῃ ἐν τῇ πόλει ὑπόληψιν καὶ δύναμι μάλιστα ἐπικίνδυνον εἰς αὐτούς. Ἐν τοῦτοις αἱ πρυτανείαι τῶν πάντε τούτων στρατηγῶν ἐλθγον κατ' αὐτὴν ταύτην τὴν πέμπτην ἀπὸ τῆς ἐξόδου ἡμέραν, κατ' ἡν συνεκροτήθη τὸ πολεμικὸν συμβούλιον. Αἱ ἀκόλουθοι πέντε ἡμέραι

ἀνηκον εἰς τοὺς τέσσαρας φίλους τοῦ Μιλτιάδου καὶ εἰς τὸν Μιλτιάδην αὐτόν. Ἠόθεν τοῦτο ἐβλεπο, ἐρωτᾷ ὁ ἰστορικός ἀναγνώστης; Ἴδου πόθεν Ὁ Μιλτιάδης ἦτο στρατηγός τῆς δεκάτης τοῦ ἔτους ἐκεῖνου φυλῆς, ἦτο τῆς Οἰνίδος, τοῦτο εἶναι ἀναμφισβήτητον. Ἀλλ' οἱ ἰστορικοὶ λέγει, ὅτι, ἀποφασισθείσης τῆς μάχης, ἅπαντες οἱ ὑπὲρ αὐτῆς ψηφίζαντες στρατηγοί, παρὰ τὴν τῆς ἰδίας ἡμέρας πρυτανείαν εἰς τὸν Μιλτιάδην, ὁ δὲ Πλούταρχος, ὅτι ἅπαντες οἱ στρατηγοὶ παρεχώρησαν εἰς αὐτόν τὴν ἰδίαν πρυτανείαν ἢ δὲ τελευταία αὐτῆ βῆσις, συναυλομένη μετὰ τῆς τῆς Ἡροδότου, μαρτυρεῖ ἀποκρῶντως, ὅτι ἅπαντες οὗτοι οἱ στρατηγοὶ ἦσαν οἱ μετὰ τοῦ Μιλτιάδου συμψηφίζαντες. Εἶναι λοιπὸν πρόδηλον, ὅτι ἡ στρατηγία τῶν ἀπὸ τῆς ἐπιούσης τοῦ πολεμικοῦ συμβουλίου πέντε ἡμερῶν ἀνηκον εἰς τοὺς φίλους τοῦ Μιλτιάδου καὶ εἰς τὸν Μιλτιάδην, τὸ δὲ κύριον ζήτημα ἦτο νὰ συγκροτηθῆ ἡ μάχη οὐχὶ ἀμέσως, ἀλλὰ μόνον κατὰ μίαν τῶν πέντε τούτων ἡμερῶν. Ἐν περιέμενον τὴν Σπαρτιατικὴν ἐπικουρίαν, ἠθέλην ἔλθει πάλιν ἡ σειρά τῆς τῶν Ἀλκμαιωνῖδων στρατηγίας, τὸ δὲ πλεονέκτημα τοῦ νὰ συγκροτηθῆ ἡ μάχη στρατηγούντος τῆς ὅλης δυνάμεως τοῦ Μιλτιάδου, ἦτο προδήλως πολὺ μεγαλύτερον τοῦ πλεονεκτήματος τῆς ἐπικουρίας δύο χιλιάδων ὀπλιτῶν Μῦριοι ὀπλιτῶν ἐπιτηδείως στρατηγούμενοι ἠδύνατο ἀναμφίβολως νὰ εὐδοκηθῶσιν πολὺ μᾶλλον, ἢ 12,000 ὀπλιτῶν ἀνεπιτηδείως διευθυνομένων. Αὐτῆ βεβαίως καὶ ὄχι ἄλλη εἶναι ἡ σκέψις, ἡ καταπέτῃσα τοῦ 4 φίλους τοῦ Μιλτιάδου, καὶ ἰδίως τὸν Ἀριστείδην, νὰ ψηφίσῃσι μετ' αὐτοῦ ὑπὲρ τῆς ἀμέσως συμπλοκῆς. Αἱ γὰρ οἱ οὗτοι εἰς τὴν μάχην ἦσαν, ἀλλ' ὁ γενναῖος πολέμαρχος Καλλιμάχος, ὅτι ὁ, μετὰ τὸν Μιλτιάδην, ὀρεῖται ἢ Ἕλλάς τὴν νικητὴν ἐκεῖνην, ἔδωκε τὴν ψῆφον αὐτοῦ ὑπὲρ τῆς γνώμης τοῦ Μιλτιάδου, καὶ οὕτως ἀπεφασίσθη ὁ κρίσιμος ἀγὼν.

Ὁὐδὲν ἦττον ἡ μάχη δὲν συνεκροτήθη, ὡς προείπομεν, εὐμὴ μετὰ τέσσαρας ἡμέρας. Οἱ προσπαθῆσαντες νὰ ἐξηγήσωσιν τὴν ἀναβολὴν ταύτην εἶπον, ὅτι ὁ Μιλτιάδης, καὶ τοὶ ἐπιτραπείσῃ αὐτῷ τῆς στρατηγίας ὑπὸ τῶν ὁμοφρόνων στρατηγῶν, ἠθέλην ὁμως νὰ ἀγωνισθῆ κατ' ἡν ἡμέραν ἐστρατήγη αὐτὸς κατὰ νόμον, διὰ νὰ μὴ σφετερισθῆ ἐν μέρει τὸ ἀπὸ τοῦ κατορθώματος κλέος, ἢ νὰ μὴ παρεμβάλῃ κώλυμά τι περὶ τὴν διάταξιν τοῦ στρατοῦ, ὁ στρατηγός τῆς ἡμέρας κατ' ἡν ἠθέλε γίνεσι ἡ συμπλοκή. Ἀλλ' εἶναι πρόδηλον, ὅτι τοῦτο ἐβῆθῃ μόνον διὰ νὰ βῆθῃ τι, καθότι παραχώρησις τῆς στρατηγίας δὲν σημαίνει βεβαίως τίποτε ἄλλο εὐμὴ ὅτι ὁ Μιλτιάδης ἔλαβε τὸ δικαίωμα νὰ διατάξῃ τὸν στρατὸν ὅπως αὐτὸς ἐνόμιζε δὲν ἂν ὑπῆρχε δὲ τι τὸ δυνάμενον ν' αὐξήσῃ τὴν δόξαν τοῦ ἀνδρὸς ἐκεῖνου, ἦτο τὸ νὰ νικήσῃ εἰς τὴν ἡμέραν κατ' ἡν ἡ στρατηγία κατὰ νόμον μὲν ἀνήκον εἰς ἕτερον, παρεχώρηθῃ δὲ ἐκούσιως ὑπὸ τούτου εἰς αὐτόν. Ἐπι δὲ ὀλιγώτερον ἐπιτρέπεται νὰ πιστεύωμεν τὸ παρ' ἄλλων τινῶν βῆθῃ, ὅτι ὁ Μιλτιάδης περιέμενον τὴν ἀρίξιν τῆς Σπαρτιατικῆς ἐπικουρίας, ἐνόμιζε καλῶς, ὅτι ἡ ἐπικουρία αὐτή, μέλλουσα νὰ ἀναχωρήσῃ μετὰ τὴν πανσέληνον, δὲν ἠδύνατο νὰ φθάσῃ εὐμὴ μετὰ τὴν τελευταίαν τῶν 5 ἡμερῶν καθ' ἣν ἡ στρατηγία ἀνηκον εἰς αὐτόν. Ὁ Μιλτιάδης δὲν ἠγωνίσθη ἀμέσως μετὰ τὴν ἐν τῷ συμβουλίῳ γενομένην ἀπόφασιν, διότι ἠθέλην ὅσον ἐνδέχεται ἀσφαλῆ τὴν νικητὴν Ἐπὶ δὲ τούτῳ ἐβλεπόσῃ ἀπαραίτητον τὴν προηγουμένην, διὰ ξυλίνου χαρακώματος, ἀκουσάν τοῦ ἐν Ἡρακλείῳ στρατοπέδῳ, δούρωσιν ὥστε, νὰ ἐμποδίσῃ τοῦτο ἢ ἀνθῆξῃ ἐπὶ τινι χρόνῳ εἰς τὴν ἐπίθεσιν τοῦ ἐχθροῦ. Τὸ δούρωμα τοῦτο ἔδωκεν ἀφορμὴν εἰς τὸν βραδύτερον, ὑπὸ τοῦ Κορηνοῦ Νέπωτος, ἀπερηθάντα καὶ ὑπὸ τῶν πλείστων νεωτέρων ἱστορικῶν ἐπαναληφθέντα μῦθον, ὅτι οἱ Ἕλληνες ἐξήτησαν νὰ παρεμβάλωσι, διὰ ξυλίνου χαρακώματος, προσκόμενα εἰς τὴν ἐπίθεσιν τοῦ ἱππικοῦ τῶν ἐχθρῶν, κατ' ἄλλους μὲν φράξαντες τὴν πύλην τῆς Προβαλίνθου καὶ τοῦ Μαραθῶνος (τοῦ σημερινῶν Βρανᾶ), κατ' ἄλλους δὲ ἀσφαλίσαντες τὰ πλάγια τοῦ Ἑλληνικοῦ στρατοῦ ἐν τῇ μάχῃ αὐτῇ. Ἀλλ' εἶπομεν ἦδη, ὅτι ἂν οἱ Πέρσαι ἦθελον νὰ περάσωσι διὰ τῆς πύλης τῆς Προβαλίνθου, ἠδύνατο νὰ πράξωσι τοῦτο καὶ πρὶν ἢ φθάσωσιν οἱ Ἀθηναῖοι ἐκ τοῦ ἄσπερος καὶ ἀφοῦ ἔφθασαν. Δὲν ἐπέρασαν ἀμέσως μετὰ τὴν ἀπόφασιν, διότι σκοπὸς αὐτῶν ἦτο νὰ διημερῶσιν ἡμέρας τινὰς ἐν Μαραθῶνι, διὰ νὰ προσλάβωσι συνεργούς τοὺς Διακριούς: δὲν ἐπέρασαν μετὰ τὴν ἀρίξιν τῶν Ἀθηναίων, διότι διετήρουν πάντοτε τὴν προτέρα ἐλπίδα καὶ διότι εὐλογώτερον ἦδη ἦτο νὰ καταβάλλωσι προηγουμένως τὸν ἀπέναντι αὐτῶν ἰσχύμενον στρατόν. Ὁ αὐτοὶ δὲ τῇ ἀληθείᾳ ἐπινοήματα ἠθέλην εἰσεῖναι ἂν οἱ Ἕλληνες ὠχύρωσιν τὴν πύλην ἐκεῖνην διὰ τὴν μάχην ταύτην, διότι εἰ μὲν ἐνίκων, τὸ δούρωμα ἀπέβαινε ἀνοήτως, εἰ δ' ἐνίκωντο, ἢ οἱ Πέρσαι ἠθέλην καταδιώξει αὐτοὺς εἰς τὰς ἀνωθεν τοῦ Βρανᾶ δυσχωρίας, πολὺ μακρὰν τῆς πύλης τῆς Προβαλίνθου, ἢ παραλείποντες τὴν καταδίωξιν, ἐμελλον νὰ εἰσελθῶσι διὰ τῆς πύλης τῆς Προβαλίνθου, καὶ τότε τὸ ἑνταῦθα δούρωμα, ἐστερημένον ὑπερήμων, εὐκολώτατα διελθῆτο. Εὐφρεστάτη προστούσι εἶναι καὶ ἡ ἐπινοηθεῖσα δούρωσις τῶν περὶ τῶν τοῦ Ἑλληνικοῦ στρατοῦ ἐν τῇ μάχῃ αὐτῇ, ὄχι μόνον διότι οὐδεμίαν χρεῖαν τοιαύτης ὀχυρώσεως εἶχον, καθὸ ἀποχρῶντως ὀχυρούμενοι ὑπὸ τῶν ὀρέων Σταυροκοράκι καὶ Ἀργαλίκι, μέχρι τῶν ὁποίων ἐνθεν καὶ ἐνθεν ἔφθασαν, ἀλλὰ καὶ διότι ἡ μάχη συνεκροτήθη ἐν τῷ μέσῳ τοῦ Μαραθωνικοῦ πεδίου, ἐν διαστήματι ἀπὸ τοῦ Ἡρακλείου ὀκτῶ σταδίων, τὰ ὅποια οἱ Ἕλληνες διέτρεξαν διὰ νὰ φθάσωσι μέχρι τοῦ ἐχθροῦ, ὥστε πρέκει νὰ ὑποθέσωμεν, ὅτι οἱ εἰς τὴν βορειότεραν γωνίαν τοῦ αὐτοῦ πεδίου ἐστρατοπεδευμένοι Πέρσαι διεμέειαν, ἐπὶ ἰκανὸν χρόνον, θεαταὶ ἀδιάφοροι τῶν ὀχυρωμάτων, τὰ ὅποια οἱ Ἕλληνες κατεσκευάζον μικρὸν ἀπωτέρω, εἰς χωρίον ἀναπεπταμένον, πρὸς ἰδίαν αὐτῶν ἀνεσιν. Τὸ πάντων ὁμως χαριστέρον εἶναι, ὅτι ἱππικὸν οὐδὲλως παρῆσθη ἐν τῇ μάχῃ ταύτῃ, ὡς ἐξάγεται προδήλως ἀπὸ τῆς ἐκθέσεως τοῦ Ἡροδότου καὶ ὅτι μάλιστα οἱ Ἕλληνες ἐγίνωσκον τὴν ἀπουσίαν τοῦ ἱππικοῦ, λαβόντες τὴν περὶ τούτου εἰδησιν διὰ τῶν ἐν τῷ Περσικῷ στρατῷ Ἰώνων (ὡς εἶεν χωρὶς οἱ ἱππῆες). Ἦ

ὑπὸ τοῦ Σουίδα ἀναφερομένη παροιμία χωρὶς ἰππεύς, οὐδεμίαν ἐπιτρέπει κατὰ τοῦτο ἀμφιβολίαν.

Οἱ Ἕλληνες λοιπὸν ὠχύρωσαν ἀπλούστατα τὴν πύλην τοῦ Βρανᾶ, δηλαδὴ τὸ ἐν Ἡρακλείῳ στρατόπεδον, ὅχι ὅμως διὰ νὰ προσυλλάξωσιν αὐτὸ ἀπὸ τοῦ μὴ ὑπάρχοντος ἱππικοῦ, ἀλλὰ δι' ἄλλον λόγον, τὸν ὅποιον μετ' ἐλίγον ἐξηγήσομεν. — Ὑπῆρχε δὲ χρεία καὶ ἄλλης προπαρασκευῆς. Ὁ στρατὸς τῶν Ἀθηναίων συνέκειτο ἐκ 15,000 περίπου ἀνδρῶν, ἀλλ' ἐκ τούτων μόλις 5 ἢ 6,000 ἦσαν ὀπλίται ἐκ τοῦ καταλόγου, ὁ δὲ Μιλτιάδης εἶχεν ἀνάγκην, κατὰ τὸ μελετηθὲν ὑπ' αὐτοῦ σχέδιον τῆς παρατάξεως, τοῦλάχιστον 10,000 ὀπλιτῶν ὥστε καὶ μετὰ τὴν προσθήκην τῶν 1000 Πλαταιέων, εἴλειπον ἐτι ὑπὲρ τοὺς 3000 ὀπλίτας. Ὁ σάκις συνέπιπτε τοιαύτη ἐκτακτος ἀνάγκη, οἱ Ἀθηναῖοι συνειθίζον νὰ ὀπλιζῶσι, δαπάνη δημοσία, τοὺς ἐπιτηδειότερους καὶ ῥωμαλεωτέρους τῶν ψιλῶν, καὶ τοῦτο ἐγένετο εἰς τὴν παρούσαν περίστασιν. Ἄλλ' ἂν καὶ πανοπλία ὑπῆρχον εἰς τὰς δημοσίας ἀποθήκας, ἂν καὶ οἱ ψилоὶ εἶχον μέχρις τινὸς τὴν ἀπαιτούμενην ἀσκήσιν, εἶναι ὅμως πρόδηλον, ὅτι ἡ τοιαύτη τοῦ στρατοῦ συμπλήρωσις ἀπῆρτησεν ἡμερῶν τινων προθεσμίων, τὸσφ μαῶλλον, ὅσφ ὁ Μιλτιάδης ἐσκόπευε νὰ μεταχειρισθῆ καὶ μετεχειρισθῆ τῶντι εἰς τὴν μάχην ἐφοδὸν τινὰ ἔλως καινοπρεπῆ, τὴν δρομαίαν ἐφοδον, εἰς τὴν ὁποίαν ὅχι μόνον οἱ νεωστὶ εἰς τὸ ὀπλιτικὸν καταχθέντες, ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ οἱ ἐξ ἐπαγγέλματος ὀπλίται ἦτο χρεία νὰ γυμνασθῶσιν. Ἐπι πάνσιν ὁ Μιλτιάδης εἶχε μάθει ὅτι οἱ ἐχθροὶ ἐκπέμπουσιν ἐκ διαλειμμάτων τὸ ἱππικὸν αὐτῶν ἀπὸ τοῦ στρατοπέδου εἰς τὴν ἄλλην χώραν, ἐπὶ ἀσκήσει καὶ συλλογῇ τροφῶν. Ἐντεῦθεν ἤλπιζε νὰ ἀγωνισθῆ ἀπόντος τοῦ ἱππικοῦ καὶ ἴσως ἡ ἐλπίς αὕτη τοῦ νὰ ἐπιτύχῃ ἡμέραν καθ' ἣν τὸ ἱππικὸν ἤθελεν εἶναι ἀπόν, συνετέλεσεν ἐπίσης εἰς τὴν ἀναβολήν.

Ἄλλὰ τελευταῖον ἐπῆλθεν ἡ ἡμέρα καθ' ἣν ἀπέληγεν ἡ τῶν φίλων τοῦ Μιλτιάδου στρατηγία κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην ἐστρατήγει καὶ κατὰ νόμον, ὡς γνωστὸν, αὐτὸς ὁ Μιλτιάδης οὐδεμίαν ἐπέτρεπετο πλειοτέρα ἀναβολή, διότι ἀπὸ τῆς ἐπιούσης ἤρχετο πάλιν ἡ σειρά τῶν Ἀλκμαιωνιδῶν. Οἱ ἐν τῷ ἐχθρικῷ στρατοπέδῳ Ἕλληνες διεμήνουσιν, ὅτι τὸ ἱππικὸν λείπει, ὡστε ἡ τύχη, ἡ ἐπὶ τῶν δημοσίων τοῦλάχιστον πραγμάτων συνήθως στεφανοῦσα τὴν σύνεσιν, ἐφαίνετο εὐμενής. Ἡ ὀχύρωσις τοῦ στρατοπέδου εἶχε συμπληρωθῆ οἱ μῦριοι ὀπλίται ἦσαν ἐτοιμοὶ, τὰ σφάγια αἰσία, καὶ ὁ Μιλτιάδης ἀπεφάσισε νὰ παραταχθῆ. — Διὰ νὰ ἐνοηθῶμεν καλῶς τὰ κατὰ τὴν παρατάξιν ταύτην, ἀνάγκη νὰ φαντασθῶμεν ἡμισέληνον, τῆς ὁποίας τὰ δύο κέρα εἶναι ἐστραμμένα πρὸς ἀνατολᾶς. Τὸ ἐμβαδὸν τῆς ἡμισελήνου ταύτης εἰκονίζει τὸ Μαραθωνικὸν πεδίου, τὴν ἡμικύκλιον γραμμὴν σχηματίζουσι τέσσαρα ὄρη πρὸς βορρᾶν, τὸ Δρακονέρι, πρὸς τὸ βορειοδυτικὸν, τὸ Σταυροκοράκι, πρὸς τὸ δυτικὸν, τὸ Κοτρόνι, πρὸς τὸ μεσημβρινόν, τὸ Ἀργαλίκι. Ἡ πρὸς ἀνατολᾶς εὐθεῖα μετὰ τοῦ ἐνός κέρατος καὶ τοῦ ἄλλου γραμμῆ παρίστησι τὴν παραλίαν. Εἰς τὸ βόρειον τῆς γραμμῆς ταύτης μέρος, ἐμπροσθεν τοῦ ὄρους Δρακονέρι, ἀπλού-

ται ἔλος μέγα. Εἰς τὸ νότιον μέρος, ἐμπροσθεν τοῦ ὄρους Ἀργαλίκι, παρ' αὐτὴν τὴν παραλίαν, ὑπάρχει ἔλος πολὺ μικρότερον τοῦ ἄλλου. Οἱ Ἕλληνες κατεῖχον μέχρι τοῦδε τὴν μεταξὺ τῶν ὄρων Ἀργαλίκι καὶ Κοτρόνι κοιλάδα (τὸν ἀρχαῖον Μαραθῶνα), ἦσαν δηλαδὴ ἐκτὸς τοῦ Μαραθωνικοῦ πεδίου. Οἱ δὲ Πέρσαι ἦσαν ἐστρατοπεδευμένοι κυρίως εἰς τὴν μεταξὺ τῶν ὄρων Σταυροκοράκι καὶ Δρακονέρι κοιλάδα (εἰς Τρικύρβαν), κατεῖχον ὅμως πρὸς τούτοις τὸ μεταξὺ τοῦ ὄρους Σταυροκοράκι καὶ τοῦ μεγάλου ἔλους στενὸν, καὶ εἶχον μέρος τοῦ στρατοῦ ἐπὶ αὐτοῦ τοῦ Μαραθωνικοῦ πεδίου, ἐμπροσθεν τοῦ μεγάλου ἔλους, μεταξὺ τῆς θαλάσσης καὶ τοῦ λοιποῦ μέρους τοῦ ὄρους Σταυροκοράκι. Τὸ μέγιστον μέτωπον τὸ ὅποιον ἠδύναντο νὰ παρατάξωσιν, ἐν τῷ τοιοιουτρόπως πιεζομένῳ ἐκείνῳ πεδίῳ, ἦτο ἡ λοξὴ γραμμὴ ἡ ἀπὸ τοῦ μικροῦ ἔλους μέχρι τοῦ ὄρους Σταυροκοράκι ἐκτεινομένη ἄλλὰ τὸ μέτωπον τοῦτο δὲν εἶχε εἰμὴ 10,000 τὸ πολὺ ποδῶν διαστήμα, ὥστε δὲν ἦτο ἀδύνατον εἰς τὸν Μιλτιάδην νὰ συγκροτήσῃ, ἐκ τοῦ ἀνὰ χεῖρας Ἑλληνικοῦ στρατοῦ, μέτωπον ἴσον τῷ ἐχθρικοῦ. Ἐντεῦθεν δὲ μέγα εἶχον οἱ Ἕλληνες πλεονέκτημα, διότι ἀπέφευγον τοῦ νὰ κυκλωθῶσιν ὑπὸ τῶν ἀσυγκρίτῳ τῷ λόγῳ πολυαριθμοτέρων ἐχθρῶν, μέγα δὲ ἐλάττωμα συνέβαιεν εἰς τοὺς Πέρσας, διότι πολὺ τοῦ στρατοῦ αὐτῶν μέρος καθίστατο ἀχρηστον καὶ πρόδηλον ἦδη ἐγένετο τὸ λάθος τὸ ὅποιον ἐπραξαν νὰ δεχθῶσι τὴν μάχην εἰς τὸ Μαραθωνικὸν πεδίον. — Ὁ Μιλτιάδης, ἐξαγαγὼν τοὺς ὀπλίτας αὐτοῦ ἐκ τοῦ ἐν Ἡρακλείῳ, ἐν τῇ κοιλάδι τοῦ Βρανᾶ, στρατοπέδου, παρετάχθη εἰς τὸ νοτιοδυτικὸν μέρος τοῦ πεδίου, ἀπὸ τῆς μεσημβρινῆς ἄκρας τοῦ ὄρους Σταυροκοράκι μέχρι τῆς βορείου ἄκρας τοῦ ὄρους Ἀργαλίκι τὸ ἐν τῷ μεταξὺ τῶν δύο τούτων ὄρων διάστημα ἦτο ἴσον τῆς ἐκτενεστέρας γραμμῆς τὴν ὁποίαν ἠδύναντο, ὡς προείρηται, νὰ σχηματίσῃ τὸ Περσικὸν στρατόπεδον, ὃ ἐστὶν ἦτο 10,000 ποδῶν, ὡς ἐγγίστα. Πᾶς ἄλλος στρατηγὸς ἤθελεν ἀκολουθῆσαι βεβαίως τὸν συνήθη παρὰ τοῖς Ἕλλησι τρόπον τῆς βαθείας παρατάξεως διαίρεσας δηλαδὴ τοὺς μῦριους αὐτοῦ ἀνδρας εἰς δύο ἴσας φάλαγγας, ἤθελε παρατάξει αὐτοὺς παραλλήλως, ἐπὶ ἑκκαίδεκα ἀνδρας τὸ βάθος καὶ τριακοσίους περίπου κατὰ μέτωπον, ὡς πρὸς ἐκάστην φάλαγγα ὥστε τὸ ὅλον αὐτοῦ μέτωπον ἤθελε συγκροτηθῆ ἀπὸ 600 περίπου ἀνδρας, ἦτοι ἤθελεν εἶναι 1200 περίπου ποδῶν ἑκτασιν (ἀνὰ δύο πόδας τὸν ἀνδρα). Ἄλλ' ἡ τοιαύτη παρατάξις ἠδύναντο νὰ ἐμβαλῇ εἰς ἐπισφαλές-στάτην θέσιν τὸν Ἑλληνικὸν στρατόν. Ἡ πυκνὴ φάλαγγ ἐνεργεῖ κυρίως διὰ τοῦ ὄγκου αὐτῆς διὰ νὰ διασώσῃ δὲ ἀκεραίαν τὴν δύναμιν τοῦ ὄγκου τούτου, ἐπρεπε νὰ διατηρήσῃ πλήρη τὸν ῥυθμὸν τῆς διατάξεως αὐτῆς. Ἐντούτοις, μεταξὺ τοῦ μέρους ὅπου παρετάχθη, καὶ ἀναγκαίως ἐμελλε νὰ παραταχθῆ, ὁ Ἑλληνικὸς στρατὸς, καὶ τοῦ μέρους ὅπου παρετάχθησαν οἱ Πέρσαι, ὑπῆρχε διάστημα ὀκτὼ σταδίων, ἦτοι 5000 περίπου ποδῶν διὰ νὰ φυλάξωσιν ὀλοσχερῆ τὸν ῥυθμὸν τῆς φαλαγγιτικῆς ἐκείνης διατάξεως, οἱ Ἕλληνες ἐπρεπε νὰ διανύσωσι τὸ διάστημα τοῦτο

βῆμα μέτριον, βαδίζοντες δὲ μὲ βῆμα μέτριον, διὰ τοῦ πεδίου, ἐμελλον ἐπὶ πολλῶν χρόνον νὰ ἐκτενοῦσιν εἰς τὰ ἄπειρα βέλη τῶν πολυαριθμῶν τοξοτῶν τοῦ ἐχθρικοῦ στρατοῦ, πρὶν ἐτι ἔλθωσιν εἰς χεῖρας πρὸς τὸ τακτικὸν καὶ κύριον τοῦ στρατοῦ τούτου μέρος. Παρεκτός τούτου, ἡ πυκνὴ φάλαγγ εἶναι χρήσιμος ὅταν ἐνεργῆ ἐπὶ ὄγκου τὸν ὅποιον δύναται πιθανῶς νὰ διασπᾷσῃ ὅταν ὅμως τὸ σώμα καθ' οὗ πρόκειται νὰ ἀντιταχθῆ ἦναι τοιοῦτον, ὥστε ἀμφίβολος καθίσταται ἡ ταχὴν αὐτοῦ διάρρηξις καὶ ὁ ἀγὼν μεταβάλλεται εἰς κάλην ἀνδρὸς πρὸς ἀνδρα, ἡ πυκνὴ παρατάξις εἶναι ὅχι μόνον ἀχρηστὸς, ἀλλὰ καὶ ἐπιζημία, διότι ὡς ἐξ αὐτῆς ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐνεργούντων ἀγωνιστῶν περιορίζεται εἰς ὀλίγους, εἰς τοὺς πρωτοστάτας, τὸ δὲ λοιπὸν ἅπαν πλῆθος μένει σχεδὸν ἀργόν. Τοιοῦτό τι ἤθελε συμβῆ ἐπὶ τοῦ προκειμένου εἰς τὴν Ἑλληνικὴν φάλαγγα διότι, ἐλθοῦσα ἅπαξ εἰς χεῖρας πρὸς τὸν ἐχθρὸν, δὲν ἦτο πιθανόν ὅτι ἤθελε διὰ μιᾶς τρέψῃ, ὡς ἐκ τῆς ἐφόδου αὐτῆς, τὸν πολλαπλάσιον Περσικὸν στρατόν τούτου δὲ μὴ γενομένου, ἐμελλε νὰ κυκλωθῆ ἀμέσως καὶ ἐκ τούτου οὐ μόνον ἤθελε πάθει τὴν ἠθικὴν προσβολήν, τὴν ὁποίαν πάσχει πᾶς κυκλωθεὶς στρατὸς, ἀλλὰ ἤθελε πρὸς τούτοις περιορίσει τὸ ἐνεργῶν μέρος τῶν ἀγωνιστῶν αὐτῆς εἰς τοὺς ἐξακοσίους ἀνδρας ἐκάστου τῶν 4 αὐτῆς μετώπων, ἦτοι ἐν ὅλοις εἰς 2400 ἀνδρας, οἱ δὲ λοιποὶ πάντες ἤθελον διατελεῖ ἐν ἀργία, ἐκτεθειμένοι εἰς τὴν βροχὴν τῶν βελῶν, τὴν ὁποίαν οἱ ὀπισθεν τοῦ τακτικοῦ ἐχθρικοῦ στρατοῦ τεταγμένοι δισμῦριοι τοξόται ἐμελλον νὰ ἐπιβρίψωσι κατ' αὐτῶν.

Ὁ Μιλτιάδης ἤθελε νὰ ἀποφύγῃ ἅπαντα τὰ ἀτοπήματα ταῦτα, καὶ, μὴ δυνάμενος νὰ συγκροτήσῃ ἀπὸ τοῦ εὐαριθμοῦ αὐτοῦ στρατοῦ ὄγκον ἐνάμιλλον τοῦ ἐχθρικοῦ, ἤθελε τοῦλάχιστον νὰ καταστήσῃ ὅσον ἐνδέχεται χρήσιμον τὴν ἀτομικὴν ἀξίαν ἐκάστου ὀπλίτου, εἰδῶς κάλλιστα, ὅτι πᾶς ὀπλίτης Ἕλλησιν ἦτο, διὰ τὴν ἐντελεστέραν αὐτοῦ ἀμυντικὴν πανοπλίαν, διὰ τὰ φοβερώτερα ἐπιθετικὰ ὄπλα, διὰ τὴν ἐπιτηδειότεραν ἀσκήσιν καὶ τὸ μεγαλήτερον φρόνημα, ἀσυγκρίτῳ ὑπέρτερος δύο τοῦλάχιστον ὀπλιτῶν τοῦ ἐχθροῦ. Ὅθεν ἀπεφάσισε νὰ ἐλαττώσῃ τὸ βάθος τῆς φάλαγγος αὐτοῦ καὶ νὰ ἐπεκτείνῃ τὸ μήκος, συγκροτῶν μέτωπον ἴσον τοῦ ἐχθρικοῦ. Πρὸς τοῦτο δὲ, ἐπειδὴ τὸ μέτωπον ἐκεῖνο εἶχε 10,000 ποδῶν μήκος, ἐδέετο 5000 ἀνδρῶν, ἕπερ ἐστὶ περιήρχετο εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ παρατάξῃ τὸν στρατόν ἐπὶ δύο μόνον στίχους. Εἶναι βεβαίον ὅτι καὶ εἰς τοῦτο μόνον ἂν περιορίζετο, ἤθελεν ἐπιχειρήσῃ καινοτομίαν ἐπιτηδειοτάτην εἰς τὴν παρούσαν χρεῖαν, διότι, καταστήσας εὐκίνητον τὴν φάλαγγα αὐτοῦ, ἀπέφυγε, διὰ δρομαίας ἐφόδου, τὰς βολὰς τῶν ἐχθρικῶν τόξων ἐν τῷ ὀκτασταδίῳ διαστήματι τὸ ὅποιον εἶχε νὰ διατρέξῃ ἔλθων δὲ εἰς χεῖρας πρὸς τοὺς εἰς 4 στίχους τεταγμένους τακτικούς τοῦ ἐχθροῦ, οὐδὲ νὰ κυκλωθῆ ὑπὸ τούτων ἐφοβείτο, ἰσομέτωπος ὦν πρὸς αὐτοὺς, οὐδὲ νὰ ἡττηθῆ ἦτο πιθανόν, διότι οἱ δύο στίχοι τῶν Ἑλλήνων ὀπλιτῶν ἦσαν τοῦλάχιστον ἐνάμιλλοι πρὸς

τοὺς τέσσαρας ἀντιπάλους στίχους οἱ δὲ ὀπισθεν τούτων τεταγμένοι πολυαριθμοὶ τοξόται, δὲν ἠδύναντο πλεόν νὰ προσβάλωσι τὴν τοσοῦτον ψιλὴν Ἑλληνικὴν φάλαγγα, ἅπαξ συμπλακείσων πρὸς τὴν Περσικὴν. Ἄλλ' ὁ Μιλτιάδης ἐπενόησε βέλτιόν τι τῆς μηχανικῆς εἰς δύο στίχους παρατάξεως ἐπενόησε δηλαδὴ νὰ ἐνισχύσῃ τὰς δύο αὐτοῦ πτέρυγας διὰ νὰ καταβάλῃ δι' αὐτῶν τάχιστον καὶ ασφαλέστερον τὰς ἐχθρικός. Εἶναι ἀληθὲς ὅτι πρὸς τοῦτο ἠναγκάσθη νὰ ἐλαττώσῃ τὴν δύναμιν τοῦ κέντρου καὶ νὰ καταστήσῃ τὸσφ πιθανωτέραν τὴν ἐκβίασιν αὐτοῦ, ὅσφ ἐν τῷ Περσικῷ κέντρῳ ἴστατο ἡ ἀρίστη ἐχθρική δύναμις. Ἀλλὰ τὸ κέντρον τοῦτο διετάχθη, ἅμα ἐκβιασθὲν, νὰ ὑποχωρήσῃ, παρασύρον κατόπιν αὐτοῦ τοὺς νικητὰς, μέχρι τοῦ στρατοπέδου, ἐντὸς τοῦ ὁποίου, ἐπὶ τούτῳ προηγουμένως ὀχυρωθέντος, ἐφφύρουσιν μῦριοι ψιλοὶ Ἕλληνες διότι συνήθως τοσοῦτοι ψιλοὶ παρηκολούθουν τὸν Ἑλληνικὸν στρατόν, ὅσοι ἦσαν οἱ ὀπλίται καὶ ἐπειδὴ, ἐπὶ τοῦ προκειμένου, μετὰ τὴν ἀπὸ τῶν πενεστέρων γενομένην συμπλήρωσιν τοῦ ὀπλιτικοῦ, δὲν ὑπελείποντο μῦριοι εἰσέτι πολλοὶ, ὁ ἀριθμὸς οὗτος συνεπληρώθη διὰ τῆς ἐξοπλίσεως καὶ ἀπελευθερώσεως δούλων τινῶν ἀνωτέρας τάξεως, ὅπερ ἐγένετο ἐν ἐσχάταις ἀνάγκαις. Μῦριοι ἄρα τοξόται Ἕλληνες ἐμελλον νὰ χαιρετήσωσιν ἀπὸ τῶν ὀχυρωμάτων τοῦ στρατοπέδου τὸ Περσικὸν κέντρον, τὸ ὅποιον βεβαίως δὲν ἠδύναντο νὰ κατασταθῆ ἐκ τοῦ προχείρου κύριον τῶν χαρακωμάτων ἐκείνων. Καὶ ἐντούτοις αἱ Ἑλληνικαὶ πτέρυγες ἤθελον τρέψῃ τὰς πολὺ ἀσθενεστέρας ἐχθρικός, ἔπειτα δὲ, ἐπιπεσοῦσαι κατὰ ἕνα ἐπὶ τοῦ ἀνησυχολημένου ὑπὸ τοῦ ὀχυροῦ στρατοπέδου ἐχθρικοῦ κέντρου, ἀναγκαίως ἐπήγοντο τὴν ὄλην καταστροφὴν. Ἐν ἄλλαις λέξεσιν, ὁ Μιλτιάδης δὲν ἤλπισε τὴν νίκην ἀπὸ μόνης τῆς ἀνδρίας, τῆς πειθαρχίας καὶ τῆς ἐξαιρέτου πανοπλίας τῶν στρατιωτῶν αὐτοῦ, ἀλλ' ἐπενόησε καὶ ἐν τῶν μηχανημάτων ἐκείνων δι' ὧν μόνον οἱ μεγαλοφυέστατοι τῶν στρατηγῶν, περιποιοῦσιν εἰς στρατόν εὐαριθμὸν τὴν πιθανότητα τῆς κατατροπώσεως στρατοῦ πολυαριθμοτέρου.

Ὁ Ἑλληνικὸς λοιπὸν στρατὸς παρετάχθη ὡς ἐξῆς τετρακισχίλιοι ὀπλίται, εἰς τριστίχον πυκνὴν φάλαγγα τεταγμένοι, ἀπετέλεσαν τὴν μίαν πτέρυγα, καὶ ἄλλοι τετρακισχίλιοι, κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον συναχθέντες, συνεκρότησαν τὴν ἐτέραν πτέρυγα, δισχίλιοι δὲ, ἀραιότερον παραταχθέντες καὶ μόνον εἰς δύο στίχους, κατέλαβον τὸ κέντρον. Τὸ δεξιὸν κέρα ἐρείδετο ἐπὶ τῆς ἐν τῷ Μαραθωνικῷ πεδίῳ βορειοτέρας ἄκρας τοῦ ὄρους Ἀργαλίκι, τὸ δὲ ἀριστερὸν, ἐπὶ τῆς ἐν τῷ αὐτῷ πεδίῳ νοτιωτέρας ἄκρας τοῦ ὄρους Σταυροκοράκι. Πρώτη ἐν τῇ δεξιᾷ πτέρυγῃ ἐτάχθη ἡ Ἀλαντὶς φυλὴ πλησίον αὐτῆς, ἡ δευτέρα τοῦ ἔτους ἐκείνου φυλὴ καὶ οὕτως καθέξις προϊστατο δὲ τῆς ὄλης δεξιᾶς πτέρυγας, κατὰ τὸν νόμον, ὁ γενναῖος Καλλιμάχος. Ἐν τῷ μέσῳ ἴσταντο, ἡ Ἀντιοχίς καὶ ἡ Λεοντίς, ἐστρατήγει δὲ ὁ Ἀριστείδης, ἀναλαβὼν τὸ δυσχερὲς ἔργον τοῦ ν' ἀνέβη, μετὰ δισχίλιων τὸ πολὺ ὀπλιτῶν, εἰς τὸ πολυαριθμ-
Φυλλ. 3.

μον Περσικόν κέντρον. Ἐπειτα ἤρχοντο αἱ φυλαί τῆς ἀριστερᾶς πτέρυγος, ὧν ἐσχάτη ἦτο ἡ Οἰνήτις, μετὰ τὴν ὁποίαν ἐτάχθησαν οἱ Πλάταιες, ἀποτελοῦντες τὸ πρὸς ἀριστερὰν ἀκρότατον τοῦ Ἑλληνικοῦ στρατοπέδου. Παρὰ τῆ Οἰνήτιδι φυλῇ ἵστατο ὁ αὐτῆς ἰδίᾳ καὶ τοῦ ὅλου στρατοῦ ἐν γένει ἡγεμῶν Μιλτιάδης. Καὶ ἀμέσως μὲν ὀπισθεν τῆς δεξιᾶς πτέρυγος ἦτο τὸ ἐν Ἡρακλείῳ ὀχυρὸν στρατόπεδον ἀμέσως δὲ ὀπισθεν τοῦ κέντρου, τὸ ὄρος Κοτρώνι, ἀμέσως δὲ ὀπισθεν τῆς ἀριστερᾶς πτέρυγος, ἡ κοιλὰς τοῦ σημερινοῦ Μαραθῶνος.

Ἀπέναντι τοῦ Ἑλληνικοῦ στρατοῦ, ἀπὸ τοῦ μικροῦ ἔλους μέχρι τῆς ἀνατολικωτέρας ἄκρας τοῦ ὄρου Σταυροκοράκι, ἐπεχείρησαν καὶ οἱ Πέρσαι τὸν ἐξελιγμὸν αὐτῶν, ἅμα ἰδόντες τοὺς Ἕλληνας παρασκευασθέντας εἰς μάχην. Καὶ ἐσπευσαν μὲν νὰ μετακαλέσῃσι τὸ ἵππικὸν αὐτῶν, ἀλλὰ τοῦτο δὲν ἐπανήλθεν εἰμὴ διὰ τὴν ἰδίαν τὴν καταστροφὴν τοῦ λοιποῦ στρατοῦ καὶ νὰ σωθῇ ἐπὶ τῶν πλοίων. Οἱ δὲ πεζοὶ, οἵτινες καὶ μόνον μετέσχον τοῦ ἀγῶνος, συνεποσύντο, ὡς προείπομεν, ἐκ 30,000 τακτικῶν καὶ πολλῶν μυριάδων ἀτάκτων τοξοτῶν. 30,000 ὅμως τακτικοὶ ἦσαν οἱ ἄνδρες τοὺς ὁποίους ἠδύνατο νὰ περιλάβωσιν αἱ 600 τριήρεις, ὑπελόγιζε δὲ ἡ ἐν Σούτοις αὐλὴ ὅτι ἐκπέμπει κατὰ τῆς Ἑλλάδος. Ἀλλὰ αἱ πόρρω γινόμενα στρατεῖαι, πρὸς τοῖς ἄλλοις ἀτοπήμασιν, ἔχουσι καὶ τοῦτο, ὅτι ὁ στρατὸς πρὶν ἢ ἀπαντήσῃ τὸν ἐχθρὸν, πάσχει οὐσιώδεις ἀλλοιώσεις, τοῦτο δὲ συμβαίνει μάλιστα ὅταν ὁ στρατὸς ᾖ ποικίλον φύραμα παντοδαπῶν ἐθνῶν, ὧν πολλὰ δὲν διάκεινται εὐμένως πρὸς τοὺς ἄγοντας αὐτὰ κυριάρχας. Ἐντεθὲν ἡ δύναμις τῶν ταγματῶν πιθανώτατα ἐξ ἀρχῆς δὲν ἦτο πλήρης, βεβαίως δὲ ἠλαττώθη ἔπειτα διὰ λειποταξίας, διὰ τῶν ναυαγητάντων πλοίων καὶ διὰ τῶν φρουρῶν τὰς ὁποίας οἱ Πέρσαι κατέλιπον ἐν Νάξῳ, ἐν Ερετρίᾳ καὶ ἄλλαχού. Καὶ δὲν λέγομεν ἀναμφιβόλως ὑπερβολῆν, ἐὰν ὑπολογίσωμεν τὴν ἐλάττωσιν ταύτην εἰς 5,000 ἀνδρῶν, ὡστε ὁ τακτικὸς στρατὸς τῶν Περσῶν, ὁ ἐν Μαραθῶνι παραταχθεὶς, συνεποσύντο τὸ πολὺ εἰς 25,000.

Ὁ στρατὸς οὗτος δὲν ἦτο ὀπλισμένος, ὡς ὁ Ἑλληνικός, καθ' ὅλα ὁμοιομόρφως, ἀλλ' εἶχεν ἐν μέρει διάφορον, κατὰ τὰ διάφορα ἔθνη, ὀπλισμὸν. Οἱ ἰδίως Πέρσαι καὶ οἱ Μῆδοι ἔφερον σιδηροῦν λεπίδων θώρακα μικρῶν, ἐλαφρῶν καὶ μηχανοειδῆ ξυλίνην ἀσπίδα (τὰ καλούμενα γέβρα), κατ' οὐδένα λόγον μὴ δυναμένην νὰ παραβληθῇ πρὸς τὸ βαρὺ καὶ μέγα τοῦ Ἑλληνικοῦ ἀμυντικὸν ὄπλον πρὸς τούτους, φανερώσαν. Τόξον μέγα μετὰ καλαμίνων βελῶν, ἀκόντιον βραχὺ καὶ ἐγχειρίδιον κρεμάμενον ἐκ τῆς ζώνης παρὰ τὸν δεξιὸν μηρὸν. Τὸ κάλυμμα τῆς κεφαλῆς (ἡ κυρβάσια) ἦτο λεπτόν καὶ κατ' οὐδὲν προσφύλαττεν αὐτήν, αἱ δὲ περικημηίδες (ἀναξυρίδες), πλατεῖαι καὶ ὄλως ἀνεπιτήδειαι πρὸς τὴν ταχείαν τοῦ κῆτος μέρους τοῦ σώματος κίνησιν. Οἱ Σάκαι, οἵτινες ἀπετέλουσαν, μετὰ τῶν Περσῶν, τὸ κράτιστον τὸ τακτικὸν πᾶσιν, δὲν διέφερον ἀπὸ τούτων εἰμὴ

διότι εἶχον κυρβάσιος εἰς δεξιὰ ἀποληγούσας, τὴν ἰδίαν ἀκρότητα τοῦ σχήματος καὶ πέλεκυν (σάγαριν). Ἀλλ' οἱ Ἀσσυριοὶ ἔφερον οὐσιωδῶς ἄλλοιον ὄπλισμὸν, διότι περὶ μὲν τὴν κεφαλὴν εἶχον κρᾶνὴν χαλκᾶ, περὶ δὲ τὰ στήθερα θώρακα λινοῦς, ὡστε προσφύλαττον τὸ μέρος τὸ ὁποῖον παρὰ τοῖς Μῆδοις, τοῖς Πέρσαις καὶ τοῖς Σάκαις ἦτο ἀπροφύλακτον, ἦσαν δὲ εὐάλωτοι περὶ τὸ λοιπὸν σῶμα, ὡς πρὸς τὸ ὁποῖον τὰ τρία ἐκεῖνα ἔθνη ἦσαν ἀσφαλῆ ἀσπίδας δὲ ἔφερον κοίλας, ἐχούσας πλατεῖαν τὴν ἴσυν (τὸν γύρον) μαχαίρας δὲ μεγάλας, ἀκόντιον μακρὰ, ἐπὶ δὲ πᾶσι, βόπαλα ξύλινα ἔχοντα ὄζους (βόζους) σιδηροῦς. Ἐκ τῶν λοιπῶν ἐθνῶν, μνημονευτέων τοὺς Αἰθίοπας, διότι αἱ λίθιναι ἀκμαὶ τῶν βελῶν αὐτῶν ἀπαντῶνται ἐπὶ ἐν τῷ Μαραθῶνικῷ πεδίῳ. Οἱ Αἰθίοπες ἦσαν περιβεβλημένοι δερματὰ παραδάλειως καὶ λέοντος· τὰ τῶσα αὐτῶν ἦσαν κατασκευασμένα ἐκ κλωνῶν φοίνικος καὶ εἶχον μῆκος τεσσάρων πήχεων· τὰ δὲ βέλη μικρὰ, καλάμιν, ἔχοντα τὰς ἀκμαὶς ἐκ λίθου πυρίτου· ἐπίσης καὶ αἱ ἀκμαὶ τῶν ἀκόντιων αὐτῶν ἦσαν ὀχι σιδηρεῖ, ἀλλ' ἐκ κέρατος δορκάδος, εἰς δεξιὰ ἀποληγούσας, πεποιημένα. Τελευταῖον οἱ Αἰθίοπες ἔφερον βόπαλα τυλωτὰ, δηλαδὴ ἔχοντα ὄζους σιδηροῦς, καὶ ἐξερχόμενοι ἐπὶ τὴν μάχην, ἤλειπον τὸ μὲν ἡμισυ τοῦ σώματος μὲ γύψον, τὸ δὲ ἄλλο ἡμισυ μὲ μίλτον (κοκκινόχρωμα). Οἱ Ἴωνες καὶ οἱ ἄλλοι Ἀσιανοὶ Ἕλληνες δὲν συνετέλουσαν εἰς τὸν τακτικὸν στρατὸν, ἀλλὰ μόνον εἰς τὸν ναυτικόν, καὶ δὲν μετέσχον τῆς μάχης εἰμὴ τὸ πολὺ ὡς ἄτακτοι τοξῆται. Παρέταξαν δὲ οἱ Πέρσαι τὸ τακτικόν, κατὰ τὴν συνήθειαν αὐτῶν, εἰς τέσσαρας στίχους· καὶ οἱ μὲν Μῆδοι κατέλαθον τὴν ἀριστερὰν πτέρυγα, ἐρείδόμενοι ἐπὶ τοῦ μικροῦ ἔλους, οἱ ἰδίως Πέρσαι καὶ οἱ Σάκαι, ἐτάχθησαν ἐν τῷ μέσῳ, τὰ δὲ λοιπὰ ἔθνη, εἰς τὸ δεξιὸν κέρα, ἐρείδόμενοι ἐπὶ τοῦ ὄρου Σταυροκοράκι· διότι ἡ δεξιὰ θέσις ἦτο παρὰ τοῖς Πέρσαις ἦτο ἐντιμωστὴς ἀριστερᾶς. Ὄπισθεν δὲ τῆς τετραστίχου ταύτης φάλαγγος, ἐσωρεύθησαν ὅσοι ἄτακτοι τοξῆται ἠδύνατο νὰ σταθῶσιν ἐνταῦθα, πρὸς ἀνατολὰς μὲν μέχρι τῆς θαλάσσης, πρὸς βορρᾶν δὲ μέχρι τοῦ μεγάλου ἔλους. Ἀλλ' ὅσονδήποτε καὶ ἂν ἦτο τὸ πλῆθος τῶν τοξοτῶν τούτων, εἶναι βεβαίον, ὅτι, πιεζόμενον ὀπισθεν τοῦ τακτικοῦ στρατοῦ, ἀπέβη σχεδὸν ἄχρηστον, διὰ τὴν ταχύτητά μὲ τὴν ὁποίαν οἱ Ἕλληνες ἐξώρμησαν καὶ διὰ τὴν τῆς φάλαγγος αὐτῶν λεπτότητα, ὡς ἐκ τῆς ὁποίας, ἅμα ἐλθόντες εἰς χεῖρας, περιεπλάκησαν τοσοῦτον στενωῶς μετὰ τῆς Περσικῆς φάλαγγος, ὡστε τὰ ὀπισθεν ῥιπτόμενα βέλη ἐκινδύνευον νὰ βλάψωσιν ἐξίσου καὶ ταύτην καὶ ἐκείνην. Ἄν τὸ πεδίον ἦτο εὐρύτερον, οἱ τοξῆται ἐκεῖνοι ἠδύνατο, ἀπλωθέντες ἐνθεν καὶ ἐνθεν, νὰ ἐπιτεθῶσιν ἐκ πλαγίου ἢ ἀπὸ τὰ νῶτα κατὰ τῶν Ἑλλήνων καὶ νὰ ἐπιφέρωσιν εἰς αὐτοὺς οὐκ ὀλίγην θραυσίν. Ἐνταῦθα δὲ, διὰ τὴν στενότητα τοῦ χώρου, τοῦτο ἦτο ἀκατόρθωτον καὶ οἱ πολυάριθμοι ἐκεῖνοι τοξῆται ἔμειναν θεαταὶ ἄργοι τοῦ ἀγῶνος, ὅστις διεσχέθη κυρίως μετὰ 10,000 Ἑλλήνων ὀπλιτῶν καὶ 25,000 τακτικῶν τοῦ ἐχθρικοῦ στρατοῦ. Τελευ-

ταῖον ἡ θέσις τῆς Περσικῆς παρατάξεως ἦτο ἀσφαλῆς, διότι τὸ μὲν ἀριστερὸν κέρα καὶ τὸ πλείστον τοῦ κέντρου εἶχεν ὀπισθεν τὴν θαλάσσαν, τὸ δὲ δεξιὸν, τὸ μέγα ἔλος. Εἶναι ἀληθές ὅτι παρὰ τὸν αἰγιαλὸν ἵσταντο 600 τριήρεις· οὐδὲν ἦττον, ἐν περιπτώσει τροπῆς, πολλὸς ἐμελλε νὰ προκύβῃ θόρυβος περὶ τὸν βίαιον ἐπιβίβασμὸν τῶν φυλαδῶν, ὧν πολλοὶ, διὰ τὴν φθάσιν μέχρι τῶν πλοίων, ἔπρεπε νὰ διέλθωσι δὲ τοῦ ἔλους.

Καὶ ἦδη πρόκειται νὰ σὰς ἐκθέσω τὰ κατὰ τὴν μάχην αὐτήν. Τὸ πρᾶγμα δὲν εἶναι εὐκόλον. Ὁ μέγιστος τῶν ζώντων ἐπι στρατηγῶν, ὁ δοῦξ Οὐελλιγκτῶν ἐξωμοίωσε τὴν ἱστορίαν πάσης μάχης μὲ τὴν ἱστορίαν σφαίρας πυροβόλου. Ἐνδεχεται, λέγει, τινὲς νὰ ἐνθυμηθῶσιν ἅπαντα τὰ μικρὰ ἐκεῖνα συμβεβηκότα, τῶν ὁποίων τὸ μέγα ἀποτέλεσμα εἶναι ἡ νίκη ἢ ἡ ἤττα· ἀλλ' οὐδεὶς δύναται νὰ ἐνθυμηθῇ κατὰ ποίαν σειρὰν καὶ καθ' ἕνα ἑποῖον χρόνον ἀκριβῶς συνέβησαν τὰ γεγονότα ἐκεῖνα, καὶ ὅμως ἐκ τούτου κυρίως ἐξαρτᾶται ἡ ἀληθὴς ἐκτίμησις τῆς ἀξίας αὐτῶν. Οὐδεὶς γὰρ οὐτῶ οὐ γέροντος τοῦ Ναπολέοντος ἀντίπαλος, λαμβάνων ἀφορμὴν ἀπὸ τῆς ἐπισημοῦ ἐκθέσεως ἧτις ἐγένετο περὶ τῆς ἐν Οὐατερλόω μάχης, καθ' ἣν στρατηγῆτας αὐτὸς ἐνίκησεν. Ἐκ τούτου ἐξάγεται, μετὰ πόσης δυσπιστίας πρέπει νὰ ἀναγινώσκωμεν τὰς λαμπρὰς ἐκεῖνας τῶν μαχῶν περιγραφὰς, τὰς ὁποίας ἀπαντῶμεν παρὰ Θεορίῳ καὶ ἄλλοις τοιοῦτοις ἱστορικοῖς, οἵτινες, ἐν τοῖς ἀναπνευστικῶν αὐτῶν ὄμμασι, περιβεβλημένοι μαλακὸν κατοικίδιον ἱμάτιον καὶ ἐμβάδας σαρτάς, φαντασιοκοποῦσι περὶ ἐξελιγμῶν καὶ ἐφόδων. Ἡ ἀλήθεια ὅμως εἶναι, ὅτι ἡ παρατήρησις τοῦ λόρδου Οὐελλιγκτῶνος, ὡς ἐξάγεται καὶ ἀπὸ τῆς παραβολῆς, ἐφαρμόζεται κυρίως εἰς τὰς μάχας τῶν νεωτέρων ἐθνῶν, εἰς τὰς ὁποίας, συγκροτούμενας, διὰ τὴν χρῆσιν τῶν πυροβόλων ὄπλων, ἀπὸ μεγάλων ἀποστάσεων, καὶ ἐν μέσῳ πυκνοτάτου καπνοῦ καὶ φοβεροῦ κατάγλου, ὁ ἀπαθέστερος καὶ ἀκριβέστερος ὀφθαλμὸς καὶ νοῦς δυσκόλως δύναται νὰ διακρίνῃ τὰ καθ' ἕκαστα. Ἡ παράστασις τῶν μαχῶν τῆς ἀρχαιότητος εἶναι πολὺ εὐκολωτέρα, διότι αἱ μάχαι αὐταὶ ἦσαν οὐδὲν ἄλλο, ἢ ἀθροίσμα πολλῶν μονομαχιῶν. Δυσχερῆς δὲ ἀποβαίνει ἡ παράστασις τῶν μαχῶν τούτων μόνον ὁσάκις ἐλλείπουσιν ἀκριβεῖς σύγγραφοι εἰδήσεις· ἀκριβολόγοι δὲ εἰδήσεις περὶ τῆς ἐν Μαραθῶνι μάχης δὲν ὑπάρχουσιν. Ἀλλ' ὅμως τσαούτη ἦτο ἡ ἀπλότης τοῦ πολεμικοῦ ἀγῶνος τῶν ἀρχαίων, ὡστε ἀπὸ τῶν ὀλίγων ὅσα λέγει ὁ Ἡρόδοτος δὲν ἀπελιπόμεθα νὰ δώσωμεν ἐννοίαν τινὰ τῆς μάχης ταύτης. — Περὶ τὴν ἐβδόμην ὥραν τῆς πρωΐας, ἀμφοτέρω τὰ στρατόπεδα ἦσαν ἤδη ἀντιπαρατεταγμένα καὶ ὁ Μιλτιάδης, ἐπιβλέψας αὐθις εἰς τὴν ὄλην αὐτοῦ διάταξιν, δοὺς δὲ τὰς τελευταίας εἰς ἕκαστον στρατηγὸν παραγγελίας, ἐποίησε τὸ σημεῖον τῆς ἐφόδου. Τότε ἐπήμανον αἱ σάλπιγγες τὸν ἐμβατήριον καιῶνα καὶ ἡ φάλαγξ ἐκινήθη μὲ βῆμα ταχύ. Ὁ Ἡρόδοτος λέγει, ὅτι οἱ Ἕλληνες ἐξώρμησαν ἐπὶ τοὺς βαρβάρους δρομαῖοι· ἀλλὰ μὴ ἐκ

ληπτέον τοῦτο κατὰ γράμμα, διότι εἶναι ἀδύνατον νὰ ἐννοήσωμεν πῶς οἱ βαρεῖς ἐκεῖνοι ὀπλιταί, ὅσοι ἵτιχοι, ὅσοι ἐξητκήμενοι καὶ ἂν ἦσαν, κατάρθωσαν νὰ διέλθωσι δρομαῖοι ὀκτώ σταδίων, ἦτοι 5000 περὶ πούδων, ἦτοι 25 περίπου λεπτῶν, διάστημα καὶ χωρὶς νὰ ἀπαυθῶσιν ἤλθον ἔπειτα ἀμέσως εἰς χεῖρας πρὸς τὸν ἐχθρὸν. Τὸ πιθανώτερον εἶναι, ὅτι ἡ πορεία δὲν μετετάπη εἰς δρόμον, εἰμὴ ἀπὸ ἐπιληψίας εἰς τοὺς Πέρσας καὶ ὅτι κατ' ἀρχὰς ἐπορεύθησαν ἀπλῶς μὲ βῆμα ταχύ. Δὲν ἠξέυρομεν δὲ ἂν οἱ πολλοὶ τῶν Περσῶν ἐλεεινολόγησαν τῶνόντι, ὡς ἱστορεῖ ὁ αὐτὸς Ἡρόδοτος, τοὺς Ἕλληνας διότι, τοσοῦτον μὲν εὐάριθμοι ὄντες, ἐστερημένοι δὲ ἵππικοῦ καὶ τοξοτῶν, ἀπετόλμησαν τὴν ἐφόδον. Ἀλλ' ὁ μᾶλλον γεγυμνασμένος τοῦ Δάτιδος ὀφθαλμὸς οὐτε οἶκτον βεβαίως οὔτε περιφρόνησιν ἐξέφρασε, καθότι ἡ θέα τοῦ Ἑλληνικοῦ στρατοῦ ἦτο λαμπρὰ ἅμα καὶ φοβερά. Αἱ στίλβουσαι ἐκεῖναι πανοπλίαι ἐξήστραπτον ἀπαισίως ὑπὸ τῶν ἀκτίνων τοῦ ἡλίου προσβαλλόμεναι· καὶ αὖρα μαλακὴ καὶ κίνησις σφοδρὰ ἀνατίευσαν τοὺς λόφους τῶν κρᾶνων, ἀνεδείκνυσαν τοσοῦτον καταπληκτικὴν τὴν ὄψιν τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων, ὡστε ἐνόμιζες, ὅτι μυρία Γοργόνος κεφαλαί, ἀπὸ τῶν πέριξ ὀρέων αἴφνης προκύψασαι, καθήρχοντο μετὰ ῥυθμοῦ ἐπὶ τοὺς βεβήλους τῆς ἱερᾶς πατρίδος βιαστάς. Καὶ μετ' οὐ πολὺ αἱ σάλπιγγες παρήγγειλαν βῆμα ταχύτερον, ὄμβρος δὲ τῶν ἐχθρῶν ἐσκέπατεν ἐπὶ μικρὸν τὴν ἀμυστραίαν· ἀλλ' ἡ διάταξις τοῦ στρατοῦ ἦτο ψιλὴ, ἡ παρασκευὴ ἀσφαλῆς. τὰ βέλη ἔπεσον ἢ κατὰ γῆς, ἢ ἐπὶ χαλκοῦ ἀνερότου. Ἀντιγήσαντο δὲ τότε σαλπίσματος τρίτου, ἡ φάλαγξ ἐπορεύθη βιαστότερον. Οἱ ἐχθροὶ ἐζήτησαν νὰ ἀναχαιτίσωσιν τὴν δρμήν ταύτην βελόντες τὰ ἀκόντια αὐτῶν, ἀλλὰ τὰ ἀκόντια δὲν ὑπῆρχαν τῶν βελῶν εὐτυχέστερα καὶ ἡ καταιγὶς τῶν ὀπλιτῶν ἐξεβόρῃ ἤδη ἐπὶ τοῦ Περσικοῦ μετώπου. Ἡ σύγκρουσις ὑπῆρξε τρομερὰ· οἱ βάρβαροι ἀντέταξαν διὰ μὲν τῆς ἀριστερᾶς, τὰς ἀσπίδας, διὰ δὲ τῆς δεξιᾶς, τὰς μαχαίρας, τὰ βόπαλα, τοὺς πέλεκεις· ἀλλὰ πολλοὶ βραχίονες δὲν ἐπέφθασαν νὰ καταπέσωσι, κατατρωθέντες ὑπὸ τῶν μακρῶν Ἑλληνικῶν δοράτων, οἱ πλείστοι δὲ μᾶτην κατεφύθησαν ἐπὶ τῶν ἀδυσωπῆτων ἐκείνων πανοπλιῶν. Ὁ ἀγὼν παρετάθη κυρίως μόνον διὰ τὴν πυκνότητα τῆς Περσικῆς παρατάξεως, διότι τὸ μέτωπον αὐτῆς κατεῖχετο τοῦλάχιστον ὑπὸ 5000 τακτικῶν ἐνῶ εἰς τὸ Ἑλληνικὸν μέτωπον ἵσταντο τὸ πολὺ 3600 ἄνδρες, ὡστε δύο ὀπλιταὶ Ἕλληνες εἶχον νὰ παλαίωσι πρὸς τρεῖς Πέρσας. Ἡ δὲ ἀνισότης τῆς δυνάμεως ἦτο μάλιστα μεγάλη ἐν τῷ μέσῳ, ὅπου διασχίλιοι ἐν ὄλοις Ἕλληνες, ἀραιῶς, εἰς δύο τεταγμένοι στίχους, εἶχον ὀρμήσει ἐπὶ 6000 τακτικῶν καὶ πολυάριθμους ἀτάκτους εἰς πολλοὺς καὶ πυκνοὺς στίχους συγκεκροτημένους. Ἐνταῦθα οἱ Πέρσαι ἤρξαντο, παρεμβαίνοντες μετὰ τῶν ὀπλιτῶν καὶ πιέζοντες αὐτούς, νὰ παρεμποδίξωσι τὴν ἐλευθέραν χρῆσιν τῶν ξιφῶν καὶ τῶν δοράτων. Ὅθεν ὁ Ἀριστείδης, καθ' ἣν εἶχε παραγγεῖλαι, ἐθεώρησε φρο-

νιμον να υποχωρήσῃ. Ἡ υποχώρησις αὐτὴ ἐγένετο ἐν τάξει· τούτο μαρτυρεῖται ὑπὸ τοῦ μικροῦ τῶν πεζόντων Ἑλλήνων ἀριθμοῦ, διότι καθ' ὄλον τὸν ἀγῶνα δὲν ἔπεσον, ὡς γνωστὸν, εἰμὴ 200 περίπου ἄνδρες, καὶ τούτων οἱ πλείστοι εἰς τὸ τελευταῖον τῆς μάχης μέρος, ὄχι ἐν ταύτῃ τῇ υποχωρήσει. Ἐξήλθον δὲ μετ' ὀλίγον καὶ οἱ ἐν τῷ Ἡρακλείῳ τοξῆται εἰς ἐπικουρίαν τοῦ κέντρου, καὶ, διὰ τῶν βελῶν αὐτῶν, ἐκώλυον μὲν τὴν κύκλωσιν τῶν ὀπλιτῶν, διευκόλυνον δὲ τὴν ὀπισθοδρόμησιν, μέχρις οὗ ἐφθασαν ἅπαντες εἰς τὰ χαρακώματα τοῦ στρατοπέδου, τὰ ὁποῖα μάτην οἱ Πέρσαι ἐζήτησαν νὰ ἐκπορθήσωσιν. Ἡ δὲ σταδία μάχη ἐξηκολούθει ἐν τούτοις εἰς τὰς πτέρυγας, ὅπου ἡ δυσαναλογία τοῦ πλήθους δὲν ἦτο τοιαύτη, ὥστε νὰ μὴ ἀναπληρωνεῖται διὰ τῆς ὑπεροχῆς τοῦ Ἑλληνικοῦ ὀπλισμοῦ. Ἡ ὑπεροχὴ τῆς γιγαντώδους ἐκείνης πανοπλίας ἦτο τῶντι πρόδηλος, διότι προσφύλαττεν ὀλόκληρον τὸν ὀπλίτην θαυμασιῶς· τὴν μὲν κεφαλὴν, διὰ τοῦ κράνου, τὰ δὲ στέρνα, διὰ τοῦ χαλκοῦ θώρακος, τοὺς δὲ πόδας, διὰ τῶν σιδηροπλέκτων κνημίδων· καὶ ἐπειτα ἐκάλυπτε πάλιν ἅπαν τὸ σῶμα διὰ τῆς μεγάλης ἀσπίδος, τὴν ὁποίαν ὁ στιβαρὸς ἀριστέρος βραχίον τσοῦτον ἐπιδεξιῶς ἤξευρε νὰ μεταχειρίζεται· ἐνῷ ἐξεναντίας οἱ μὲν Μῆδοι εἶχον τὴν κεφαλὴν ἐκτεθειμένην· οἱ δὲ Ἀσσύριοι, τὰ στέρνα, οἱ δὲ Αἰθίοπες ἅπαν τὸ σῶμα, διότι αἱ λειονταὶ καὶ αἱ παραδαλαὶ τὰς ὁποίας ἔφερον, καὶ ὁ γύψος καὶ ἡ μίλτος δι' ὧν ἦσαν ἠλειμμένοι ἠδύνατο νὰ φοβίσωσι ψοφοδεεῖς βαρβάρους, ὄχι τὰ ἀτρόμητα τάγματα τοῦ Μιλτιάδου. Ὅποια δὲ διαφορὰ καὶ μεταξύ τῶν ἐπιθετικῶν ὄπλων! Τὰ ἐγχειρίδια τῶν Μῆδων δὲν ἦσαν βεβαίως ἐνάμιλλα τῶν Ἑλληνικῶν δοράτων καὶ ξιφῶν· τὰ τυλωτὰ βόπαλα, τὰ δόρατα καὶ αἱ μάχαιραι τῆς δεξιᾶς τῶν Περσῶν πτέρυγος ἦσαν ἐκ πρώτης ὄψεως ἐπικινδυνότερα. Ἄλλα καὶ ἐνταῦθα, ἅμα οἱ Ἕλληνες, μετὰ τὴν πρώτην ἔροδον, τινάξαντες τὰ δόρατα αὐτῶν, ἐφόρμησαν ξιφῆρας ἐπὶ τὰ γυμνά τὸ πλείστον ἐχθρικά σώματα, αἱ πλατεῖαι καὶ ἀμφοτεροὶ ἐκεῖνοι σπάθαι ἐθερίσαν δεινῶς τὰς Περσικὰς τάξεις· καὶ μετ' ὀλίγον οἱ ὀπλίται διήλασαν πολλαχοῦ μέχρι τῶν ἀτάκτων τοξοτῶν, ἢ δὲ Περσικῆ φάλαγγι, ἀντὶ εὐρύθμου καὶ στερεοῦ σώματος, ἤρξατο ἤδη νὰ σχηματίζῃ σωρὸν ἀνθρώπων ἀρρυθμὸν καὶ σαλευόμενον· μέχρις οὗ, τραπέντων πρῶτον εἰς φυγὴν τῶν ἀτάκτων τοξοτῶν, ἠναγκάσθησαν νὰ μιμηθῶσιν αὐτοὺς καὶ οἱ πολλαχῶς ἠρωτηριασμένοι τακτικοὶ διὰ νὰ μὴ κυκλωθῶσιν. Ἐὰν οἱ Ἕλληνες ἠδύνατο τότε νὰ ἐξακολουθήσωσιν τὴν καταδίωξιν, ἡ σφαγὴ τῶν Περσῶν ἦθελεν ἀποθῆ μεγάλη. Ἄλλ' ὁ Μιλτιάδης ἐφοβήθη μήπως οἱ ἐν τῷ Ἡρακλείῳ δὲν κατορθώσωσιν ν' ἀνθέξωσιν ἐπὶ πολὺ εἰς τοὺς Πέρσας καὶ τοὺς Σάκας· ὅθεν, ἀναχαίτισας τὴν καταδίωξιν, ἐνόησε τὰς δύο πτέρυγας καὶ τρέπεται κατὰ τοῦ ἐχθρικοῦ κέντρου. Τὸ κέντρον τοῦτο, καθ' ὅλας τὰς πιθανότητας δὲν ἀντέστη, ἅμα ἰδὼν ἐπερχομένην μὲν τσοσάτην δύναμιν, τοὺς δὲ ἄλλους συναγωνιστὰς ἐπιβαίνοντας ἤδη εἰς τὰ

πλοῖα· ἀλλ' ἐζήτησε νὰ προφθάσῃ ὅσον τάχιστα εἰς τὴν παραλίαν. Τότε ὁ Μιλτιάδης διέταξε γενικὴν καταδίωξιν, καθ' ἣν ἔπεσον οἱ πλείστοι βεβαίως τῶν 6400 βαρβάρων, ὅσους λέγει ὁ Ἡρόδοτος ἀποθανόντας ἐν τῇ μάχῃ ταύτῃ. Τὸ δὲ μέγιστον μέρος τῶν ἐχθρῶν κατάρθρωσε νὰ διασωθῇ, καὶ οἱ Ἕλληνες μετ' ἀγανάκτησιν εἶδον τὰς πολυκοιθίμους τριήρεις ἀφαιρούσας τὴν λείαν ταύτην τοῦ ἐνδόξου αὐτῶν ἀγῶνος Παραφερόμενοι δὲ ὑπὸ τῆς ὀργῆς καὶ ὑπὸ τοῦ ἐνθουσιασμοῦ τῆς νίκης, ἐπεχείρησαν νὰ πυρπολήσωσιν ἀπὸ τῆς στερεᾶς καὶ νὰ καταλάβωσιν τὰς πλησιέστερας τῶν νεῶν. Ἄλλ' ἡ ἐπιχείρημα ἀπέβη ὀλέθριον, διότι οἱ ἐπιβάντες ἤδη εἰς τὰ πλοῖα Πέρσαι, μὴ πτοούμενοι τοὺς φοβεροὺς ἐκείνους ὀπλίτας, ἐπέβησαν ἐπ' αὐτῶν, ἀπὸ τοῦ ἀσφαλτοῦ, μυριάδας βειῶν καὶ ἀκοντίων· καὶ ἐνταῦθα ἀπέθανεν ὁ αἰμῆνος Καλλιμάχος, ἐνταῦθα ἕτερος στρατηγός, Στησίλαος ὁ Θρασύλου, ἐνταῦθα πολλοὶ ἄλλοι καὶ ὀνομαστοὶ Ἀθηναῖοι. Ἐπτὰ δὲ τριήρεις ἡ κυρίεις ἐνδεῶς ἀπεξημίωσεν αὐτοὺς διὰ τὰ εὐγενῆ ταῦτα θύματα, καὶ τὰς λοιπὰς ἀναλαβόντες οἱ Πέρσαι ἀπέπλευσαν.

Ἄλλ' ἄρα βλέπω, ὅτι, ἀπὸ τὴν παραζάλην εἰς τὴν ὁποίαν μ' ἔφερε μόνη ἡ ἐκείνησις τοῦ φοβεροῦ τούτου ἀγῶνος, ἐκινδύνευσα νὰ λησμονήσω τὸν δυστυχῆ Ἰππίαν, τὸν πρωτοεργὸν ἀπάτης τὰς τραγωδίας ταύτης. Τινὲς λέγουσιν, ὅτι ὁ Ἰππίας ἀπέθανεν ἐν τῇ μάχῃ· ἄλλοι δὲ ὅτι ἐσώθη, ἀποθανὼν ἔπειτα ἐν Ἀθήνῃ. Καὶ ἂν ὅμως δὲν ἀπέβαλεν, ἐνταῦθα τὴν ζωὴν, ἀπέβαλε βεβαίως πᾶσαν ἐλπίδα τοῦ νὰ ἀνακτήσῃ, διὰ τῶν ξένων, τὸ ἐν Ἀθήναις ἀξίωμα, δι' οὗ τσοσῶτον ἐφημισθῆ ὁ πατὴρ αὐτοῦ Πεισίστρατος.

Τοιαύτη ὑπῆρξεν ἡ πολυθρόλλητος ἐκείνη ἐν Μαραθῶνι μάχῃ. Οἱ Ἕλληνες ἐνίκησαν τὴν ἡμέραν ταύτην, διότι, ἀντὶ νὰ φωνασκῶσιν περὶ πατραγαθίων, ἔλαβον ἐγκαίρως τὴν πρόνοιαν νὰ συγχροτήσωσιν στρατὸν ἀποχρῶντα μὲν τὸν ἀριθμὸν, ἀτυγχρίτω δὲ ὑπέρτερον τοῦ ἐχθρικοῦ κατὰ τε τὴν ἀσκήσιν καὶ τὸν ὀπλισμὸν ἐνίκησαν, διότι, εὐτυχήσαντες νὰ ἀποκτήσωσιν στρατηγὸν μέγαν, εἶχον τὴν σύνεσιν εἰς αὐτὸν νὰ ἀναθέσωσιν τὴν σωτηρίαν τῆς πατρίδος, ἂν καὶ πολλὰ ὡς πρὸς τὴν ἐκλογὴν ταύτην ὑπῆρχον, διὰ τὰς πολιτικάς διαιρέσεις, τὰ κωλύματα ἐνίκησαν, διότι οἱ λοιποὶ συστράτηγοι, ἂν καὶ ὡς ἐκ τοῦ νόμου εἶχον ἴσον μὲ ἐκεῖνον δικαίωμα, εἰς αὐτὸν ἐπιθεάρχῃσαν ἐν τῇ ὥρᾳ τοῦ κινδύνου· ἐνίκησαν, ἐνὶ λόγῳ, διότι ἀνέδειξαν τὰς τρεῖς ἀρετὰς δι' ὧν καὶ μόνων σώζονται καὶ μεγαλύνονται τὰ ἔθνη, τὴν πρόνοιαν, τὴν σύνεσιν, τὴν πειθαρχίαν.

Ἡ ΑΝΤΙΓΟΝΗ ΕΠΙ ΤΩΝ ΝΕΩΝ ΘΕΑΤΡΩΝ.

Ἡ δραματικὴ Μοῦσα, ἡ σεμνὴ τῆς Ἑλλάδος θυγάτηρ, ἐν Ἑλλάδι οὐ μόνον δὲν ἔχει τοῦ τὴν κεφαλὴν κλίνειν, ἀλλὰ καὶ ἀγνωστος καὶ περιφρονουμένη κα-

τήνησεν εἰς αὐτὴν, καὶ δράκτις ἀπεπειράθη ν' ἀναβῇ ἐν ἐλλείψει τῶν ἀρχαίων τῆς μεγαλοφανῶν θρόνων εἰς σαθρά τινα καὶ πεπαλαιωμένα ἱκρία, μυκτηρισμὸν καὶ ἀδιαφορίαν ἀπήνησεν, ἤκουσεν εἰρωνίαν καὶ συριγμοῦς, καὶ ὡς τις ἐπηλις καὶ ἀλίτις ἀπεδιώχθη. Ἐξ ἐναντίας δὲ ἡ σοφὴ Εὐρώπη τὴν ὑπεδέχθη πανηγυρικῶς, ὡς τὴν χαριστάτην κόρην τοῦ Παρνασσοῦ, ὡς τὴν εὐγενεστάτην τροφὸν καὶ τὴν ὑψηλοτάτην διδάσκαλον τῶν ἀνθρώπων, τῇ ἀνήγειρε ναοὺς μεγαλοπρεπεῖς, καὶ οἰκειθεῖσα αὐτὴν, τῇ ἐδῶκε λειτουργοὺς τοὺς Σαικεσπεῖρους καὶ Γαίτας, τοὺς Σχιλλέρους καὶ Κορνηλίους. Ἴσως ἤλπιζεν ἡ Εὐρώπη ὅτι εἰς τὸν ἐνδοξόν τοῦτον στρατὸν τῶν μεγάλων δραματοεργῶν, ἡ Ἑλλάς, μετὰ τὴν ἀναγέννησιν τῆς, θέλει ἀποδώσει τοὺς ἀθανάτους αὐτοῦ ἡγεμόνας, ὅτι διὰ τῆς ἀρχαίας αὐτῆς δόξης πρὸς τὴν νεάν δόξαν τῶν ἄλλων ἐθνῶν ἀναμιλλωμένη, θέλει φιλοτιμηθῆ ν' ἀναβιάσῃ ἐκ νέου εἰς τὴν σκηνὴν τὰ ἀμίμητα ἀριστουργήματα τοῦ Αἰσχύλου, τοῦ Σοφοκλέους καὶ Εὐριπίδου. Κατὰ δυσυχίαν ὅμως ἡ Ἑλλάς, μόλις ἀναλαμβάνουσα ἐκ τῶν τραυματίων αὐτῆς, δὲν ἦτον εἰς κατάστασιν νὰ δικαιοῦσθ τὴν προσδοκίαν ταύτην, καὶ εἰς τὴν Εὐρώπῃν, εἰς τὴν Γερμανίαν πρῶτον, εἰς τὴν Γαλλίαν μετὰ ταῦτα, ἐναπέκειτο ἡ δόξα νὰ ἐμφυσήσωσι ζωὴν εἰς τὴν ἱερὰν τέραν τοῦ Σοφοκλέους, καὶ νὰ εἰσαγάγωσιν αὐτὸν, ὡς ἄλλοτε ἐνώπιον τοῦ δήμου τῶν Ἀθηναίων, οὕτως ἤδη ἐνώπιον τῆς ὀμηγύρεως τῆς Εὐρώπης ἀπάσης, ἀγωνιζόμενον περὶ τῆς νίκης, καὶ λαμβάνοντα τὸν στέφανον ὡς ὀρεϊζόμενον φόρον, ὃν οὐδεὶς τολμᾷ νὰ τῷ διαφιλονεικήσῃ. Ἐν Βερολίῳ ἡ Ἀντιγόνη, τὸ κάλλιπτον ἴσως τῶν δραμάτων τοῦ Σοφοκλέους, μετεφράσθη Γερμανιστὶ κατὰ τὰ αὐτὰ μέτρα τῆς Ἑλληνικῆς στιχοεργίας· ὁ περίφημος μουσικὸς Mendelssohn Βαρβόλλης ἐμελούρησε τοὺς χοροὺς, ἀφ' οὗ βαθέως ἐμελέτησε τὰς περὶ ἀρχαίας μουσικῆς σωζομένας εἰδήσεις, τὸ μέγα τοῦ Βερολίνου θέατρον διασκευάσθη κατὰ τὸν ῥυθμὸν τῶν ἀρχαίων θεάτρων, καὶ ἐκπεπληγμένοι οἱ κάτοικοι τῆς πρωτεύουσας τῆς Πρωσίας παρευρέθησαν εἰς θεατρικὴν τῶν ἀρχαίων Ἀθηναίων τελετὴν, καθ' ἣν ἴσως λησμονοῦντες χρόνους καὶ τόπους, πολλοὶ ἐζήτουν ν' ἀνακαλύψωσιν τὸν Περικλῆν ἢ τὸν Σωκράτη ἐν τῷ μέσῳ τῶν θεατῶν. Ἡ παρούσα εἰκὼν παριστᾷ τῆς τραγωδίας ταύτης, ὡς ἐδιδάχθη γαλλιστὶ εἰς τὸ ἐν Παρισίοις θέατρον, τὴν τελευταίαν σκηνήν.

Διὰ νὰ γίνῃ ὅμως καταληπτὴ εἰς πάντας τοὺς ἀναγνωστας, ἀνάγκη νὰ προσθέσωμὲν τινὰς λέξεις περὶ τοῦ σχήματος τῶν ἀρχαίων θεάτρων, καὶ τοῦ τρόπου καθ' ὃν ἐγίνοντο αἱ ἐν αὐτοῖς παραστάσεις.

Τὸ Ἑλληνικὸν θέατρον εἰς τρία μέρη διηρέτο κυρίως: Πρῶτον, τὸ Κοῖλον, μέγα καὶ ἐπικλινὲς ἡμικύκλιον, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ στηριζόμενον εἰς πλευρὰν λόφου, καὶ κατιὸν μέχρι δέκα ἢ δώδεκα ποδῶν ὑπὲρ τὸ ἔδαφος. Τὸ κοῖλον περιεῖχε τὰ ἐδῶλια ἢ βᾶθρα, ἐφ' ὧν ἐκάθητο οἱ θεαταί, συμποσούμενοι πολλαῖς εἰς πολλὰς μυριάδας· δεύτερον, τὴν σκηνήν, ἥτις, ἀποτελοῦσα γραμμὴν εὐθείαν, ὑποτείνουσα εἰς τὸ κοῖλον, καὶ ἀντιστοιχοῦσα εἰς τὸ κατώτατον αὐτοῦ

ἕψος, ἐπερατοῦτο πρὸς τὰ ὀπίσω εἰς τὸ κυρίως οἰκοδόμημα τοῦ θεάτρου, τὸ περιέχον τὰ δωμάτια τῶν ὑποκριτῶν, τῶν μηχανῶν καὶ τῆς ἄλλης ὑπηρεσίας.

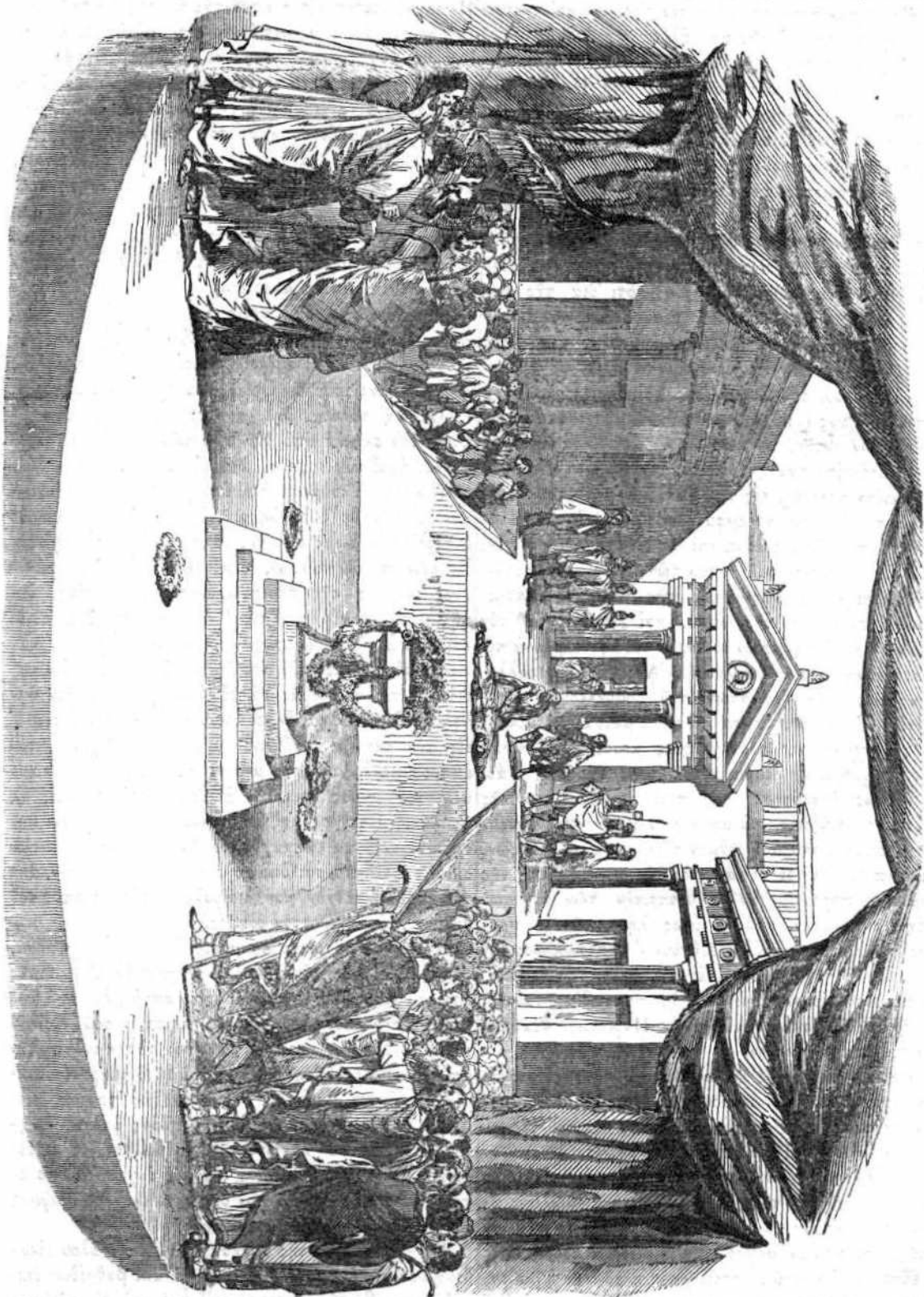
Ἡ σκηνὴ διασκευάζετο κατὰ τὰς ἀπαιτήσεις τοῦ δράματος, καὶ ὅτε μὲν διετίθεντο ἐπ' αὐτῆς πολυάρθματα καὶ καχύφουλλα δένδρα, δάση ὀλόκληρα, ἄλλοτε δὲ ἐπήγγυοντο ξύλινα ἐπιβεβαμμένα ὑψηλόρουρα ὄρη, καταλαμβάνοντα τὸ πλείστον τοῦ βάθους αὐτῆς, ἄλλοτε κατεσκευάζετο κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον κατοικία ἀνθρώπων, ἀνάκτορα βασιλέων καὶ θεῶν ναοὶ, μεθ' ὅλης τῆς πολυτελείας κεκοσμημένοι ὅσην εἶχον τὰ λίθινα αὐτῶν πρωτότυπα. Ὅποια δὲ καὶ ἂν ἦτον ἡ ὀγκώδης καὶ παγία αὐτῆς σκηνογραφία, ἦς τὸ ἄνωτερον μέρος μόνον, καὶ ὁ ἀπώτερος ὀρίζων ἀνεπληρούτο διὰ παραπετασμάτων, ἔπρεπε πάντοτε καὶ σταθερῶς νὰ ἔχῃ τρεῖς εἰσοδοὺς πρὸς τὴν σκηνήν, μίαν εἰς τὸ μέσον, καὶ δύο ἐκατέρωθεν, ὡς τοῦτο φαίνεται καὶ ἐπὶ τῆς παρούσης εἰκόνης, ἐφ' ἧς ἡ σκηνὴ παριστᾷ τῶν Θεῶν τὸ ἀρχαῖον ἀνάκτορον.

Ὅταν ἡ αὐλαία, δηλ. τὸ παραπέτασμα τὸ κρύπτον τὴν σκηνήν ἀπὸ τῆς ὄψιν τῶν θεατῶν, καταβιβάσκετο (καὶ οὐχὶ ἤρτο, ὡς ἐπὶ τῶν νεωτέρων θεάτρων), τότε οἱ σκηνοῖοι, ἢ οἱ ὑποκριταί, παρακολουθοῦμενοι ἕκαστος ὑφ' ἐνὸς αὐλητοῦ, ὅστις δι' ἀμυδρῶν μέλους ἐστήριζε τὴν ἀρμονίαν τῆς ἀπαγγελίας, εἰσῆρχοντο διὰ τῶν πυλῶν τούτων, ὁ μὲν Βασιλεὺς, ἢ ὁ πρῶτος ἐνοικὸς τῆς παριστωμένης τοιοπογραφίας, διὰ τῆς μεταίης πύλης, ἥτις Βασιλικὴ ἐκαλεῖτο, οἱ δὲ λοιποὶ διὰ τῶν δύο πλαγίων, αἵτινες ἐλέγοντο ξείριαι, καὶ διὰ μὲν τῆς δεξιᾶς τὰ ἐγγύωρα πρόσωπα, διὰ δὲ τῆς ἀριστερᾶς τὰ ἐξῶθεν ἐρχόμενα, ὅσιν ἀγγελοὶ, ὀδοιπόροι καὶ ἄλλοι τοιοῦτοι. Ἐμραντισθέντες δ' εἰς τὴν σκηνήν, προσέβαινον μέχρι τοῦ Λογεῖου, τοῦ ἐμπροσθίου ξυλοδομήτου μέρους αὐτῆς, καὶ ἐκεῖ κατὰ μέγιστον μέρος ἐτελείτο ἡ δραματικὴ πρᾶξις, ἥς πολλαῖς μετεῖχον καὶ θεοὶ ἄνωθεν διὰ μηχανῶν καταβαίνοντες, καὶ καταχθόνιοι δαίμονες ἢ θανόντων σκίαι, προκύπτονται ὑπὸ τοὺς πόδας τῶν θεατῶν, ἀπὸ τῶν καθετῶν τοῦτον τὸν διαιρουμένον αὐτοὺς ἀπὸ τοῦ θεάτρου τὸ κατώτατον ἔδαφος.

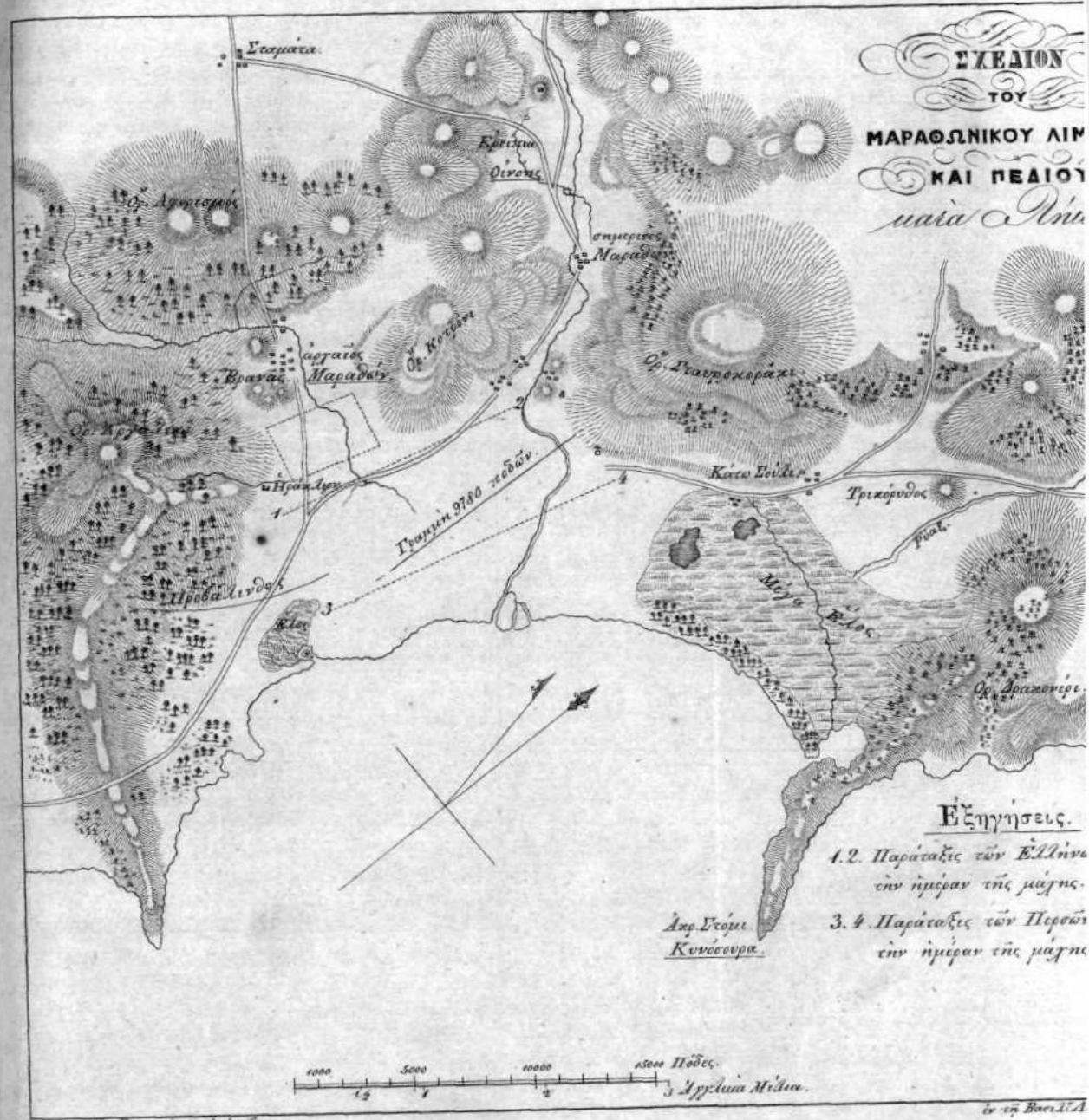
Τρίτον δὲ τοῦ θεάτρου μέρος ἦτον ἡ Ὀρχήστρα, αὐτὸ τὸ ἔδαφος τὸ ἐκτεινόμενον μετὰ τῆς σκηνῆς καὶ τοῦ Κοίλου, καὶ πλάτος ἔχον κατὰ μὲν τὰ δύο πέρατα τὴν ἀπόστασιν τῶν δύο κεράτων τοῦ Κοίλου ἀπὸ τῆς Σκηνῆς, κατὰ δὲ τὸ μέσον αὐτὴν ταύτην τὴν ἀπόστασιν προσθήκη τοῦ ἐμβαδοῦ τοῦ μικροτέρου ἡμικυκλίου τοῦ Κοίλου. Τῆς ἐκτάσεως ταύτης, κειμένης ἐπομένως δέκα ὡς δώδεκα πόδας ὑπὸ τὴν σκηνήν καὶ ὑπὸ τὰ κατώτερα τῶν ἐδῶλιων, τὸ μέσον ἡμικυκλικὸν μέρος ἦτον ἡ κυρίως ὀρχήστρα, τὸ δὲ πρὸς τὴν σκηνήν ὀρθογώνιον διάστημα ἐλέγετο δρόμος, καὶ αἱ δύο αὐτοῦ πτέρυγες, πάροδοι.

Εἰς τὸ κέντρον τῆς ὀρχήστρας καὶ τοῦ βίου οἰκοδομήματος, ἠγείρετο ἡ θυμέλη, ὁ ἐπὶ βαθμίδων ἐπικαθήμενος βωμὸς, ὅστις εἰκονίζεται καὶ εἰς τὸν παρόντα πίνακα. Ὡς δὲ ἦν ἡ θυμέλη τὸ κεντρικὸν σημεῖον, οὕτως ἦν αὐτὴ καὶ ἡ ἀρχικὴ καὶ παραγωγὸς ἰδέα, τὸ πρῶτον σπέρμα τοῦ Ἑλληνικοῦ θεάτρου. Κῶμος ἀν-

δρῶν ἀδόντων καὶ δοχουμένων περὶ τὸν βωμὸν τοῦ θεῖτου καὶ Αἰγύλου, καλλωπίστατα μὲν καὶ Βάκχου εἰς τὰ Διονύσια, τοιαύτη ἦν τοῦ δράματος· ἐξοχώτατα τὰ ἀγορεύματα ἐκεῖνα ἄσματα εἰς διθυράμβους ἢ ἀρχὴ, ἢ κατ' ὀλίγον ἐγονιμοποίησεν ἡ μεγαλοφυΐα ἀξίους τῶν θεῶν οὓς ἐπῆνουν, παρενθεῖτα δὲ μεταξὺ αὐ-

τῶν διαλογῶν, ὅστις ἐπὶ τῶν ποιητῶν τούτων καὶ τῶν θεάτρον ἦν ὁ βωμὸς ἢ ἡ θυμέλη διὰ τοὺς διονυσιακοὺς διαδόχων τῶν ὑπῆρξεν ἢ οὐρανια γλῶσσα τῆς ἀνθρωπίνης καρδίας. Διὰ τοῦτο, τὸ πρῶτιστον μέρος ἐκάστου θεάτρον ἦν ὁ βωμὸς ἢ ἡ θυμέλη διὰ τοὺς διονυσιακοὺς ὕμνους, περιλαμβανομένη ἐκατέρωθεν ὑπὸ τοῦ Κοίλου διὰ τοὺς εἰς τὴν τελετὴν παρευριστικομένους θεατὰς, καὶ

ΣΧΕΔΙΟΝ
ΤΟΥ
ΜΑΡΑΘΩΝΙΚΟΥ ΛΙΜΝΙΣΤΗΡΟΣ
ΚΑΙ ΠΕΔΙΟΥ
ματῆς Πλάταιας

Ἐξηγήσεις.

- 1. 2. Παράταξις τῶν Ἑλλήνων ἐν ἡμέρᾳ τῆς μάχης.
- 3. 4. Παράταξις τῶν Περσῶν ἐν ἡμέρᾳ τῆς μάχης.

ἀπὸ Σχομὶ Κενόστορα

1000 5000 10000 15000 Πόδες.
Υ. Βασιλείου.

Ν. Δεφογιάννης ἑξέτησεν

ἐν τῇ Βασιλείᾳ

ὑπὸ τῆς σκηνης, διὰ τὸ ποικίλον καὶ κοσμοῦν τοῦ χοροῦ· δραματικὸν ἐπεισέδειον.

Αἱ δύο τοῦ δρόμου πάροδοι ἐπερατοῦντο εἰς δύο εἴλους, ἀνοιγομένης ἐπὶ τοῦ περιβόλου τοῦ Θεάτρου. Αἱ αὐτῶν συνήθως εἰσέρχετο ὁ χορὸς, διὰ τῆς δεξιᾶς μὲν ὅταν συνέκετο ὑπ' ἐγγυαίων, ὡς εἰς τὴν Ἀντιγόνην τοῦ Σοφοκλέους, διὰ τῆς ἀριστερᾶς δὲ ὅταν ὑπὸ ξένων, ὡς εἰς τὰς Φοινίσσας τοῦ Εὐριπίδου. Συγκείμενος δὲ αὐτὸς ἀπὸ δώδεκα τὸ ὀλιγώτερον, ἀπὸ ἑβδομήκοντα δύο τὸ περισσότερον πρόσωπα, προέβαιεν εὐρύθμως, καὶ χωρῶν πρὸς τὸ μέλος τῶν αὐλητῶν, μέχρι τῆς θυμέλης, ὅπου ἀνήχετο ὁ λεγόμενος Ἡγεμῶν, ἡ δὴ γῆδος αὐτοῦ, καὶ μετὰ ταῦτα ὁ χορὸς διηρεῖτο εἰς δύο ἡμιχορούς, οἵτινες ὑπὸ δύο ταττόμενοι Κορυφαίους, πρὸς τὸ νεῦμα τοῦ ἡγεμόνος ἦδον ἀλληλοδιαδόχως τὰς στροφὰς καὶ τὰς ἀντιστροφάς, διαφόρους ὀρχηστικὰς κινήσεις ἐκτελοῦντες περὶ τὴν θυμέλην, καὶ μετὰ ταῦτα πάντες ὁμοῦ καὶ ἀκίνητοὺντες, ἦδον τὴν ἐπαυδόν. Ὁ χορὸς ὁμιλῶν τὴν γλῶσσαν τῆς ὑψηλοτέρας ποιήσεως, ἤρχετο συνήθως ἐπικρίνων τὰ ἐπὶ τῆς σκηνης ὑπὸ τῶν πρωτίστων προσώπων τοῦ δράματος λεγόμενα ἢ πραττόμενα, ἐξάγων τὰ ἠθικὰ αὐτῶν συμπεράσματα, παραινῶν καὶ ἀναπληρῶν τὸν ὑπὸ τῶν παθῶν ἐπισκοτιζέοντα νοῦν. Ἄλλ' ἐνίοτε τὰ πάθη καὶ ἡ σπουδαιότης τῶν συμβάντων παρέσυρον καὶ αὐτὸν, ὥστε ἀπὸ θεατοῦ ἐγένετο κοινῶς τοῦ δράματος, καὶ ἀνεμίγνυτο εἰς τὴν πράξιν καὶ τὸν διάλογον ζωηρῶς, καὶ πολλάκις ἀνήρχετο ἀπὸ τῆς ὀρχήστρας εἰς τὴν σκηνήν, διὰ διπλῆς ἀναβάθρας· ἥτις ὑπῆρχεν εἰς τοῦ λογείου τὸ μέσον, ὡς τὸν βλέπομεν ἀνερχόμενον εἰς τὴν ἐν τῷ πίνακι εἰκονιζομένην σκηνήν. Καὶ τῷ ὄντι ἡ σκηνὴ αὕτη ἦτον ρύσεως ὥστε ν' ἀποσπάσῃ τὸν ἤτονον εὐαίσθητον χορὸν τῆς παθητικῆς ἡμερίας του.

Μετὰ τὴν ἀλληλοκτονίαν τῶν ἀδελφῶν Ἐτεοκλέους καὶ Πολυνείκους, Κρέων ὁ θεὸς τῶν καὶ βασιλεὺς τῶν Θηβῶν, διέταξεν εἰς μὲν τὸν Ἐτεοκλέα, ὡς πρόμαχον τῆς πατρίδος του, ν' ἀποδοθῶσι τιμαὶ ἐπιστήμου ταφῆς, ὃ δὲ Πολυνείκης, ὡς ἐπελθὼν κατ' αὐτῆς ἔνοπλος καὶ ξένους ἐπαγαγὼν, νὰ μείνῃ ἄταρος καὶ τῶν ὀνείων βορρᾶ. Ἄλλ' ἡ ἀδελφὴ ἀμφοτέρων Ἀντιγόνη, εἰς τὴν φωνὴν τῆς καρδίας τῆς περὶ θυμένη μᾶλλον ἢ εἰς τὴν ἐπιταγὴν τοῦ τυράννου, ἐτόλμησε νὰ ἐνταφιάσῃ τὸν Πολυνείκην· συλληφθεῖσα ὁμως ὑπὸ τῶν δορυφόρων τοῦ Κρέοντος, κατεδικάσθη ὑπ' αὐτοῦ, ὡς περιφρονησασα τὴν ἰσχύν του, νὰ ταφῆ ζῶσα εἰς ὑπόγειον φυλακὴν, ὕπερ μαθῶν Αἴμων ὁ μισηστὴρ αὐτῆς καὶ υἱὸς τοῦ Κρέοντος, ἀρ' οὗ μίτην ἐπροσπάθησε νὰ ἐξιλιώσῃ τὸν πατέρα του, ὑπὸ ἀπελπισίας ἐβύθησε τὸ ξίφος εἰς τὴν καρδίαν του καὶ ἀπέθανε. Τέλος ἡ βασίλισσα Εὐρουδίκη, τὸ ὀλέθριον τέλος τοῦ υἱοῦ τῆς ἀκούσασα, δὲν ἠθέλησε νὰ ἐπικλῆσῃ εἰς αὐτὸν, καὶ ἀπηγγονίσθη παρ' αὐτὰς τὰς πύλας τῶν ἀνιχτόρων. Τοῦτο εἶναι τὸ μέρος τοῦ δράματος ὃ παριστᾷ ἡ εἰκὼν. Τοῦ Αἴμωνος τὸ σῶμα, ἀπὸ τοῦ μετασκεινίου κομισθὲν, κεῖται ἐπὶ τοῦ Λογείου, καὶ ἐπ' αὐτοῦ πρηνὴς κλαίει ὁ Κρέων, καὶ μεταμελεῖται βλέπων τῶν τυραννικῶν

πράξεων του τὴν ἐκβασιν. Ὁ δὲ χορὸς τῶν γερῶν τῶν Θηβαίων, μάρτυς τῶν τραγικῶν τούτων συμβάντων, ἀνέρχεται μετὰ σπουδῆς τὴν σκηνήν, μὴ θέλων νὰ μείνῃ αὐτῶν ἀμέτοχος, καὶ προθυμούμενος νὰ συνδράμῃ τὸν βασιλέα του διὰ λόγου καὶ διὰ πράξεως.

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑ.

ΑΝΑΣΚΑΦΑΙ ΡΩΜΗΣ. Ἐσχάτως εὐρέθη κατὰ τὴν Δωρίαν ἔπαυλιν εἰς Ἀλθανόν οὐ μακρὰν τῆς Ρώμης, ὠραῖον γλυπτικὸν τεμάχιον, διεγείραν τὴν προσοχὴν τῶν Καλλιτεχνῶν. Κατὰ προτροπὴν δὲ τοῦ ἀρχαιολόγου Π. Ε. Βισκόντου, ὁ Πρίγκιψ Δωρίας ἐπεχείρησεν αὐτόθι μεγάλην ἀνασκαφὴν, ἥτις εἶχε περιεργότατα καὶ πολλοῦ λόγου ἀξία ἀποτελέσματα. Καὶ πρῶτον μὲν ἀνεκαλύφθη Θεάτρον καλῶς διατηρημένον, τῆς ἐποχῆς τοῦ Δομιτιανοῦ, ἴσως ὁμοίως, ὡς ἐκ τινῶν σημειῶν εἰκάζεται, καὶ αὐτοῦ τοῦ Ἀδριανοῦ καὶ ὁ Βισκόντης μάλιστα ἐπαγγέλλεται ν' ἀποδείξῃ ὅτι ἐνταῦθα ὑπῆρχε μεγάλη ἔπαυλις πλουσίου τινὸς συγγενοῦς τοῦ αὐτοκράτορος τούτου. Τὸ θέατρον τοῦτο, ἀνασκαφέν ἐντελῶς, προσθέτει ἐν ἀξιώλογον οἰκοδόμημα εἰς τὰ σωζόμενα μνημεῖα τῆς ἀρχαίας ἀρχιτεκτονικῆς. Δεύτερον δὲ ἀνευρέθη τὸ ἀγαλμα Ἰνδικοῦ ἢ πωγωνοφόρου Βάκχου, ἀνώτερον φυτικού μεγέθους, καὶ ἀρίστης διατηρήσεως, ἂν καὶ τῷ ἐλλείπωσιν οἱ βραχίονες, οἵτινες ὁμως φαίνεται ὅτι ἦσαν ἀνεκαθεν πρόσθετοι, καὶ δὲν εἶναι ἀπελπισία νὰ εὐρεθῶσιν ἀκόμη εἰς τὴν ἐξακολούθησιν τῶν ἀνασκαφῶν. Εἶναι δὲ ὁ ῥυθμὸς τοῦ ἔργου ἀρχαϊκῶς αὐστηρὸς, ἢ μᾶλλον ἐπιτηδευόμενος καὶ μιμούμενος τὸν ἀρχαϊκόν, καθ' ἣν εἶχεν ἐπικρατῆσει συνήθειαν κυρίως ἐπὶ Ἀδριανῷ. Ἐκ τῆς ἐντελούς δ' ἐπεξεργασίας αὐτοῦ διορατὰι ὅτι δὲν εἶναι τοῦτο προῖον γλυφίδος μιμητοῦ τινος ἢ ἀντιγραφῆς, ἀλλὰ πρωτότυπον πλάσμα εὐφυοῦς γλύπτου τῶν χρόνων ἐκείνων. Προτέτι εὐρέθησαν πολλὰ ἐντελῶς διατηρημένα ἀγάλματα Κενταύρων, ὁμοία πρὸς τὰ διατηρούμενα ἐν τῷ Καπιτωλίῳ ὑπὸ τὸ ὄνομα Παπίου καὶ Ἀριστέου, ἀλλ' ἐργασίας ἐλευθερωτέρας καὶ θαρραλαιότερας, ὡς φαίνεται μάλιστα εἰς τὸ ἄνω, τὸ ἀνθρώπινον ἡμῖς τοῦ σώματος τοῦ νσανικωτέρου ἐξ αὐτῶν, ὅστις εἶναι καὶ ὁ ἀρίστα διατηρημένος. Περίεργον δὲ εἶναι ὅτι κατ' ἐφαρμογὴν τοῦ τότε ἐπικρατοῦντος πολυχρώμου γλυπτικοῦ ῥυθμοῦ, τὸ μὲν μέρος τοῦτο τοῦ σώματος καὶ ἡ οὐρὰ τοῦ ἵππου εἰσι κατεσκευασμένα ἐξ ἐρυθροῦ μαρμάρου, τὸ δὲ σῶμα τοῦ ἵππου ἐκ μελανολίθου. Τέλος ἀνεκαλύφθησαν πάμπολλα ἄλλα τεμάχια γυγυμμένων μαρμάρων καὶ ἀναγλύφων ἐκ γῆς ὀπτήης, ἀτελῆ μὲν, ἀλλ' ὡς ἐλπίζεται, δυνάμενα νὰ συμπληρωθῶσι διὰ τῆς ἐξακολούθησεως τῶν ἀνασκαφῶν· διότι φαίνεται ὅτι τὸ μέρος τοῦτο εἶχε μείνει μέχρι τοῦδε ἀνέπαφον ἀπὸ τῶν ἀρχαιολόγων τὸν ζῆλον καὶ ἀγνωστον εἰς αὐτοὺς· ὅτι δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἀρχαίων χρόνων αὐδὲν τῶν πλουσίων αὐτοῦ κοσμημάτων εἶχεν ἀφαιρεθῆ, καὶ ὅτι τέλος ἐπὶ τῆς εἰσα-

γωγῆς τοῦ χριστιανισμοῦ κατεβρίφησαν μὲν καὶ κατεστράφησαν ἐνταῦθα τὰ ἔργα τῆς εἰδωλολατρείας, ἀλλὰ δὲν ἐλεηλατήθησαν.

ΔΙΑΦΟΡΑ.

KINHΤON ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΝ. Εἰς μίαν τῶν ἐπαρχιῶν τῆς Γαλλίας, ἀπλοῦς γεωργός, Ἰωσήφ Κῦσσων καλούμενος, καὶ μόλις εἰκοσιπενταετής, οὐδεμίαν δὲ ἀνωτέραν τῆς τῶν ὁμοτέχων του λαβῶν ἀγωγὴν, κατεσκεύασεν ἐσχάτως ἀριστοῦργημα μηχανικῆς, σπανίαν προϋποθέτον εὐφυΐαν καὶ εὐρυτάτας μαθηματικὰς καὶ φυσικὰς γνώσεις. Ἐπ' αὐτοῦ διάφοροι δέικται σημειοῦσι μετὰ μεγίστης ἀκριβείας τὰς ὥρας, τὰ λεπτὰ, τὰ δευτέρα, τὰς ἡμέρας τῆς ἐβδομάδος, τὴν ἡμερομηνίαν, τοὺς μῆνας, τὰ ἔτη καὶ τοὺς αἰῶνας, τὴν ἀνατολὴν καὶ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου, τὴν ἀνατολὴν καὶ τὴν δύσιν τῆς σελήνης κτλ.

Οἱ τροχοί, οἱ μὲν ξύλινοι, οἱ δὲ χαλκοί, εἰσὶν ὀπίσω ὑέλου ἐντέχνως διατεθειμένοι, ὥστε ἕκαστος δύναται νὰ ἰδῇ τὴν ἐντέλειαν τῆς κατασκευῆς των καὶ τῶν κινήματων των τὴν κανονικότητα. Ὑπεράνω δὲ τῶν τροχῶν καὶ τῶν ὄρολογίων ἐκτείνεται εἰς τριῶν ποδῶν μῆκος μικρὰ ὠραιότητῃ στοὰ, ἔχουσα κατὰ μὲν τὸ μέσον διαφόρους θαλαμίσκους, δύο δὲ πύργους κατὰ τὰ δύο πέρατα. Ὅταν μέλλῃ νὰ κτυπήσῃ ἡ ὥρα, ἀνοίγεται ἐνὸς τῶν θαλαμίσκων ἡ θύρα, καὶ ἐξέρχεται δρεπανηφόρος ὁ θάνατος, κατόπιν δ' αὐτοῦ ὁ Χριστός, ὅστις μάλιστα διὰ χειρὸς ἔχων, τὸν διώκει καὶ τὸν κατακλείει εἰς ἄλλον θαλαμίσκον. Ἄμα δ' ἀκουσθῇ τὸ πρῶτον κτύπημα τοῦ ὄρολογίου, μικρὸς ἀλέκτωρ, καθήμενος ἐπὶ τοῦ σταυροῦ ὅστις ἐπιστέφει τὴν κορυφὴν μικροῦ πυργιδίου, περυγίζει, καὶ ἐκτείνει πρὸς τὰ ἔμπροσθεν τὸν τράχηλον ὡς ἂν ἠτοιμάζετο νὰ φωνάξῃ. Ἄφ' οὗ δὲ κτυπήσῃ ἡ ὥρα, ὁ θάνατος καὶ ὁ Χριστός ἐπανερχονται εἰς τοὺς ἰδίους θαλαμίσκους ἀμόφοροι, καὶ κλείουσι τὰς θύρας.

Τρεῖς τῆς ἡμέρας, εἰς τὰς ἑξὶ τὴν αὐγὴν, εἰς τὰς ἑξὶ τὴν ὑσπέραν καὶ κατὰ τὴν μεσημβρίαν, δι' εὐφροσύνατος μηχανισμοῦ, ἀκούεται ὁ ἦχος τῶν χαιρετισμῶν. Τότε καὶ ἡ Παναγία, ἐξερχόμενη τοῦ θαλαμίσκου τῆς, διέρχεται τὴν στοὰν, καὶ εἰσελθοῦσα εἰς μικρὸν εἰκονοστάσιον, προσεύχεται. Συγχρόνως ἀγγελος κατέρχεται ἀπὸ πυργιδίου, καὶ κινῶν τὰς πτέρυγας, ἵσταται εἰς ἀπόστασιν τινα ἀπὸ τῆς παρθένου, καὶ ἔπειτα κλίνει τὸ σῶμα ὡς μέλλων νὰ τῇ ἀποτείνῃ τὸν οὐράνιον χαιρετισμόν. Ἡ δὲ παρθένος ταράσσεται τότε, τρέμει, καὶ φαίνεται εἰς τὰ κινήματά τῆς ὁ ἱερός φόβος. Ἐπειτα δὲ ὁ ἄγγελος ἀνέρχεται πάλιν, καὶ δις πάλιν ἐπιστρέφει καὶ ἐπαναλαμβάνει τὰς αὐτὰς κινήσεις καὶ τοὺς αὐτοὺς χαιρετισμούς.

Ὁ μεγαλόφυς τεχνίτης κατεσκεύασε τὸ ἐξάισιον τοῦτο ἔργον ἐργαζόμενος τὴν νύκτα μόνον, εἰς μίαν γωνίαν τῆς καλύβης του, εἰς τὸ ἀμυδρὸν τοῦ λύχνου του φῶς, καὶ ἀφ' οὗ δι' ὅλης τῆς ἡμέρας παρηκολούθει εἰς τοὺς ἀγροὺς τὸ ἄστρον.

ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟΙ. Εἰς μίαν ἐν Κορνούαλη ἐκκλησίαν (εἰς Landulph) ἀναγινώσκειται τὸ ἐφεξῆς ἐπιτάφιον.

« Ἐνταῦθα κεῖται τὸ σῶμα Θεοδώρου τοῦ Παλαιολόγου, ἐκ Πεζάρου τῆς Ἰταλίας, καταγομένου κατ' εὐθείαν γραμμὴν ἀπὸ τοῦ τελευταίου αὐτοκράτορος τῆς Ἑλλάδος, υἱοῦ τοῦ Καμίλλου, υἱοῦ τοῦ Προσπερού, υἱοῦ τοῦ Θεοδώρου, υἱοῦ τοῦ Ἰωάννου, υἱοῦ τοῦ Θωμᾶ, νεωτέρου ἀδελφοῦ Κωνσταντίνου τοῦ Παλαιολόγου, βασιλεύσαντος ἐν Κωνσταντινουπόλει μέχρι τῆς ἀλώσεως αὐτῆς ὑπὸ τῶν Τούρκων Νυμφευθεῖς — ὁ Θεόδωρος Παλαιολόγος — τὴν Μαρίαν, θυγατέρα τοῦ Γουλιέλμου Β΄, εὐπατρίδου τῆς Ἄδου ἐν τῇ κομητείᾳ Σουφφὸλκ, καὶ γεννήσας πέντε τέκνα, τούτεστι τὸν Θεόδωρον, Ἰωάννην, Φερδινάνδον, Μαρίαν καὶ Δωροθέαν, μετέστη τῆς ζωῆς ταύτης ἐν Κλυστῶν, τὴν 12 Ἰαννουαρίου 1636. »

Τὸ ἐπιτάφιον τοῦτο, γεγραμμένον Ἄγγλιστί, φέρει ἄνωθεν αὐτὸ τὸν αὐτοκρατορικὸν ἀετόν. Εἰς τὰ βιβλία τῆς ἰδίας ἐκκλησίας φαίνεται ομοιωμένος ὁ θάνατος καὶ ἑτέρου μέλους τῆς οἰκογενείας αὐτῆς, συμβὰς τὸ 1674.

ΥΠΟΓΕΙΟΝ ΠΑΛΑΤΙΟΝ. Ὁ γενικός διοικητῆς τῆς Καμτζάτκας, φεύγων τὴν κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο εἰς ἐκεῖνα τὰ μέρη ἀπερίγραπτον καὶ ἀνυπόφορον τοῦ ψύχους δριμύτητα, κατεκλείσθη εἰς τὰ σπλάγγνα τῆς γῆς, δηλαδή ἀπὸ τὸ ἐν Ἁγίῳ Πέτρῳ καὶ Παύλῳ σύνηθες διοικητήριόν του, κατέφυγεν εἰς τὴν ἐκτακτον χειμερινὴν διαίτάν του. Εἶναι δὲ αὕτη μέγιστον παλάτιον, συγκείμενον ἐκ πολυπληθῶν δωματίων, καὶ χωρητικὸν διακοσιῶν ἐνοίκων, ἐσκαμμένον δὲ εἰς 60 ποδῶν βάθος ὑπὸ τὴν γῆν. Αἱ πολυτελεῖς αὗται διαίται εἰσὶ διηγεκῶς περωταγωγημέναι ἀπὸ παμπληθεῖς ἀσβέστους λύχνους. Ὁ διοικητῆς ἄμως δὲν ἀποσύρεται εἰς αὐτὰς εἰμὴ ὅταν τὸ ψύχος, ὡς εἰς τὸν ἀρτι λήξαντα χειμῶνα, ὑπερβῇ πᾶν ὄριον.

ΑΔΑΜΑΝΤΙΝΟΣ ΓΑΜΟΣ. Καθ' ὅλην τὴν Γερμανίαν ἡ εἰκοστὴ πέμπτη ἐπέτειος ἡμέρα τοῦ γάμου καλεῖται ἀργυροῦς γάμος, ἡ πεντηκοστή, γάμος χρυσοῦς, ἡ δὲ ἐξηκοστὴ ἕκτη, ἀδαμάντινος, καὶ κατὰ τὰς ἡμέρας ἐκεῖνας ὑπάρχει ἔθος νὰ ἀνανεοῦται ἡ νυμφικὴ τελετή. Τοῦτο ἔγινε κατὰ τὸν παρελθόντα Μάρτιον, εἰς Φααβόργην τῆς Δανίας, ὅπου εἰς τὴν ἐνοριακὴν ἐκκλησίαν ὁ Κ. Λαφόλιος, διευθυντῆς ζαχαροποιείου, ἐτέλεσε παρουσίᾳ τεσσαράκοντα ἑπτὰ ἀπογόνων του, τὸν ἀδαμάντινον γάμον του. Περίεργον δὲ εἶναι ὅτι μετὰ 66 ἐτῶν εὐδαίμονα συμβίωσιν ἐπὶ τῆς γῆς, δεκατέσσαρας ἡμέρας μετὰ τὴν παράδοξον τελετὴν ταύτην ἐν μιᾷ καὶ τῇ αὐτῇ πρωίᾳ ἀπέθανον ἀμφότεροι οἱ σύζυγοι, καὶ ἐνωθέντες ἐν τῷ θανάτῳ ὡς ἦσαν ἠνωμένοι ἐν τῇ ζωῇ, κατετέθησαν εἰς τὸν αὐτὸν τάφον.

ΔΗΜΗΓΟΡΙΑ ΥΠΟΔΟΧΗΣ. Ὅταν Ἰακώβος ὁ πρῶτος διῆλθε ποτὲ διὰ τῆς Ἀγγλικῆς πόλεως Σκρεϊσβούργης, τὸ δημοτικὸν συμβούλιον εἰς τὴν δημηγορίαν του τὸν ἠυχέθη νὰ ζῆσθαι ὅσον ὁ ἥλιος καὶ ὅσον οἱ ἀστέρες. — Ἄν αἱ εὐχαί σας εἰσακουσθῶσι, Κύριοι, εἶπεν ὁ βασιλεὺς μειδιῶν, ὁ υἱός μου θ' ἀναγκασθῇ νὰ βασιλεύσῃ μετὰ τὸ φῶς τῶν λύχνων.

Εἰς τὸ ἐξώφυλλον τῆς ἡ Πανδώρα θέλει ἀναγγέλλει πάντα τὰ ἐν Ἑλλάδι ἐκδοθέντα βιβλία, ὧν ἀντίτυπον ἤθελε σταλῆ πρὸς τὴν διευθύνσιν αὐτῆς ὑπὸ τῶν ἐκδοτῶν. Προσέτι δὲ καὶ προσοχῆς τινοῦ ἄξια ἔσονται βιβλία, τὰ ὅπως ἀπορῶντα τὴν ἀρχαίαν ἢ νεὰν Ἑλλάδα.

Εἰς τὸ αὐτὸ δὲ ἐξώφυλλον δέχεται νὰ καταχωρίσῃ καὶ παντὸς εἶδους φιλολογικὰς ἀγγελίας, πρὸς 20 λεπτὰ τὴν γραμμὴν δ. ἀ δημοσιεύσιν εἰς ἓν μόνον φυλλαδίον, πρὸς 40 λ. δὲ διὰ τρεῖς ἀλλεκαλλήλους δημοσιεύσεις.

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΑΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Συγγραφεὶσα μὲν τὸ τοῦ Ἄγγλου ΘΩΜΑ ΚΕΙΤΛΗ,

Συγγραφῆς τῆς μυθολογίας τῆς Ἑλλάδος καὶ Ἰταλίας, τῆς ἱστορίας τῆς Ἀγγλίας, τῆς ἱστορίας τῆς Ῥώμης, τῆς ἱστορίας τῆς Ῥωμαϊκῆς Αὐτοκρατορίας κτλ.

ΕΚΔΟΣΙΣ ΤΡΙΤΗ.

Μεταφρασθεῖσα δὲ καὶ ἐκδοθεῖσα ὑπὸ Σπυριδ. ΑΝΤΩΝΙΑΔΟΥ.

Τιμᾶται δραχ. 7.

ΣΤΟΙΧΕΙΩΔΗΣ ΠΡΑΓΜΑΤΕΑΙ

ΤΗΣ

ΖΩΟΛΟΓΙΑΣ.

ὑπὸ

ΜΙΑΝ—ΕΔΟΥΑΡΔΟΥ.

Μεταφρασθεῖσα ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ ὑπὸ Τιμοθέου Ε. Δρακούλη, ἐν Ἀθήναις ἐκ τοῦ Τοπογραφικοῦ Κ. Ἀντωνιάδου, 1849.

Ἐξεδόθη μέχρι τοῦδε ὁ Α' τόμος.

JOURNAL D' UN VOYAGE AU LEVANT,

par l'auteur du Mariage au point de vue chrétien.

Paris, 1849, 3 Vol. 8°.

Ἡ περιήγησις αὕτη περιλαμβάνει τὴν Ἑλλάδα (Τόμ. α'), τὴν Αἴγυπτον (Τ. β') καὶ τὴν Συρίαν καὶ Παλαιστίνην (Τ. γ'). Εἶναι ἀληθές ὅτι ὁ συγγραφεὺς, ὅστις εἶναι γυνὴ, ἡ Κ. Γασπαρίνη, βλέπει τὰ ἀντικείμενα, μάλιστα τὰ ἐν Ἑλλάδι, ὀλίγον ὑπὸ τὴν ἐποψίν τοῦ δόχληρου σαγμαρίου καὶ τῶν δυσαρῆστων ἐσπερινῶν καταλυμάτων. Ἄλλ' ἀγχίνουστεραν συνοδοιπόρον δὲν δύναται νὰ λάβῃ ὅστις θέλει νὰ περιέλθῃ διὰ τῆς φαντασίας τὰ τρία περιηγημότερα μέρη τοῦ ἀρχαίου κόσμου.

THEONIS SMYRNEI PLATONICI

libri de Astronomia

Cum sereni fragmento, textum primus edidit, latine vertit, descriptionibus geometricis, dissertatione et notis illustravit Th. H. Martin (facultatis litterarum in Academia Rhedonensi decanus). Accedunt nunc prima edita Georgii Pachymeris e libro astronomico delecta fragmenta, accedit etiam Chalcidii locus ex Adrasto vel Theone expressus. Parisiis e Reipublicae Typographeo, impensis publicis 1849.

Πολύτιμον ταύτην προσέφερε συνεισφοράν εἰς τὴν Ἑλληνικὴν φιλολογίαν ὁ Γάλλος καθηγητὴς Μαρτίνος, καὶ πρῶτον ἐκδοῦς τὸ ἄνω σῆγμα, τὰ περὶ Ἀστρονομίας Θεώνος Σμυρναίου τοῦ Πλατωνικοῦ, συγγραφέως τοῦ β' αἰῶνος· μετὰ Χριστὸν, εὐτυχῶς σώζεται κατὰ μέρος τὸ σῆγμα τὸ ἐπιγραφόμενον· «Περὶ τῶν κατὰ Μαθηματικὴν χρῆσιν εἰς τὴν τοῦ Πλάτωνος ἀνάγνωσιν.» Ἦνωσε δὲ μετ' αὐτοῦ καὶ ἕτερον ἀνεκδοτὸν πόνημα, Γεωργίου τοῦ Παχυμέρους ἐκ τοῦ περὶ Ἀστρονομίας ἀνάλεκτα Ἀποσπάσματα, καὶ ἐπιλούτιον ἀμφοτέρω διὰ Λατινικῆς μεταφράσεως, διὰ μακροῦ καὶ σοφοῦ προσμίτου περὶ τῶν ἀστρονομικῶν γνώσεων τῶν ἀρχαίων (σελ. 1—131), διὰ σχολίων καὶ πινάκων (σελ. 314—467) καὶ δι' ὅ κ τ ὠ γεωμετρικῶν πινάκων· Ἡ τιμὴ ἑτάρα, 12.

ESSAI

Sur l'histoire de la Critique chez les Grecs,
suivi de la

Poétique d'ARISTOTE et d'extraits de ses problèmes.

Avec traduction française et commentaire, par M. E. EGGER, professeur suppléant à la faculté des lettres. Paris, A. Durand, libraire, rue des Grès, 5. 1849.

Ἡ Γαλλικὴ μετάφρασις ἢ συνεισφορά ἐστὶν τὸ κεῖμενον τῆς Ποιητικῆς καὶ τῶν προβλημάτων τοῦ Ἀριστοτέλους εἶναι πολυλόγου ἀξία. Ἰδιαιτέρων δὲ περὶ κριτικῆς πραγματείαν ἀποτελεῖ τὸ προσμίον (σελ. 1—30*), μετὰ πολλῆς ἐμβριθείας καὶ βαθείας κρίσεως γεγραμμένον. Ἄριστα δὲ καὶ πολύτιμα εἶναι καὶ τὰ προσθεθέντα σχόλια καὶ αἱ λοιπαὶ σημειώσεις (σελ. 410—548). Τιμὴ φρ. 9.

DER EPISCHE CYCLUS,

Oder die Homerischen Dichter
von F. G. WELCKER.

2er Theil, die Gedichte nach Inhalt und Composition, 1849. Bonn, παρὰ E. Weber.

Τὸ πρῶτον μέρος τοῦ περὶ ἐποποιῶν καὶ Ὀμηρικῶν ἀξιολόγου τούτου συγγράμματος τοῦ περισημοῦ Γερμανοῦ κριτικοῦ εἶχε ἐκδοθῆ ἐν 1835. Ὁ δὲ ἕξος ἐκδοθεὶς τόμος τιμᾶται φρ. 14,50.

CORPUS SCRIPTORUM HISTORIAE BYZANTINAE.

Historia politica et Patriarchica Constantinopoleos. Epirotica. Rec. J. Bekkerus.
8°. Bonn, παρὰ E. Weber, 1849.

Τῆς ἐκδόσεως ταύτης τῶν Βυζαντινῶν συγγραμμάτων, τῆς πρώτης εὐχρηστού καὶ ἐπιθεωρηθείσης καὶ σχολιασθείσης ὑπ' ἀνδρῶν σοφῶν, ἐξεδόθησαν μέχρι τοῦδε 46 τόμοι, ὧν ἕκαστος τιμᾶται φρ. 6.